

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์สหกรณ์)
ปริญญา

เศรษฐศาสตร์สหกรณ์ สหกรณ์

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง พฤติกรรมและความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อธุรกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์
อিব努อฟฟาน จำกัด

Behaviors and Opinions of Members on Business of Ibnu-Affan Savings
Cooperatives Ltd.

นามผู้วิจัย นางสาวนิมาเรียม แวดาราแม

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์รังสรรค์ ปิติปัญญา, Ph.D.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(อาจารย์สุขุมพร โยธาสมุทร, Ph.D.)

หัวหน้าภาควิชา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิจิตต์ศรี สงวนวงศ์, Dr.rer.soc.oec.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญญา ชีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

พฤติกรรมและความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อธุรกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน จำกัด

Behaviors and Opinions of Members on Business of Ibnu-Affan Savings Cooperatives Ltd.

โดย

นางสาวนิมาเรียม แวดาราแม

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์สหกรณ์)

พ.ศ. 2553

นิมาเรียม แวดาราแม 2553: พฤติกรรมและความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อธุรกิจ
ของสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด ปรินญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
(เศรษฐศาสตร์สหกรณ์) สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์ ภาควิชาสหกรณ์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผู้ช่วยศาสตราจารย์รังสรรค์ ปิติปัญญา, Ph.D.
149 หน้า

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาพฤติกรรมและความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อ
การทำธุรกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด รวมถึงวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง
ระดับความคิดเห็นกับลักษณะส่วนบุคคลบางประการของสมาชิก เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์
ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ การวิเคราะห์ความแปรปรวน ทั้งนี้
ข้อมูลหลักที่ใช้ ได้จากการสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างสมาชิกสหกรณ์ จำนวน 382 คน
การวิเคราะห์พบว่า สหกรณ์ทำธุรกิจหลายรูปแบบ ทั้งการส่งเสริมการออม การให้สินเชื่อปลอด
ดอกเบี้ย และสวัสดิการต่างๆ และพบว่า สมาชิกใช้บริการของสหกรณ์ในด้านเงินฝากหุ้นทุนมาก
ที่สุด รองลงมาสมาชิกใช้บริการด้านเงินฝากเพื่อรักษาทรัพย์ โดยในภาพรวมสมาชิกมีความ
คิดเห็นด้วยกับรูปแบบการทำธุรกิจทุกด้านของสหกรณ์ในระดับมาก โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ย
กระจายอยู่ระหว่าง 3.49 ถึง 4.18

การวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับความคิดเห็นด้วยของสมาชิกจำแนกตามลักษณะ
ส่วนบุคคล พบว่า สมาชิกที่มีความแตกต่างตาม อายุ สถานะในครอบครัว ระดับการศึกษาสามัญ
ระดับการศึกษาศาสนา และระยะเวลาการเป็นสมาชิก มีความคิดเห็นด้วยต่อการทำธุรกิจของ
สหกรณ์ในด้าน เงินฝากเพื่อรักษาทรัพย์ เงินฝากเพื่ออัญญาและอุมเราะฮ์ เงินฝากเพื่อการลงทุน
เงินฝากหุ้นทุน สินเชื่อสินเชื่อผ่อนชำระ กองทุนสวัสดิการ และกองทุนวาสิมะฮ์ แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

ดังนั้น เพื่อยกระดับความคิดเห็นของสมาชิกต่อบริการของสหกรณ์ สหกรณ์ควรปรับปรุง
รายละเอียดบางประการของแต่ละธุรกิจให้ถูกต้องตามบทบัญญัติที่ศาสนากำหนด และ
มีประสิทธิภาพ รวมทั้งสามารถตอบสนองกับความต้องการของสมาชิก ซึ่งดังกล่าวนี เป็นอีก
มาตรการหนึ่งที่กระตุ้นให้สมาชิกเกิดความต้องการใช้บริการในธุรกิจของสหกรณ์เพิ่มขึ้น

Nimariam Waedaramae 2010: Behaviors and Opinions of Members on Business of Ibnu-Affan Savings Cooperatives Ltd. Master of Arts (Cooperative Economics), Major Field: Cooperative Economics, Department of Cooperative. Thesis Advisor: Assistant Professor Rangsan Pitipunya, Ph.D. 149 pages.

The objectives of this research were to study the business activities of Ibnu-Affan Savings Cooperative Ltd. and opinions of its members toward its running business. The study also analyzed the relationship between opinions with some personal characters of members. The instruments of the analyzing were the value of percentage, value of mean, value of standard deviation, t-test and the analysis of variance. The data was collected from 382 sampling members of the cooperatives. The study revealed that cooperatives do business in multiple formats including subcampaigns economizing, interest free credit, and other services. The service used mostly by members of the cooperatives was the stock deposit. Second quarter included chips use the deposit services to maintain. Members had comments with the business aspects of cooperatives in most levels with the total average score level, from 2.94 through 4.03.

An analysis of the differences of opinion with the member's personal characters indicated that the opinion of member with a different family status, age, level of education, religion, education level and membership period on the business of cooperatives in the deposits in order to maintain a security, deposit to the Hajj and Umroh, deposits for investment, the cost of stock deposit, deposit credit capital stock items, welfare fund, and Wah Lee Ma fund varies significantly statistical level 0.05

Therefore, to promote ideas of member services of cooperatives, cooperatives should update certain details of each business, according to religious provisions effectively and respond to the needs of members which is another measure to encourage member's needs to use the service in a more cooperative's business.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

ด้วยพระนามแห่งอัลลอฮ์ผู้ทรงกรุณาปรานีผู้ทรงเมตตาเสมอ การศึกษาและเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีภายใต้ความโปรดปรานของพระองค์อัลลอฮ์ และการช่วยเหลือจากพระองค์ท่านนั้น อัลฮัมดุลิลลาฮ์ ผู้เขียนจะใช้ความรู้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและเพื่อการพัฒนาสังคมต่อไป ผู้เขียนขอสรรเสริญต่ออัลลอฮ์

ผู้เขียนต้องขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ ปิติปัญญา ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ที่ได้เสียสละเวลาให้คำแนะนำ และคอยให้ความช่วยเหลือเอาใจใส่ผู้เขียนด้วยดีมาโดยตลอด รวมทั้ง ดร.ศุภมิตร โยธาสมุทร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม และรองศาสตราจารย์ สุวรรณ ชูโชติ ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย และรองศาสตราจารย์สมาน ทองสิมา ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำและตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่รวมทั้งสมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์อับดุลฟาน จำกัด ทุกท่าน ที่กรุณาให้ข้อมูลและความรู้ต่างๆ ด้วยดีตลอดมา

ประโยชน์จากการศึกษารุ่นนี้ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณ คุณวิศิษฐ์ แวดาราแม่ บิดาผู้ล่วงลับไปแล้ว ที่วางรากฐานการศึกษาทั้งทางธรรมและทางโลกให้ผู้เขียนได้มีจุดยืนที่มั่นคงในการดำเนินชีวิตบนแนวทางของอิสลาม และขอขอบพระคุณ คุณนิหะยะ แวดาราแม่ ที่คอยช่วยเหลือและให้กำลังใจอย่างบริสุทธิ์เสมอมา รวมทั้งพี่ๆ น้องๆ ทุกคน และบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษารุ่นนี้ด้วย ญาณกาฬอสูรคือยรอน ขอความโปรดปรานจากพระองค์อัลลอฮ์จงมีแด่ท่านทั้งหลาย อามีน

นิมาเรียม แวดาราแม่
มกราคม 2553

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(10)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
นิยามศัพท์	5
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	7
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรม	7
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น	15
การทำธุรกิจอิสลาม	20
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	40
กรอบแนวคิดในการวิจัย	44
สมมติฐานการวิจัย	44
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	45
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	45
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	46
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและการทดสอบเครื่องมือ	46
การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล	47
บทที่ 4 สภาพทั่วไปของสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด	50
ข้อมูลทั่วไปของสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด	61

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 ผลการวิเคราะห์	67
ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด	67
พฤติกรรมการใช้บริการธุรกิจสหกรณ์ของสมาชิก	72
ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินธุรกิจสหกรณ์	79
ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลกับความคิดเห็น	90
ความต้องการของสมาชิกต่อบริการอื่นๆ ของสหกรณ์	128
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	131
สรุปผลการวิจัย	131
ข้อเสนอแนะ	133
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	134
ภาคผนวก	139
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	149

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด สาขาปัตตานี	62
2	จำนวนและอัตราการเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์ ของสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด ระหว่างปี พ.ศ. 2545-2550	63
3	จำนวนและอัตราการเปลี่ยนแปลงหนี้สินและทุนเรือนหุ้นของสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด ระหว่างปี พ.ศ. 2545-2550	63
4	หนี้สินและทุน ของสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด พ.ศ. 2550	64
5	จำนวนกำไรของสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด ปี พ.ศ. 2545-2550	66
6	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส สถานะในครอบครัว และจำนวนสมาชิกในครอบครัว	68
7	จำนวนและร้อยละของสมาชิก จำแนกตามระดับการศึกษาด้านสามัญและศาสนา	69
8	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามอาชีพ	70
9	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามรายได้และรายจ่ายของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน	71
10	จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด จำแนกตามสถานการณ์ด้านการเงินของสมาชิกและครอบครัว	71

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
11	จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์อินนุอ์ฟฟาน จำกัด จำแนกตามระยะเวลาการเป็นสมาชิก	72
12	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการใช้บริการของสหกรณ์ใน ด้านเงินฝากเพื่อการออมทรัพย์	72
13	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการใช้บริการของสหกรณ์ใน ด้านเงินฝากเพื่ออัญญ์และอุมเราะฮ์	73
14	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการใช้บริการของสหกรณ์ใน ด้านเงินฝากเพื่อการลงทุน	74
15	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการใช้บริการของสหกรณ์ใน ด้านเงินฝากหุ้นทุน	74
16	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการใช้บริการของสหกรณ์ใน ด้านสินเชื่อสินค้าผ่อนชำระ	75
17	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการใช้บริการของสหกรณ์ใน ด้านสินเชื่อร่วมลงทุน	75
18	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการใช้บริการของสหกรณ์ใน ด้านซื้อขายบวกกำไร	76
19	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการใช้บริการของสหกรณ์ใน ด้านสินเชื่อ แพ็คเกจอัญญ์	76

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
20	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการใช้บริการของสหกรณ์ ในด้านเงินกู้ยืมฉุกเฉิน	77
21	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการได้รับบริการของสหกรณ์ ในด้านกองทุนสวัสดิการสมาชิก	77
22	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการฝากเงินสมทบในกองทุน ตะกาฟูล	78
23	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการใช้บริการของสหกรณ์ใน ด้านกองทุนวาลิมะฮ์	78
24	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของสมาชิกต่อ เงินฝากเพื่อรักษาทรัพย์ (เงินฝากกวาดีอะฮ์)	79
25	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของสมาชิกต่อเงิน ฝากเพื่อฮัจญ์และอุมเราะฮ์	80
26	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของสมาชิก สหกรณ์ต่อเงินฝากเพื่อการลงทุน (เงินฝากมูฏอรอบะฮ์)	81
27	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของสมาชิกต่อเงิน ฝากหุ้นทุน (เงินฝากมุฆารอกะฮ์)	82
28	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของสมาชิกต่อ สินเชื่อดินค้าผ่อนชำระ	83

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
29	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของสมาชิกต่อการร่วมลงทุน	84
30	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของสมาชิกต่อการซื้อขายบวกกำไร (มูรอบาฮะ)	85
31	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของสมาชิกต่อการจัดบริการแพ็คเกจฮัจญ์	86
32	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของสมาชิกต่อการใช้เงินยืมฉุกเฉิน (กีอรดุล หะซัน)	87
33	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของสมาชิกต่อกองทุนสวัสดิการสมาชิกและครอบครัว	88
34	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของสมาชิกต่อกองทุนกองทุนตะกาฟูล	89
35	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของสมาชิกต่อกองทุนเพื่อการวาถิมะฮ์ (สร้างครอบครัว)	90
36	ผลทดสอบสมมติฐานถึงความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของสมาชิกต่อธุรกิจด้านเงินฝากเพื่อรักษาทรัพย์สินจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล	91

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
37	ผลทดสอบสมมติฐานถึงความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของสมาชิกต่อธุรกิจด้านเงินฝากเพื่อฮัจญ์และอุมเราะฮ์จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล	93
38	ผลการทดสอบ Fisher' s Least Significant Different; LSD เพื่อเปรียบเทียบกับความคิดเห็นของสมาชิกจำแนกตามอายุต่อเงินฝากเพื่อฮัจญ์และอุมเราะฮ์	95
39	ผลทดสอบสมมติฐานถึงความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของสมาชิกต่อธุรกิจด้านเงินฝากเพื่อการลงทุนจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล	97
40	ผลการทดสอบ Fisher' s Least Significant Different; LSD เพื่อเปรียบเทียบกับความคิดเห็นของสมาชิกจำแนกตามการศึกษา ด้านศาสนาต่อเงินฝากเพื่อการลงทุน	99
41	ผลทดสอบสมมติฐานถึงความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของสมาชิกต่อธุรกิจด้านเงินฝากหุ้นทุนจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล	101
42	ผลการทดสอบ Fisher' s Least Significant Different; LSD เพื่อเปรียบเทียบกับความคิดเห็นของสมาชิกจำแนกตามอายุต่อเงินฝากหุ้นทุน	103
43	ผลการทดสอบ Fisher' s Least Significant Different; LSD เพื่อเปรียบเทียบกับความคิดเห็นของสมาชิกจำแนกตามระดับการศึกษาด้านสามัญต่อเงินฝากหุ้นทุน	104

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
44	ผลการทดสอบ Fisher's Least Significant Different; LSD เพื่อเปรียบเทียบกับความคิดเห็นของสมาชิกจำแนกตามช่วงระยะเวลาการเป็นสมาชิกต่อเงินฝากหุ้นทุน	106
45	ผลทดสอบสมมติฐานถึงความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของสมาชิกต่อธุรกิจด้านสินเชื่อผ่อนชำระจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล	107
46	ผลการทดสอบ Fisher's Least Significant Different; LSD เพื่อเปรียบเทียบกับความคิดเห็นของสมาชิกจำแนกตามระดับการศึกษาด้านสามัญต่อสินเชื่อผ่อนชำระ	109
47	ผลทดสอบสมมติฐานถึงความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของสมาชิกต่อธุรกิจด้านสินเชื่อร่วมลงทุนจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล	110
48	ผลทดสอบสมมติฐานถึงความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของสมาชิกต่อธุรกิจด้านซื้อขายบวกรักษาไรจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล	112
49	ผลทดสอบสมมติฐานถึงความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของสมาชิกต่อธุรกิจด้านกองทุนแพ็คเกจอัญญาจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล	114
50	ผลทดสอบสมมติฐานถึงความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของสมาชิกต่อธุรกิจด้านกองทุนเงินกู้ยืมฉุกเฉินจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล	116

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
51	ผลทดสอบสมมติฐานถึงความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของสมาชิกต่อธุรกิจด้านกองทุนสวัสดิการสมาชิกและครอบครัวจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล	119
52	ผลการทดสอบ Fisher's Least Significant Different; LSD เพื่อเปรียบเทียบกับความคิดเห็นของสมาชิกจำแนกตามระดับการศึกษา ด้านสามัญต่อกองทุนสวัสดิการสมาชิกและครอบครัว	121
53	ผลทดสอบสมมติฐานถึงความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของสมาชิกต่อธุรกิจด้านกองทุนตะกั่วเงินฝากจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล	123
54	ผลทดสอบสมมติฐานถึงความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของสมาชิกต่อธุรกิจด้านกองทุนวาลิมะฮ์จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล	125
55	ผลการทดสอบ Fisher's Least Significant Different; LSD เพื่อเปรียบเทียบกับ ความคิดเห็นของสมาชิกจำแนกตามระดับการศึกษาด้านสามัญต่อกองทุนวาลิมะฮ์	127
56	จำนวนและร้อยละความต้องการของสมาชิกต่อบริการอื่นๆของสหกรณ์	129

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แบบจำลองพฤติกรรมผู้บริโภค	13
2	กรอบแนวคิดในการศึกษา	44
3	สัญลักษณ์สหกรณ์อับนุออฟฟาน จำกัด	50
4	โครงสร้างการบริหารงานของสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุออฟฟาน จำกัด	52
5	อัตราร้อยละในการจัดสรรกำไรของสหกรณ์ในบัญชีเงินฝากประเภทต่างๆ	57
6	กราฟเส้นแสดงร้อยละของอัตรากារเพิ่มหนี้สินและทุนของสหกรณ์	64

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

อิสลามเป็นศาสนาที่สมบูรณ์ มีกฎระเบียบที่ครอบคลุมในเรื่องการดำเนินชีวิตทุกด้าน ทุกๆ การกระทำของมุสลิมจะต้องอิงกับบทบัญญัติที่ถูกประทานมา คือ พระมหาคัมภีร์อัลกุรอานและแบบฉบับของศาสนทูตของอัลลอฮ์ (ช.บ.) มุสลิมทุกคนจำเป็นจะต้องเรียนรู้รวมทั้งทำความเข้าใจเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ต่างๆ ในทุกๆ ด้านของการดำเนินชีวิต และไม่สามารถที่จะปฏิเสธบทบัญญัติต่างๆ เหล่านั้นได้ แม้แต่การเงินการธนาคาร กฎระเบียบในเรื่องดังกล่าวถูกบัญญัติไว้ในพระมหาคัมภีร์อัลกุรอานและฮาดิสไว้อย่างมากมาย และสำหรับมุสลิมแล้วจำเป็นที่จะต้องนำบทบัญญัติดังกล่าวเป็นธรรมเนียมแห่งการดำเนินชีวิต เพื่อที่จะทำให้เขาได้รับความสงบสุข ความยุติธรรม ความเจริญในโลกนี้ และรอดพ้นจากการลงโทษในโลกหน้า

อิสลามยอมรับกิจกรรมหรือประดิษฐ์กรรมใหม่ๆ ที่มนุษย์คิดค้นเพื่อตอบสนองความต้องการและความจำเป็นแห่งสังคมที่ต้องมีการพัฒนาไป ตราบใดที่กิจกรรมหรือประดิษฐ์กรรมนั้นไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งอิสลาม สถาบันการเงินเป็นประดิษฐ์กรรมทางเศรษฐกิจสมัยใหม่อย่างหนึ่งซึ่งมีขึ้นเพื่อตอบสนองความจำเป็นและอำนวยความสะดวกทางการเงินให้แก่มนุษย์ในยุคใหม่ อิสลามจึงไม่ห้ามที่จะมีสถาบันการเงิน แต่สิ่งที่อิสลามห้ามคือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับดอกเบี้ย ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของระบบสถาบันการเงินสมัยใหม่ เพราะอิสลามถือว่าดอกเบี้ยเป็นความไม่ยุติธรรม เป็นการกดขี่ขูดรีด เอาเปรียบและเป็นสิ่งที่จะสร้างความทุกข์ยากเดือดร้อนและความหายนะให้แก่สังคมในที่สุด (ไทรรงค์ วันอารีย์, 2546) บทบัญญัติเกี่ยวกับดอกเบี้ยได้ถูกกล่าวถึงในพระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน และในฮาดิสในหลายประโยคด้วยกัน ดังเช่น อัลกุรอานบทอัลบะเกาะเราะฮ์ โองการที่ 275 ความว่า “อัลลอฮ์ทรงอนุมัติการค้าแต่ทรงห้ามดอกเบี้ย” (กระทรวงกิจการอิสลาม ศาสนสมบัติ เผยแพร่ และการชี้แนะ ราชอาณาจักรซาอุดีอาระเบีย, ฮ.ศ. 1428)

ความจำเป็นในการละเว้นธุรกรรมทางการเงินที่มีดอกเบี้ย ส่งผลให้เกิดความต้องการที่จะก่อตั้งสถาบันการเงินอิสลามขึ้นมาในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของไทย ซึ่งมีผู้นับถือศาสนาอิสลามประมาณ 70 % ของประชาชน ชาวไทยมุสลิมพยายามเรียกร้องให้จัดตั้งธนาคารอิสลามขึ้น ปี พ.ศ. 2540 ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอบต.) ได้มีหนังสือถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมทั้งกระทรวงการคลังขอให้พิจารณาจัดตั้งสถาบันการเงินที่ใช้หลักศาสนาอิสลามซึ่งปราศจากดอกเบี้ย เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ต่อมากระทรวงการคลังได้มีคำสั่งให้แต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาถึงแนวทางการจัดตั้งธนาคารอิสลามซึ่งผลสรุปสามารถทำได้ 4 รูปแบบ คือ (1) กองทุนเพื่อการพัฒนาภาคใต้ (2) พัฒนาสหกรณ์ออมทรัพย์อิสลามท้องถิ่นเป็นสถาบันการเงินอิสลาม (3) ให้ธนาคารเฉพาะกิจของรัฐเปิดแผนกเฉพาะกิจเพื่อให้บริการทางการเงินตามหลักศาสนาอิสลาม (4) ออกพระราชบัญญัติรองรับการจัดตั้งสถาบันการเงินตามหลักศาสนาอิสลามเต็มรูปแบบเช่นเดียวกับธนาคารเฉพาะกิจของรัฐ (ไตรรงค์ วันอารีย์, 2546)

จะเห็นได้ว่าหนึ่งในแนวทางที่เสนอนั้นคือการพัฒนาสหกรณ์ออมทรัพย์ไปสู่สถาบันการเงินอิสลาม ทั้งนี้สหกรณ์ออมทรัพย์เป็นสถาบันการเงินอีกรูปแบบหนึ่ง มีสถานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายสหกรณ์ โดยสมาชิกมีอาชีพเดียวกันหรืออยู่ในชุมชนเดียวกัน มารวมตัวกันเพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์และให้ความช่วยเหลือทางการเงินให้กับสมาชิกด้วยกัน ในปัจจุบันมีการจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์หลายแห่งในหมู่มุสลิม และบางแห่งได้มีการพัฒนาเติบโตเรื่อย ๆ สหกรณ์เหล่านี้มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการจัดตั้งเพื่อให้บริการธุรกรรมทางการเงินในรูปแบบที่ศาสนาอิสลามบัญญัติไว้ โดยหลักแล้วการทำธุรกรรมทางการเงินจะต้องปลอดจากดอกเบี้ยทุกชนิด ทั้งดอกเบี้ยรับและดอกเบี้ยจ่าย และในการให้บริการสมาชิก สหกรณ์จะต้องยึดแนวปฏิบัติที่สำคัญ ดังนี้ (สยมพร โยธาสมุทร, 2541)

1. การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์อิสลามในส่วนที่เป็นกิจการเศรษฐกิจ และสังคม ทั้งการซื้อ การขาย การรับฝาก จะต้องผูกพันกับบทบัญญัติที่ศาสนาได้กำหนด

2. การสร้างข้อผูกพัน เช่น การกู้ยืม การรับฝาก การเช่าซื้อ ฯลฯ ระหว่างบุคคลฝ่ายต่างๆ จะต้องมีการบันทึกเป็นหลักฐาน โดยไม่บิดเบือนความเป็นจริง อีกทั้งคู่สัญญาจะต้องรักษาสัญญาอย่างครบถ้วน

3. การให้ความสำคัญต่อพยานในฐานะรับรู้ในเหตุการณ์หรือสัญญา ทั้งนี้ ด้วยจำนวนพยานที่เป็นชาย 2 คน หรือชาย 1 คน กับหญิง 2 คน หรือหญิงเท่านั้น 4 คน

4. เป็นธุรกิจที่ปลอดดอกเบี้ย และปลอดจากการค้าขายที่สกปรก

5. ธุรกิจต้องไม่มีการทุจริต ไม่รับหรือคิดสินบน และไม่สร้างสมนินัยฟุ่มเฟือยให้สมาชิก

6. สหกรณ์จะต้องรับผิดชอบการจ่ายชะงักตามเงื่อนไขที่ศาสนากำหนด

ปัจจุบันในภาคใต้มีเครือข่ายสหกรณ์อิสลามอยู่หลายแห่ง ดังเช่น สหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด สหกรณ์ออมทรัพย์ปัตตานี สหกรณ์ออมทรัพย์ยะกอฟะฮ์ สหกรณ์ออมทรัพย์อัลอามีน สหกรณ์ออมทรัพย์ตันมิยะห์ สหกรณ์ออมทรัพย์อัศศิดดีก ฯลฯ สำหรับการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด เท่านั้น เนื่องจากสหกรณ์ดังกล่าวอยู่ในพื้นที่ปัตตานี ซึ่งเป็นจังหวัดที่ผู้วิจัยอาศัยอยู่ จากอดีตสู่การเปลี่ยนแปลงมาถึงปัจจุบัน นับได้ว่าสหกรณ์เติบโตขึ้นมาก มีการให้บริการสมาชิกหลากหลายธุรกิจ สมาชิกมีปริมาณเพิ่มขึ้นทุกปี มีการขยายสาขาเพื่อให้ทั่วถึงมุสลิมในจังหวัดใกล้เคียง และ ณ วันนี้สหกรณ์มีอาคารอำนวยการเป็นของตนเอง ถือได้ว่าเป็นสหกรณ์ตัวอย่างที่น่าสนใจอย่างยิ่ง

สหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด เปิดให้บริการมาเป็นเวลากว่า 10 ปีแล้ว โดยจดทะเบียนสหกรณ์ขึ้นตั้งแต่ 19 มิถุนายน พ.ศ. 2535 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือพี่น้องมุสลิมด้านการเงินการลงทุนและส่งเสริมการออม ยกฐานะทางเศรษฐกิจของสมาชิกให้ดีขึ้น เมื่อเริ่มต้นมีสมาชิกเพียง 326 คน แต่ในปี พ.ศ. 2550 มีสมาชิกมากถึง 32,000 คน โดยได้ขยายจุดบริการเป็น 6 สาขา มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่จังหวัดปัตตานี ปัจจุบันสหกรณ์ได้ต่อยอดธุรกิจเพื่อเป็นช่องทางการหารายได้เข้าสู่สหกรณ์ สหกรณ์มีสมาชิกเพิ่มขึ้นทุกปี โดยเปิดรับบุคคลที่นับถือและมีได้นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งส่วนใหญ่เข้าเป็นสมาชิกเนื่องจากชอบในระบบการบริหารจัดการที่ปลอดดอกเบี้ย รวมทั้งต้องการร่วมลงทุนในธุรกิจบางอย่างกับสหกรณ์ แม้ว่าบางธุรกิจสมาชิกอาจมีทัศนคติที่แตกต่างกันไปเกี่ยวกับหลักที่สหกรณ์ปฏิบัติ การศึกษาครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงพฤติกรรมการใช้บริการและความคิดเห็นของสมาชิกในด้านการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ที่ดำเนินให้บริการอยู่ในปัจจุบัน

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากมีข้อจำกัดหลายประการ โดยเฉพาะด้านความปลอดภัยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และความจำกัดในด้านข้อมูลต่างๆ การศึกษาในครั้งนี้จึงเลือกศึกษาเฉพาะกรณีของสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขาปัตตานีเท่านั้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษารูปแบบการทำธุรกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด
2. ศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการสหกรณ์ของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด
3. ศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกต่อการทำธุรกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาถึงพฤติกรรมและความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำธุรกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด ผู้ศึกษากำหนดขอบเขตไว้ที่สมาชิกในสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟานเพียงสาขาปัตตานีเท่านั้น ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิในช่วงปี พ.ศ. 2545-2550

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เมื่อทำการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดจะทำให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการทำธุรกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด และทราบถึงพฤติกรรมการใช้บริการของสมาชิกในแต่ละธุรกิจว่ามากน้อยเพียงใด รวมทั้งทราบถึงความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์เกี่ยวกับธุรกิจของสหกรณ์ ซึ่งความรู้เหล่านี้เป็นประโยชน์อย่างมากต่อการพัฒนาการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ นอกจากนี้ความรู้ดังกล่าวอาจเป็นประโยชน์ต่อสหกรณ์หรือองค์กรอื่นๆ ที่ดำเนินธุรกิจในลักษณะเดียวกัน

นิยามศัพท์

อิสลาม หมายถึง ชื่อศาสนา

มุสลิม หมายถึง บุคคลที่นับถือศาสนาอิสลาม

ศาสนทูต หรือ รซูล หรือ นบี หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่เผยแพร่โอองการจากพระผู้เป็นเจ้า (อัลลอฮ์) สู่มนุษยชาติ

ชุนนะฮ์ หมายถึง บรรดาโอวาท วจา (ฮาดิษ) การปฏิบัติ และคำชี้ขาดในปัญหาใดปัญหาหนึ่งของศาสนทูตมุฮัมมัด (ขอความสันติจงประสบแด่ท่าน) ตลอดจนคำกล่าวและการปฏิบัติของสาวก ซึ่งศาสนทูตมุฮัมมัด (ขอความสันติจงประสบแด่ท่าน) ให้การรับรองหรือไม่คัดค้าน (เสาวนีย์ รุจิระอัมพร จิตต์หมวด, 2522)

วาญิบ หมายถึง บทบัญญัติที่ถูกกำหนดจากพระผู้เป็นเจ้าที่มีต่อมุสลิมให้ปฏิบัติ และไม่สามารถที่จะหลีกเลี่ยงได้ และหากมุสลิมบุคคลใดปฏิเสธและไม่ปฏิบัติ บุคคลผู้นั้นก็จะได้รับบาป

ชะกาต หมายถึง ภาระที่มุสลิมต้องจ่ายให้กับบุคคลที่อยู่ในแปดประเภท เมื่อมุสลิมผู้นั้นเข้าเกณฑ์ที่ต้องจ่าย

ตাকাฟูล หมายถึง สัญญาของคนกลุ่มหนึ่งที่ตกลงร่วมกันว่าจะช่วยเหลือสมาชิกภายในกลุ่มที่ประสบความเสียหายจากอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น

ฮาดิษ หมายถึง วจาของศาสนทูตมุฮัมมัด ซึ่งถูกบันทึกหรือรายงาน โดยผู้ที่อยู่ใกล้ชิดผู้ติดตามศาสนทูตมุฮัมมัด

มััจลิส หมายถึง สภาศาสนาอิสลาม

อิหม่าม หมายถึง ผู้นำ

อิตีดาอี หมายถึง ระดับการศึกษาศาสนาช่วงชั้นที่ 1 – 4

มุตาวัสซิด หมายถึง ระดับการศึกษาศาสนาช่วงชั้นที่ 5 – 7

ฆานาวี หมายถึง ระดับการศึกษาศาสนาช่วงชั้นที่ 8 - 10

ฮาลาล หมายถึง เป็นที่อนุมัติสำหรับมุสลิม

ฮะรอม หมายถึง ไม่เป็นที่อนุมัติสำหรับมุสลิม

มุลูรออบะฮ์ หมายถึง รูปแบบการลงทุนระหว่างเจ้าของเงินทุนกับผู้ประกอบการ ซึ่งทั้งสองฝ่ายตกลงจะทำงานร่วมกัน โดยเจ้าของเงินทุนจะไม่มีสิทธิแทรกแซง การบริหารจัดการจะตกอยู่กับผู้ประกอบการซึ่งจำเป็นต้องมีความซื่อสัตย์ต่อเจ้าของเงินทุน หากเกิดผลขาดทุนผู้ประกอบการต้องรับภาระในผลนั้นฝ่ายเดียว ในส่วนของกำไรจะแบ่งกันตามสัญญาที่เจ้าของเงินทุนและผู้ประกอบการได้ตกลงกัน

พฤติกรรมการใช้บริการ หมายถึง การใช้บริการในธุรกิจต่างๆ ที่สหกรณ์ได้เปิดให้บริการ ได้แก่ เงินฝากเพื่อรักษาทรัพย์ เงินฝากเพื่ออัญญาและอุมเราะฮ์ เงินฝากเพื่อการลงทุน เงินฝากหุ้นทุน สินเชื่อสินค้าผ่อนชำระ สินเชื่อร่วมลงทุน ซื้อขายบวกกำไร สินเชื่อแพ็คเกจอัญญา เงินกู้ยืมฉุกเฉิน กองทุนสวัสดิการสมาชิก กองทุนตากาฟูล และกองทุนวาสิมะฮ์

ความคิดเห็นของสมาชิก หมายถึง ระดับความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับรูปแบบเงื่อนไขของธุรกิจที่สหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด ได้เปิดให้บริการ ซึ่งพิจารณาในด้าน เงินฝากเพื่อรักษาทรัพย์ เงินฝากเพื่ออัญญาและอุมเราะฮ์ เงินฝากเพื่อการลงทุน เงินฝากหุ้นทุน สินเชื่อสินค้าผ่อนชำระ สินเชื่อร่วมลงทุน ซื้อขายบวกกำไร สินเชื่อแพ็คเกจอัญญา เงินกู้ยืมฉุกเฉิน กองทุนสวัสดิการสมาชิก กองทุนตากาฟูล และกองทุนวาสิมะฮ์

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง พฤติกรรมและความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อธุรกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์ อีบนู้อัฟฟาน จำกัด ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎี เอกสารตำราที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิด ทฤษฎีพฤติกรรมผู้บริโภค
2. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น
3. การทำธุรกิจอิสลาม
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. กรอบแนวคิดการวิจัย
6. สมมติฐานการวิจัย

แนวคิด ทฤษฎีพฤติกรรมผู้บริโภค

แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม

ซูเมธ เดียวอิศเรศ (2527) ให้ความเห็นว่า พฤติกรรมของมนุษย์จะเกิดขึ้นต่อเมื่อมีสิ่งมาเร้า หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การแสดงพฤติกรรมของมนุษย์เกิดจากแรงจูงใจที่จะตอบสนอง ความต้องการในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือมีเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2539) ให้ความหมายพฤติกรรมผู้บริโภค คือ พฤติกรรมที่ ผู้บริโภคทำการค้นหา การซื้อ การใช้ การประเมินผลและบริการ ซึ่งคาดว่าจะสนองความต้องการ ของเขา

การศึกษาเรื่องพฤติกรรมการใช้บริการของสมาชิกในธุรกิจสหกรณ์ออมทรัพย์ อีบนูอัฟฟาน จำกัด อาจกล่าวได้ว่าเป็นการศึกษาถึงอัตราการใช้บริการของสมาชิก ซึ่งสมาชิกแต่ละคนมีลักษณะส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน และสมาชิกมีสิทธิเสรีภาพในการเลือกใช้บริการในแต่ละธุรกิจที่สหกรณ์เปิดให้บริการ ซึ่งการใช้บริการดังกล่าวในทางการตลาดอาจเรียกได้ว่าเป็นการบริโภค โดยหมายรวมถึงการซื้อสินค้าหรือบริการด้วย และสำหรับพฤติกรรมการใช้บริการของสมาชิกในธุรกิจสหกรณ์ฯ หมายถึง การที่สมาชิกแต่ละคนมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับการได้รับและการใช้สินค้าบริการในแต่ละธุรกิจของสหกรณ์ ซึ่งสมาชิกแต่ละคนจะมีพฤติกรรมส่วนใหญ่สอดคล้องกับทัศนคติส่วนบุคคล ทัศนคติเหล่านี้ให้แนวทางการตัดสินใจรวมทั้งทำการประเมินการตัดสินใจ ในการใช้บริการของสมาชิก

พิบูล ทีปะपाल (2535) กล่าวว่า การศึกษาพฤติกรรมของผู้บริโภคในการซื้อสินค้า มีเหตุจูงใจในการซื้อที่สำคัญ ดังนี้

1. แรงจูงใจที่เกิดจากตัวผลิตภัณฑ์ (product buying motives) เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นกับผู้บริโภค ที่จะต้องซื้อสินค้า หรือบริการมาเพื่อตอบสนองความต้องการของคน แต่เนื่องจากสินค้าและบริการที่จะนำมาสนองความต้องการนั้นมีมาก และเงินที่จะนำมาซื้อสินค้าเหล่านี้มีจำกัด ผู้บริโภคจึงจำเป็นต้องตัดสินใจซื้อสินค้าอย่างใดอย่างหนึ่งตามกำลังอำนาจซื้อ

2. แรงจูงใจที่เกิดจากเหตุผล (rational buying motives) เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากการพิจารณาของผู้ซื้ออย่างมีเหตุผลก่อนว่าทำไมจึงซื้อสินค้าชนิดนั้น ได้แก่

2.1 ความประหยัด ความประหยัดในที่นี้หมายถึง ประหยัดในการซื้อและการใช้

2.2 ประสิทธิภาพและสมรรถภาพในการใช้ หมายถึงคุณสมบัติโดยทั่วไปของผลิตภัณฑ์

2.3 ความเชื่อถือได้ นับเป็นแรงจูงใจในการซื้อที่มีความสำคัญมากอย่างหนึ่ง ปกติผู้ผลิตหรือผู้ขายมักจะมีสัญญาประกันสินค้าให้กับผู้ซื้อ

2.4 ความทนทานถาวร เป็นคุณสมบัติในการใช้งานผลิตภัณฑ์ เช่น บางคนนิยมใช้ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากประเทศสหรัฐอเมริกา หรือจากประเทศทางตะวันตกมากกว่าผลิตภัณฑ์ที่ผลิตมาจากประเทศญี่ปุ่น

2.5 ความสะดวกในการใช้ นับเป็นคุณสมบัติอีกประการหนึ่งของผลิตภัณฑ์ในการตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค เช่น บางคนนิยมใช้รถญี่ปุ่นเพราะหาซื้ออะไหล่ได้ง่าย เป็นต้น

3. แรงจูงใจที่เกิดจากอารมณ์ (emotional buying motives) แรงจูงใจที่มีผลผลักดันให้ผู้ซื้อตัดสินใจซื้อสินค้ามาจากอารมณ์มีหลายประการ สามารถแบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ ได้ ดังต่อไปนี้

3.1 การเอาอย่างแข่งดีกัน เป็นพฤติกรรมประเภทหนึ่งที่เกิดขึ้นในตัวของผู้บริโภคบางราย เช่นการพยายามไปขวนขวายหาซื้อสินค้า เพื่อโอ้อวด ทั่วๆ ที่บางครั้งไม่มีความจำเป็นเลย

3.2 ต้องการจุดเด่นเป็นเอกเทศ เพื่อแสดงปมเด่น ที่ไม่ซ้ำแบบใครบุคคลพวกนี้จะซื้อสินค้าที่นำออกสู่ตลาดใหม่ๆ トラใหม่ ร้านใหม่ ยี่ห้อใหม่ แบบใหม่ เป็นต้น โดยไม่คำนึงถึงราคาของสินค้านัก

3.3 ต้องการอนุโลมคล้ายตามผู้อื่น เป็นลักษณะตรงข้ามกับพวกที่ต้องการจุดเด่นเป็นเอกเทศ พวกนี้จะซื้อตามผู้นำหรือบุคคลที่มีชื่อเสียงที่ตนชอบ เช่น พวกคาราหนิง นักร้องเพื่อแสดงความเป็นพวกเดียวกัน เป็นต้น

3.4 ต้องการความสะดวกสบาย เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากผู้ซื้อต้องการความสะดวกสบายในการทำงาน การเป็นอยู่ การผ่อนแรง หรือการพักผ่อน ฯลฯ เช่น การใช้เตาไมโครเวฟ เครื่องซักผ้า เครื่องหุงต้มอัตโนมัติ เป็นต้น

3.5 ต้องการความสำราญเพลิดเพลิน เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากผู้ซื้อต้องการความสนุกสนานเพลิดเพลิน เช่น มีเครื่องเสเตอริโอ วิดีโอ ทีวี กล้องถ่ายรูป เครื่องดนตรี เป็นต้น

3.6 ความทะเยอทะยานมักใหญ่ใฝ่สูง เป็นพฤติกรรมของบุคคลบางประเภทที่มีความหยิ่ง ถี้อดี หรือความปรารถนาดีเกี่ยวกับศักดิ์ศรี จึงใช้สินค้าเพื่อให้สังคมยอมรับเขาว่าเป็นเกียรติ มีศักดิ์ศรี เป็นต้น

4. แรงจูงใจที่เกิดจากการอุปถัมภ์ร้านค้า (patronage buying motives) การที่ผู้ซื้อต้องการซื้อสินค้าจากร้านค้าใดร้านค้านึงโดยเฉพาะ นับได้ว่าเป็นแรงจูงใจอย่างหนึ่ง อาจเป็นเพราะเหตุดังต่อไปนี้

4.1 ให้บริการเป็นที่พอใจ

4.2 ราคาสมเหตุสมผล

4.3 ท่าเลที่ตั้งของร้านสะดวกในการที่จะไปซื้อ โดยเฉพาะสินค้าประเภทสะดวกซื้อ ราคาถูก ต้องใช้เป็นประจำ เช่น สบู่ ไม้ขีดไฟ ฯลฯ มักจะซื้อจากร้านที่อยู่ใกล้บ้าน

4.4 มีสินค้าให้เลือกหลายอย่าง

4.5 ชื่อเสียงของร้านเป็นที่เชื่อถือได้ เช่น ขายสินค้าที่ดีมีคุณภาพ พนักงานสุภาพ เรียบร้อยเป็นกันเอง ซื้อสินค้าไม่ถูกใจยอมให้เปลี่ยนใหม่ได้

4.6 ความเคยชินเกี่ยวกับนิสัยการซื้อ เช่น เคยซื้อสินค้าจากร้านใดร้านหนึ่งโดยเฉพาะ เป็นเวลานานมาแล้ว

เป็นที่ทราบโดยทั่วไปผู้ให้บริการควรเรียนรู้พฤติกรรมของผู้บริโภคไว้ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมเกี่ยวกับแรงกระตุ้นในการซื้อสินค้า หรือพฤติกรรมในการตัดสินใจของผู้บริโภค เพื่อการเตรียมสถานการณ์ให้เข้าถึงความต้องการของผู้บริโภค สมจิตร์ ส่วนจำเริญ (2537) ได้อธิบายเหตุผลที่ผู้ให้บริการควรเรียนรู้พฤติกรรมผู้บริโภค ไว้ดังนี้

1. เพื่อนำพฤติกรรมผู้บริโภค ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการใช้ทรัพยากรทางการตลาดอย่างมีประสิทธิภาพ

2. เพื่อเพิ่มความสนใจในการปกป้องผลประโยชน์ของผู้บริโภค ซึ่งเป็นสิ่งจูงใจที่จำเป็นต่อการเพิ่มกฎเกณฑ์ของรัฐบาล และเพื่อเพิ่มความสนใจในการศึกษาตัวผู้บริโภคให้มากขึ้น

3. เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำหรับนโยบายสาธารณะโดยทั่วไปพฤติกรรมผู้บริโภคจะศึกษาออกมาในรูปพฤติกรรมมนุษย์ว่ามนุษย์เรามีความต้องการพื้นฐาน อยู่ภายในตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบันและเลยไปถึงอนาคต การได้รับอิทธิพลทางสภาพแวดล้อมทางสังคม ซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภค

ทฤษฎีพฤติกรรมผู้บริโภค

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2539) ได้กล่าวถึงทฤษฎีพฤติกรรมผู้บริโภคไว้ว่า การศึกษาแบบจำลองผู้บริโภค (Model of Consumer Behavior) เป็นการศึกษาถึงเหตุจูงใจที่ทำให้เกิดการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ โดยมีจุดเริ่มต้นจากการเกิดสิ่งกระตุ้นที่ทำให้เกิดความต้องการ สิ่งกระตุ้นผ่านเข้ามาในความรู้สึกนึกคิดของผู้ซื้อ (Buyer's Black Box) ซึ่งเปรียบเสมือนกล่องดำ ซึ่งผู้ขายไม่สามารถคาดคะเนได้ความรู้สึกนึกคิดของผู้ซื้อจะได้รับอิทธิพลจากลักษณะต่างๆ ของผู้ซื้อแล้วก็จะมีการตอบสนองของผู้ซื้อ (Buyer's Response) หรือการตัดสินใจของผู้ซื้อ (Buyer's Purchase Decision) (ภาพที่ 1)

จุดเริ่มต้นของแบบจำลองนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งกระตุ้นให้เกิดความต้องการก่อน แล้วทำให้เกิดการตอบสนอง โดยแบบจำลองนี้เรียกว่า S-R Theory มีรายละเอียดของทฤษฎีดังนี้

1. สิ่งกระตุ้น (Stimulus) สิ่งกระตุ้นอาจเกิดขึ้นจากภายในร่างกายและภายนอก โดยนักการตลาดจะต้องสนใจ และจัดสิ่งกระตุ้นภายนอก เพื่อให้ผู้บริโภคเกิดความต้องการผลิตภัณฑ์ สิ่งกระตุ้นถือว่าเป็นเหตุจูงใจให้เกิดการซื้อสินค้า ซึ่งอาจใช้เหตุจูงใจซื้อด้านเหตุผล และใช้เหตุจูงใจให้ซื้อด้านจิตวิทยาได้ สิ่งกระตุ้นภายนอกประกอบด้วย 2 ส่วนคือ

1.1 สิ่งกระตุ้นทางด้านการตลาด (Marketing Stimulus) เป็นสิ่งกระตุ้นที่นักการตลาดสามารถควบคุมและต้องจัดให้มีขึ้น เป็นสิ่งกระตุ้นที่เกี่ยวข้องกับส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix) ซึ่งประกอบไปด้วย

1.1.1 สิ่งกระตุ้นด้านผลิตภัณฑ์ (Product) เช่น ออกแบบผลิตภัณฑ์ให้สวยงาม เพื่อกระตุ้นด้านราคา

1.1.2 สิ่งกระตุ้นราคา (Price) เช่น การกำหนดราคาให้เหมาะกับผลิตภัณฑ์ โดยพิจารณาลูกค้าเป้าหมาย

1.1.3 สิ่งกระตุ้นด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ให้ทั่วถึง เพื่อให้ความสะดวกต่อผู้บริโภค

1.1.4 สิ่งกระตุ้นทางด้านส่งเสริมการตลาด (Promotion) ใช้ประชาสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอ การสร้างความสัมพันธ์อันดี

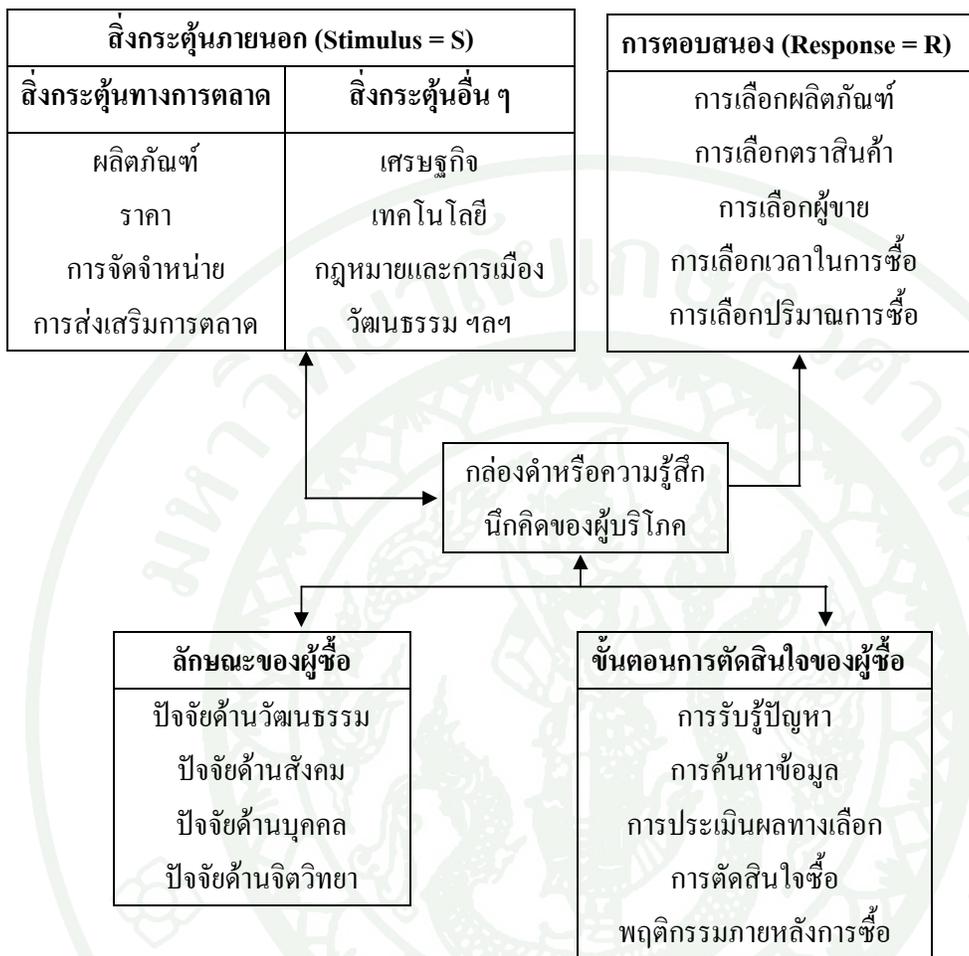
1.2 สิ่งกระตุ้นอื่นๆ เป็นสิ่งกระตุ้นความต้องการผู้บริโภคที่อยู่ภายนอกองค์กร ซึ่งธนาคารควบคุมไม่ได้สิ่งกระตุ้นเหล่านี้ ได้แก่

1.2.1 สิ่งกระตุ้นทางด้านเศรษฐกิจ (Economy) เช่น ภาวะเศรษฐกิจ รายได้ของผู้บริโภค เป็นต้น ปัจจัยเหล่านี้มีอิทธิพลต่อความต้องการของบุคคล

1.2.2 สิ่งกระตุ้นทางเทคโนโลยี (Technological) เช่น เทคโนโลยีใหม่ของการฝากถอนอัตโนมัติ สามารถกระตุ้นความต้องการใช้บริการของธนาคารมากขึ้น

1.2.3 สิ่งกระตุ้นทางกฎหมายและการเมือง (Law and Political) เช่น กฎหมายลดหรือเพิ่มภาษีดอกเบี้ยเงินฝาก จะมีอิทธิพลต่อการใช้บริการของลูกค้าเพิ่มขึ้น หรือลดลง

1.2.4 สิ่งกระตุ้นทางวัฒนธรรม (Cultural) เช่น ขนบธรรมเนียมประเพณีเทศกาลต่างๆ จะมีผลกระตุ้นให้ผู้บริโภคใช้บริการในเทศกาลนั้นๆ มากขึ้น

ภาพที่ 1 แบบจำลองพฤติกรรมผู้บริโภค
ที่มา: ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2539)

2. กล่องดำหรือความรู้สึกนึกคิดของผู้ซื้อ (Buyer's Black Box) ความรู้สึกนึกคิดของผู้ซื้อเปรียบเสมือนกล่องดำ (Black Box) ซึ่งผู้ผลิตหรือผู้ขาย ไม่สามารถทราบได้ จึงต้องพยายามค้นหาความรู้สึก ความรู้สึกนึกคิดของผู้ซื้อได้รับอิทธิพลจากลักษณะของผู้ซื้อและกระบวนการตัดสินใจของผู้ซื้อ

2.1 ลักษณะของผู้ซื้อ (Buyer Characteristics) ลักษณะของผู้ซื้อที่มีอิทธิพลจากปัจจัยต่างๆ คือ ปัจจัยด้านวัฒนธรรม ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยด้านจิตวิทยา

2.2 กระบวนการตัดสินใจซื้อของผู้ซื้อ (Buyer Decision Process) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) การรับรู้ความต้องการ 2) การค้นหาข้อมูล 3) การประเมินผลทางเลือก 4) การตัดสินใจซื้อ 5) พฤติกรรมภายหลังการซื้อ

3. การตอบสนองของผู้ซื้อ (Buyer's Response) หมายถึงพฤติกรรมที่แสดงออกมาของบุคคลหลังจากมีสิ่งกระตุ้น ซึ่งหมายถึง การตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค (Buyer's Decisions) ประกอบไปด้วย การตัดสินใจด้านผลิตภัณฑ์ การตัดสินใจด้านราคา การตัดสินใจเกี่ยวกับวิธีการซื้อ

3.1 การตัดสินใจด้านผลิตภัณฑ์ การตัดสินใจของผู้บริโภคจะขึ้นอยู่กับทัศนคติต่อผู้ประกอบการธุรกิจ ยี่ห้อ ราคา การลดราคา

3.2 การตัดสินใจด้านราคา การตัดสินใจเกี่ยวกับร้านค้าของผู้บริโภคขึ้นอยู่กับทัศนคติ ความรู้สึกต่อร้านนั้นๆ และการเลือกร้านค้า โดยทำการพิจารณา ทำเลที่ตั้ง ประเภทของสินค้า ราคา และการบริการ

3.3 การตัดสินใจเกี่ยวกับการซื้อ โดยผู้บริโภคจะพิจารณาในข้อต่อไปนี้ 1) ทัศนคติต่อระยะเวลาและระยะทาง 2) การตัดสินใจจ่ายหลายประเภท ซึ่งผู้บริโภคนิยมไปร้านค้าที่สามารถซื้อสินค้าได้ครบทุกอย่างในร้านเดียว

4. ลักษณะของผู้ซื้อ (Buyer's characteristic) ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยด้านวัฒนธรรม ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยด้านจิตวิทยา

4.1 ปัจจัยด้านวัฒนธรรม เป็นลักษณะและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นเป็นที่ยอมรับจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง โดยเป็นตัวกำหนดและควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์

4.2 ปัจจัยสังคม เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบริโภค ลักษณะทางสังคมประกอบด้วย กลุ่มอ้างอิง ครอบครัว บทบาทและสถานะของผู้ซื้อ

4.3 ปัจจัยส่วนบุคคล (personal factors) การตัดสินใจของผู้บริโภคได้รับอิทธิพลจากลักษณะส่วนบุคคลของคนทางด้านต่างๆ ได้แก่ อายุ ขั้นตอนวัฏจักรชีวิตครอบครัว อาชีพ รายได้ และรูปแบบการดำรงชีวิต

4.4 ปัจจัยทางจิตวิทยา การเลือกซื้อของบุคคลได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทางจิตวิทยา ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยภายในตัวผู้บริโภคที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้สินค้า

จากแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค ดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่าบุคคลหนึ่งจะมีปัจจัยแวดล้อมเป็นตัวกระตุ้นการบริโภคของเขา ซึ่งพฤติกรรมการบริโภคไม่สามารถที่จะคาดเดาได้ สำหรับการศึกษากฎการให้บริการในสหกรณ์ของสมาชิกสหกรณ์นั้น มิได้คำนึงถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการของสมาชิก ผู้ศึกษาเพียงศึกษาเกี่ยวกับปริมาณการให้บริการของสมาชิกในกลุ่มตัวอย่างเท่านั้น

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น

แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

ความคิดเห็น หมายถึง ข้อสรุปหรือคุณพินิจเกี่ยวกับเหตุการณ์ วัตถุ รวมทั้งบุคคลหรือองค์กร หรือสถานที่เฉพาะเจาะจงอย่างใดอย่างหนึ่ง (พัชรี นิรนาทโกมล, อรุณ รักรธรรม และวิวัฒน์ เอี่ยมไพบรวัน, 2540)

กฤษณี มหาวิรุฬห์ (2535) ได้กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกด้านความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ไม่ได้อยู่บนความแน่นอนหรือความจริง แต่ขึ้นอยู่กับจิตใจ แต่ละบุคคลจะมีข้ออ้างมาตรฐานสนับสนุนในความคิดนั้น ผลของการแปลความหมายของข้อเท็จจริงขึ้นอยู่กับคุณสมบัติประจำตัวของแต่ละบุคคล เช่น ความรู้ ประสบการณ์ สภาพแวดล้อม ฯลฯ มีอารมณ์เป็นส่วนประกอบที่สำคัญ การแสดงความคิดเห็นอาจได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธจากคนอื่นก็ได้

Good (1968) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็น หมายถึง ความเชื่อ การตัดสินใจ ความคิด ความรู้สึกประทับใจที่ไม่ได้มาจากการพิสูจน์หรือพิจารณาอย่างถี่ถ้วนว่าถูกหรือไม่แต่อย่างไร

Maier (1965: 334) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการประเมินค่า (ไม่ใช่เป็นการพรรณนา) ของ เหตุการณ์จริงเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือพฤติกรรมหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ โดยการประเมินค่า หรือแปลความหมายที่แสดงออกมา

สงวน สุทธิเลิศอรุณ, จำรัส ดั่งสุวรรณ และฐิติพงษ์ ธรรมานุสรณ์ (2522) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกจากความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่งความคิดเห็นของบุคคลเปลี่ยนแปลงไปตามข้อเท็จจริง บุคคลจะแสดงความคิดเห็นต่อสิ่งใดๆ ก็ตามบุคคลจะแสดงความคิดเห็นไปตามข้อเท็จจริงตามที่ได้พบเห็น แต่การแปลข้อเท็จจริงนั้นย่อม เป็นไปตามทัศนคติของบุคคลนั้นด้วย

จากแนวคิดความคิดเห็นดังกล่าว สรุปได้ว่าความคิดเห็นเป็นความเชื่อในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ของบุคคล เกี่ยวกับบุคคล หน่วยงาน หรือเรื่องราวบางอย่าง ซึ่งไม่ได้ผ่านการพิจารณาว่าถูกหรือผิด ขึ้นอยู่กับคุณสมบัติประจำตัวของบุคคล และแต่ละคนก็จะมีความคิดเห็นในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แตกต่างกัน ในการศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อธุรกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน นั้น อาจสรุปได้ว่าเป็นการแสดงออกของสมาชิกที่มีต่อรูปแบบการทำธุรกิจของสหกรณ์ ตามความคิดเห็นของสมาชิก ซึ่งอาจมีความคิดเห็นต่างกันก็ได้ และแต่ละความคิดเห็นก็ไม่สามารถสรุปได้ว่าเป็นความคิดที่ถูกหรือผิด

ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็น

Oskamp (1977) ได้อธิบายว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดความคิดเห็นมี 5 ปัจจัยด้วยกัน คือ

1. ปัจจัยทางพันธุกรรมและสรีระ (Genetic and Physiological Factors) เช่น อุปนิสัยแบบ คล้อยตามหรือก้าวร้าว ความมีอายุ โรคภัยไข้เจ็บ อวัยวะต่างๆ ของบุคคลที่ใช้รับรู้

2. ประสบการณ์โดยตรงของบุคคล (Direct Personal Experience) เป็นปัจจัยพื้นฐานที่มี อิทธิพลที่มีต่อความคิดเห็นและทัศนคติ บุคคลได้รับประสบการณ์ด้วยตัวเอง การกระทำด้วยตัวเอง ทำให้เกิดความพึงใจเกิดความคิดเห็นต่อประสบการณ์เหล่านั้นต่างกัน ตัวอย่างเช่น ความกลัว อันเนื่องมาจากเคยประสบกับเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดความพึงใจในด้านลบ เช่น เคยเจอม้าพยศหรือ สุนัขที่ร้าย

3. อิทธิพลของพ่อแม่ผู้ปกครอง (Parental Influence) เนื่องจากเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดและสามารถควบคุมข้อมูลให้เด็กๆ ได้ ดังนั้นพ่อแม่ผู้ปกครองจึงมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นและทัศนคติของเด็ก

4. ทัศนคติของกลุ่ม (Group Determinants of Attitudes) ความคิดเห็นของบุคคลจะได้รับแรงกดดันจากกลุ่มต่างๆ ได้แก่

4.1 โรงเรียน เป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อเด็กเป็นอันดับสองรองจากพ่อแม่ผู้ปกครอง โดยการอบรมสั่งสอนให้ความรู้ต่างๆ

4.2 กลุ่มเพื่อนเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญมากเนื่องจากการใช้เวลาอยู่กับเพื่อน ความคิดเห็นและทัศนคติของกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมของบุคคลได้

4.3 การทำตามกันหรือปรับตัวให้สอดคล้องกันก็มีอิทธิพลเช่นเดียวกัน

4.4 กลุ่มอ้างอิง อาจมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นหรือทัศนคติโดยทางอ้อม โดยกลุ่มอ้างอิงเป็นกลุ่มที่เป็นแบบอย่างน่าเชื่อถือเป็นที่ยอมรับ ซึ่งบุคคลไม่จำเป็นต้องเป็นสมาชิกกลุ่มนี้ เช่น ดารา นักร้อง

5. สื่อสารมวลชน (Mass Media) สื่อต่างๆ ที่เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันและมีผลกระทบต่อสังคมอย่างกว้างขวาง สื่อสารมวลชนไม่เพียงเสนอข้อมูลข่าวสารเท่านั้น แต่ยังสามารถก่อให้เกิดทัศนคติและความคิดเห็นด้วย และจะมีผลกระทบต่อสังคมอย่างมาก

Foster (n.d. อ้างใน ธวัชชัย นาคฤทธิ์, 2540) กล่าวว่า แนวความคิดเห็นนั้นมีสาเหตุอยู่ 2 ประการ ดังนี้

1. ประสบการณ์ที่บุคคลมีต่อสิ่งของ บุคคล หมู่มณะ เรื่องราวต่างๆ หรือสถานการณ์ ความคิดเห็นเกิดขึ้นในตัวบุคคลจากการได้พบเห็นคุ้นเคย อาจถือได้ว่าเป็นประสบการณ์ตรงและจากการได้ยิน ได้ฟัง ได้เห็นรูปถ่ายหรืออ่านจากหนังสือพิมพ์โดยไม่ได้พบเห็นของจริงถือว่าเป็นประสบการณ์ทางอ้อม

2. ระบบค่านิยมและการตัดสินใจค่านิยม เนื่องจากกลุ่มชนแต่ละกลุ่มมีค่านิยมและการตัดสินใจค่านิยมไม่เหมือนกัน คนแต่ละกลุ่มจึงมีความคิดเห็นในสิ่งเดียวกันแตกต่างกัน

สรุปได้ว่าปัจจัยต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้นมีอิทธิพลต่อการเกิดความคิดเห็น โดยแต่ละบุคคลก็จะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม และสิ่งต่างๆ ที่รับมา ซึ่งอาจจะได้รับมาได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม และความคิดเห็นสามารถเปลี่ยนแปลงได้เสมอ เมื่อเวลาเปลี่ยนไป หรือเมื่อได้รับข้อมูลใหม่ๆ มาสนับสนุนความคิด

ประเภทของความคิดเห็น

Remmer (n.d. อ้างใน เดือนเพ็ญ ยิงดี, 2549) ได้แบ่งความคิดเห็นเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. ความคิดเห็นเชิงบวกสุด เชิงลบสุด โดยเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ ซึ่งสามารถบอกทิศทางได้ เช่น ความเชิงบวกสุด ได้แก่ ความรักจนหลงบูชา ความคิดเชิงลบสุด ได้แก่ รังเกียจมาก ความคิดนี้รุนแรงเปลี่ยนแปลงได้ยาก
2. ความคิดเห็นจากความรู้ ความเข้าใจ เช่น ความรู้ความเข้าใจในทางที่ดี ชอบ ยอมรับ เห็นด้วย ความรู้ความเข้าใจในลักษณะเป็นกลางเฉยๆ ไม่มีความคิดเห็น ความรู้ความเข้าใจในทางที่ไม่ดี ไม่ชอบ รังเกียจ หรือไม่เห็นด้วย
3. การแยกแยะเป็นส่วน คือ การพิจารณาความคิดเห็นต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างละเอียด สามารถแยกออกจากกันได้ ทำให้เกิดความเห็นได้ง่ายกว่าการรับรู้แบบหยาบ

การวัดความคิดเห็น

Thomas (n.d. อ้างใน เดือนเพ็ญ ยิงดี, 2549) ได้เสนอแนะว่า การวัดความคิดเห็น โดยทั่วไป ต้องมีส่วนประกอบ 3 ประการ คือ บุคคลที่จะถูกวัด สิ่งเร้าและการตอบสนอง ซึ่งจะออกมาเป็นระดับสูง ต่ำ, มาก น้อย วิธีวัดความคิดเห็นนั้นโดยส่วนใหญ่จะใช้การตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ โดยผู้ที่ตอบคำถามเลือกตอบตามแบบสอบถาม ซึ่งแบบสอบถามประเภทนี้นิยมสร้างตามแนวของ Likert Scale ซึ่งแบ่งน้ำหนักความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง

(5 คะแนน) เห็นด้วย (4 คะแนน) ไม่แน่ใจ (3 คะแนน) ไม่เห็นด้วย (2 คะแนน) และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1 คะแนน) ส่วนการให้คะแนนขึ้นอยู่กับข้อความลักษณะเชิงบวก (positive) หรือข้อความเชิงลบ (Negative) การนำแนวความคิดเรื่องความคิดเห็นมาใช้ประโยชน์นั้นจึงมองในแง่ที่ว่าความคิดเห็นเป็นตัวบ่งชี้หรือทำนายพฤติกรรม

ทฤษฎีเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็น

Traindis (n.d. อ้างใน พงมालย์ ชมเดือน, 2540) กล่าวว่า ความคิดเห็นของบุคคลสามารถเปลี่ยนแปลงได้โดย

1. การรับรู้ข้อมูลใหม่จากบุคคลหรือสื่อมวลชน
2. การได้รับประสบการณ์ตรงที่พบด้วยตัวเอง หรือแรงสะท้อนใจ
3. การถูกบังคับให้ปฏิบัติตามโดยไม่เต็มใจหรือตรงกับความรู้สึคนึกคิด

นอกจากนี้ Mcquire (n.d. อ้างใน พงมालย์ ชมเดือน, 2540) ได้อธิบายขั้นตอนของ ขบวนการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นว่าประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การใส่ใจ การให้ความสนใจต่อสิ่งต่างๆ
2. การเข้าใจ การรับรู้ข้อมูลที่ถูกต้องและเกิดความรู้
3. การมีสิ่งใหม่เกิดขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงสภาวะการณ่เกิดขึ้นจากสภาวะการณ่ปกติ
4. การเก็บเอาไว้ การเก็บข้อมูล ความรู้ ความเข้าใจ และความรู้สึเก็บเอาไว้

จากสองทฤษฎีข้างต้นอาจสรุปได้ว่าความคิดเห็นของ Traindis และ Mcquire นั้นมีลักษณะที่เชื่อมโยงกันคือ ความคิดเห็นสามารถเปลี่ยนแปลงได้เมื่อมีการรับรู้ข้อมูลใหม่ๆ และเข้าไปในข้อมูลมากขึ้น ซึ่งข้อมูลต่างๆ อาจมาจากประสบการณ์ของตนเองหรือจากบุคคลอื่น

การทำธุรกิจอิสลาม

การศึกษาครั้งนี้เกี่ยวข้องกับการทำธุรกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด โดยสหกรณ์แห่งนี้ได้เปิดบริการธุรกิจต่างๆ ให้สมาชิกในรูปแบบสหกรณ์อิสลาม ทั้งนี้บทบัญญัติเกี่ยวกับการทำธุรกิจอิสลามนั้น มีหลายทัศนะแตกต่างกันไป ทั้งนี้ผู้ศึกษานำเสนอเพียงบางทัศนะเท่านั้น ซึ่งมีรายละเอียดของแต่ละธุรกิจ ดังนี้

1. ดอกเบียในอิสลาม
2. หุ้นส่วนในอิสลาม
3. การรับฝากในอิสลาม (วาดีอะฮ์)
4. การลงทุนในอิสลาม
5. การให้กู้เพื่อนำไปลงทุน (มูออรอบะฮ์)
6. การกู้ยืม (อัลก้อรฎู) ในอิสลาม
7. การซื้อขายในอิสลาม
8. การซื้อ – ขายเชื่อในอิสลาม
9. การซื้อขายแบบผ่อนชำระในอิสลาม
10. ธุรกิจประกันในอิสลาม
11. ฮัจญ์
12. ชะกาต
13. การจำนอง (ฮัรรีฮ์ฮุน)

ดอกเบียในอิสลาม

การเริ่มต้นอธิบายเกี่ยวกับดอกเบียก่อนสิ่งใดเนื่องจากว่า การซื้อ การขาย การฝาก การลงทุน ฯลฯ ในปัจจุบันมุ่งไปสู่การพิจารณาดอกเบียเป็นปัจจัยหลัก แต่สำหรับมุสลิมแล้ว ดอกเบียถือเป็นสิ่งต้องห้าม มุสลิมที่ดำเนินการในเรื่องการซื้อ การขาย การฝาก การลงทุน ฯลฯ จำเป็นที่จะต้องเรียนรู้บัญญัติในเรื่องดังกล่าว เพื่อที่จะได้ปฏิบัติได้ถูกต้อง ห่างไกลจากการลงโทษจากพระเจ้า มุณีร มุหัมหมัด (2551) กล่าวว่า ดอกเบียเป็นสิ่งต้องห้ามในอิสลาม ซึ่งมีหลักฐานจากพระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน บทอัลบะเกาะเราะฮ์ โองการที่ 275 ความว่า “พระองค์อัลลอฮ์ทรงอนุมัติการค้าขาย และทรงห้ามการดอกเบีย” และจากฮาดิสที่รายงานโดย อิหม่ามอะหมัด อัตติรมิซีย์ อิบุนาวัฏ

และอิบนิมาญะฮฺ บันทึกว่า ท่านนบีมุฮัมมัด กล่าวว่า “พระองค์อัลลอฮฺทรงสาปแช่งผู้ที่กินดอกเบี๋ย ผู้ให้ดอกเบี๋ย พยานของเขาและผู้เขียนสัญญา”

อรรีบา ตามหลักภาษาแปลว่า เพิ่ม แต่จุดมุ่งหมายในที่นี้คือ การเพิ่มเงิน ต้นทุน ไม่ว่าจะมากหรือน้อยก็ตาม หรือเรียกในภาษาไทยว่า ดอกเบี๋ย (สมาคมศิษย์เก่าอาหรับแห่งประเทศไทย, 114: 2549)

มุนีร มุหัมหมัด (2551) ได้แบ่งดอกเบี๋ยเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. การแลกเปลี่ยนสิ่งของชนิดเดียวกัน คุณภาพเหมือนกัน จำนวนเท่ากัน แต่ให้อีกฝ่ายจ่ายเพิ่มมากกว่าจำนวนเดิม
2. การแลกเปลี่ยนสิ่งของชนิดเดียวกัน หรือต่างชนิด โดยอีกฝ่ายส่งมอบซ้กว่าอีกฝ่ายหนึ่ง
3. การยืมเงิน เมื่อถึงกำหนดส่งลูกหนี้ต้องคืนเงินให้เจ้าหนี้ แต่ลูกหนี้ไม่สามารถนำเงินมาคืนได้ จึงเสนอเพิ่มเงินคืนให้เจ้าหนี้มากกว่าเดิม
4. การขายฝาก ผู้ซื้อได้เก็บผลประโยชน์ในของที่ผู้ขายนำมาประกันไว้

หุ้นส่วนในอิสลาม

มุนีร มุหะหมัด (2551) ได้อธิบายเงื่อนไขของการเป็นหุ้นส่วนตามกฎหมายอิสลาม ดังนี้

1. ผู้เป็นหุ้นส่วนต้องนำเงินมาลงทุนตามจำนวนของหุ้น พร้อมรับผลกำไรขาดทุนตามจำนวนหุ้นที่ถือ
2. การนำเงินไปลงทุนของผู้จัดการ จำเป็นจะต้องได้รับอนุญาตจากผู้ถือหุ้นคนอื่นๆ ก่อน
3. จะต้องระบุส่วนแบ่งผลกำไรขาดทุนในสัญญาอย่างชัดเจนระหว่างผู้ถือหุ้นด้วยกัน หากไม่มีการระบุไว้ชัดเจนสัญญาจะเป็นโมฆะ

4. ผู้ทำสัญญาจะต้องบรรลุนิติภาวะและมีสติสัมประัญญะ หากเป็นเด็กจำเป็นต้องมีผู้ปกครองจัดการแทน

จากพระมหาคัมภีร์อัลกรุอัน โองการที่5:2 ความว่า “และพวกเขาก็ช่วยเหลือกันในเรื่องที่เป็นคุณธรรมและความยำเกรง” โดย H. Syahrial Sain (2546) อธิบายถึงโองการข้างต้นว่า อัลลอฮ์ (ช.บ.) ได้ชี้แนะแนวทางให้ทราบถึงกิจกรรม การงานต่างๆ ที่เราต้องร่วมมือพัฒนาสังคม ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งโครงการหรือกิจกรรมเหล่านั้นจะต้องอยู่บนพื้นฐานที่สำคัญ 3 ประการคือ

1. จงช่วยเหลือกัน (ตะอาวุน); กิจกรรม การงานต่างๆ จะประสบความสำเร็จได้นั้นจะต้องช่วยเหลือกันและกัน มีความสามัคคี และมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่การทำงานที่ได้รับมอบหมาย
2. ความดีหรือคุณธรรม (อัล-บิรฺ); โครงการหรือกิจการต่างๆ จะต้องเป็นสิ่งที่ดี และถูกต้องตามหลักการอิสลาม และต้องกระทำด้วยความสุจริตใจ
3. ความยำเกรง (ตักวา); โครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง รอบคอบ เป็นระบบ ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของความยำเกรงต่ออัลลอฮ์ (ช.บ.)

จากแนวคิดของ H. Syahrial Sain สอดคล้องกับแนวคิดของสหกรณ์เพียงแต่เพิ่มเติมหลักของความศรัทธาของมุสลิมต่อพระเจ้าโดยมุสลิมจะต้องดำเนินกิจกรรมต่างๆ อย่างระมัดระวัง และต้องเป็นไปตามที่ศาสนากำหนด สำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์อับนูอ์ฟฟาน จำกัด ได้เปิดกิจการสหกรณ์ในรูปแบบอิสลามขึ้นมา ดังนั้น สหกรณ์แห่งนี้ก็จะต้องนำรูปแบบในการดำเนินธุรกิจตามแนวทางอิสลามที่วางไว้เท่านั้น

การรับฝากในอิสลาม (วาดีอะฮ์)

สายสัมพันธ์ เล่ม 3 (2543: 82-83) ได้อธิบายว่า วาดีอะฮ์ ในเชิงภาษามหมายถึง การปล่อยสิ่งของเพื่อให้ผู้อื่นดูแล ความหมายทางบัญญัติอิสลามคือ สัญญาที่ตกลงกันเป็นทางการ โดยให้อีกฝ่ายหนึ่งพิทักษ์รักษาทรัพย์

จาริก เช่นเจริญ และ มุหัมมัด พายิบ (ม.ป.ป) กล่าวว่า การรับฝาก หรือวาดีอะฮฺ ในภาษาอาหรับ หมายถึง การที่เจ้าของทรัพย์สินมอบสิ่งของให้อยู่ในการดูแลของผู้อื่นในลักษณะการฝาก ซึ่งการฝากของถือเป็นการไว้วางใจอย่างหนึ่ง จึงเป็นเรื่องที่ซุนนะฮฺให้รับไว้หากยื่นหยัดในความไว้วางใจและไม่ต้องรับผิดชอบ นอกจากจะมีข้อตกลงพิเศษ ในส่วนของผู้รับฝากนั้นจะต้องเก็บรักษาทรัพย์สินที่ฝากไว้ในที่ที่เหมาะสม เมื่อผู้ฝากขอรับทรัพย์สินคืนแต่ผู้ฝากประวิงเวลา หากต่อมาพบว่าทรัพย์สินดังกล่าวชำรุดเสียหาย ดังนั้นผู้รับฝากต้องรับผิดชอบในความเสียหายนั้น

การฝากถือเป็นการไว้วางใจที่ศาสนอิสลามถือว่าเป็นซุนนะฮฺที่ผู้รับฝากควรรับไว้ พระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน ในบทอัลบะเกาะเราะฮฺ โองการที่ 283 กล่าวว่า “ดังนั้นหากต่างฝ่ายไว้วางใจซึ่งกันและกัน ให้เขาจงชำระคืนซึ่งสิ่งที่เขาได้รับการไว้วางใจตามการไว้วางใจของเขา”

สรุปได้ว่า วาดีอะฮฺ หมายถึง รูปแบบการฝากเงินเพื่อรักษาความปลอดภัยของเงินเพียงอย่างเดียว สามารถถอนคืนได้ทุกเมื่อ โดยผู้ฝากมีสิทธิที่จะอนุญาตหรือไม่อนุญาตที่จะให้สถาบันที่รับฝากเงินนำเงินไปใช้ ซึ่งสำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์อับดุลฟาน จำกัด ได้กำหนดอย่างแน่นอนเกี่ยวกับการฝากเงิน นั่นคือ สหกรณ์จะขออนุญาตนำเงินฝากเพื่อรักษาทรัพย์สิน (เงินฝากวาดีอะฮฺ) ไปหากำไรเพิ่มเติม โดยจะไม่ให้ผลตอบแทนใดๆ ต่อสมาชิก ซึ่งดังกล่าวนี้อสมาชิกรับในเงื่อนไขดังกล่าวของสหกรณ์ ถึงสามารถที่จะเปิดบัญชีประเภทนี้ได้

การสิ้นสุดกำหนดขอบเขตของวาดีอะฮฺ

สายสัมพันธ์ เล่ม 3 (ม.ป.ป.) ได้อธิบายว่า การทำสัญญาวาดีอะฮฺจะเป็นโมฆะและสิ้นสุดลงได้ดังนี้

1. กรณีที่เจ้าของเงินทุนเรียกทรัพย์สินคืน เมื่อเวลาใดก็ได้ โดยมีหลักฐานปรากฏในพระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน บทอัน-นิซาอฺ โองการที่ 58 ความว่า “แท้จริงอัลลอฮฺ ทรงใช้ให้พวกเจ้ามอบคืนบรรดาของฝากแก่เจ้าของมัน”

2. กรณีที่ของฝากชำรุดเสียหาย ซึ่งอาจเกิดได้สองสาเหตุด้วยกัน คือ ของฝากเสียหายโดยเหตุสุดวิสัย ผู้รับฝากไม่ต้องชดใช้แต่อย่างใด หรือของฝากชำรุดโดยเกิดจากความสะเพร่าของผู้รับฝาก ซึ่งหากเป็นเช่นนี้ ผู้รับฝากจะต้องเป็นผู้ชดใช้ที่เสียหาย

3. การฝากของจะสิ้นสุดลงเมื่อฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเสียชีวิต หรือเสียชีวิต ครั้นเมื่อผู้ฝากเสียชีวิต เป็นหน้าที่ของผู้รับฝากจะต้องนำของไปคืนทายาท ส่วนกรณีที่ผู้รับฝากได้เสียชีวิตลง การคืนของ ฝากจะตกเป็นหน้าที่ของทายาทผู้รับฝากของ

การลงทุนในอิสลาม

มุณีร มุหัมหมัด (2551) ได้ให้ความหมายของการลงทุน หมายถึง การมอบเงินหรือ ทรัพย์สินให้ผู้อื่นไปดำเนินการค้าขายหรือประกอบธุรกิจที่ชอบด้วยหลักการ และมีการกำหนด ส่วนแบ่งของผลกำไรและการขาดทุนไว้ในสัญญา สิ่งเหล่านี้เป็นที่อนุมัติในอิสลาม

การลงทุนในอิสลาม คือ งานที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน เพื่อการเจริญเติบโตของทรัพย์สิน เพื่อการเพิ่มพูนของทรัพย์สิน โดยหนทางที่ถูกต้องเป็นไปตามบทบัญญัติ เพื่อความเป็นธรรมต่อ บุคคลและกลุ่มชนในสังคม (อับดุลลอฮฺ โตะ๊ะมิ, 2546: 75)

มุณีร มุหัมหมัด (2551) ได้ระบุเงื่อนไขเกี่ยวกับการลงทุนไว้ดังนี้

1. ต้องระบุทรัพย์สินเงินทองที่นำไปลงทุนในสัญญา
2. ผู้ประกอบธุรกิจจะนำเงินไปประกอบธุรกิจใดๆ ก็ได้ หรือตามที่ระบุไว้ในสัญญา และการประกอบธุรกิจนั้นจะต้องชอบด้วยหลักการของอิสลาม
3. จะต้องกำหนดผลกำไร รายได้ หรือผลเฉลี่ยการขาดทุนระหว่างสองฝ่ายไว้ในสัญญา
4. ทั้งสองฝ่ายมีสิทธิ์ตกลงที่จะยกเลิกสัญญาได้ตามความต้องการทั้งสองฝ่าย หรือจะเลิก สัญญาตามที่ระบุหรือต่อสัญญาต่อไปอีกก็ได้
5. ผู้ที่นำเงินมาลงทุนต้องมีกรรมสิทธิ์ในเงินนั้นอย่างสมบูรณ์
6. ผู้ลงทุนและผู้ประกอบธุรกิจจะต้องบรรลุนิติภาวะและมีสติสัมปชัญญะ

7. ไม่อนุญาตให้ผู้ประกอบธุรกิจนำเงินทุนของผู้หนึ่งไปตกลงกับนายทุนอีกผู้หนึ่งเพื่อจะดำเนินธุรกิจ เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากนายทุนคนแรก

8. ผู้ประกอบธุรกิจจะต้องมีความซื่อสัตย์

การให้กู้เพื่อนำไปลงทุน (มูฎอรอบะฮฺ)

สายสัมพันธ์ เล่ม 3 (2543) ได้อธิบายว่า มูฎอรอบะฮฺ หมายถึง การที่บุคคลหนึ่ง (เจ้าของทรัพย์สิน) ได้มอบทรัพย์สินจำนวนหนึ่งแก่บุคคลหนึ่ง (ผู้ประกอบธุรกิจ) เพื่อที่จะนำไปลงทุนในการประกอบธุรกิจ โดยที่จะมีการรับผิดชอบผลกำไร-ขาดทุนร่วมกันตามข้อตกลงที่ระบุไว้ในสัญญา สำหรับการออกเงินให้เพื่อนำไปลงทุนนี้ เป็นการช่วยเหลือกันระหว่างยอดเงินทุนของเจ้าของทรัพย์สิน กับความคิดความสามารถของผู้ที่จะนำเงินไปบริหารจัดการ โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญของการให้กู้เพื่อนำไปลงทุน (มูฎอรอบะฮฺ) ดังนี้

1. เจ้าของทรัพย์สิน (ผู้ออกทุน) จะเป็นคนเดียวหรือหลายคนก็ได้
2. ผู้ที่นำเงินไปบริหารจัดการ คือผู้ที่อยู่ในฐานะที่จะต้องรับผิดชอบในการบริหาร และขณะเดียวกันเขาก็เป็นผู้ทำหน้าที่แทนเจ้าของทรัพย์สินจัดการ
3. จะต้องมีสิ่งที่ระบุเอาไว้ในสัญญา คือ ต้นทุนของทรัพย์สินและการดำเนินการของกิจการ
4. การตกลง-ยินยอม โดยมีการเสนอและตอบรับในการรับมอบทรัพย์สินเพื่อนำไปดำเนินการ

เงื่อนไขของมูฎอรอบะฮฺ

1. ต้นทุนของทรัพย์สินที่จะนำไปลงทุนนั้นจะต้องเป็นเงิน-ทองคำ หรืออตราสกุลเงินที่ใช้ในการแลกเปลี่ยน

2. จะต้องมี การส่งมอบทรัพย์สิน โดยทันที

3. ผลกำไรนั้นจะต้องถูกกำหนดเป็นอัตราส่วน เช่น จำนวน $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$ และการแบ่งผลกำไรนั้นจะต้องไม่นำยอดของต้นทุนมารวมด้วย

ชนิดต่างๆ ของมูออรอบะฮ์

1. มูออรอบะฮ์ โดยการออกทรัพย์สินพร้อมกับปล่อยให้เป็นอิสระในการบริหารจัดการทรัพย์สิน แบบไม่มีกำหนดเงื่อนไขใดๆ ทั้งสิ้น ไม่ว่าจะ เป็นชนิดของงาน สถานที่ทำงานหรือระยะเวลาของการทำงาน หากแต่ปล่อยให้ผู้ที่นำทรัพย์สินไปบริหารจัดการปฏิบัติอย่างไรก็ได้ ตามความเหมาะสมที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ พร้อมกับต้องอยู่ในขอบเขตของศาสนาด้วย

2. มูออรอบะฮ์ โดยมีเงื่อนไข เจ้าของทรัพย์สินที่ออกทรัพย์สินให้ในการบริหารจัดการจะเป็นผู้กำหนดชนิดของงาน สถานที่ทำงาน ระยะเวลาของการทำงาน หรือหากเป็นกิจการค้าขายก็จะกำหนดชนิดของสินค้าและแนวทางการขายสินค้า เช่น เป็นเงินสดหรือเงินผ่อน

การกู้อีม (อัลก้อรฎู) ในอิสลาม

การศึกษาเกี่ยวกับการกู้อีมในรูปแบบอิสลามนั้น ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจาก สมาคมศิษย์เก่าอาหรับแห่งประเทศไทย (2549) ซึ่งได้อธิบายเกี่ยวกับการกู้อีม ดังนี้

นิยามการกู้อีม คือ ทรัพย์สินที่ผู้กู้อีมเอาไปจากผู้ให้กู้อีม และให้เอามาใช้คืนเมื่อสามารถที่จะคืนได้ในจำนวนเช่นเดียวกัน

ศาสนาอิสลามนั้นส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้มีเงิน ให้ผู้ทุกข์ยากได้ทำการกู้อีม เพื่อเป็นการจัดช่องว่างที่จะทำให้เกิดการมีขอรทาน การกู้อีม ไปนั้นก็เพื่อขจัดความทุกข์ เมื่อผู้กู้อีมเสร็จภาระแล้วก็นำมาใช้คืนแก่ผู้ให้กู้อีมตามจำนวนที่ได้กู้อีมไป ดังฮาดิสที่รายงานโดย อิบุนุหุร็อยเราะฮ์ ซึ่งได้รายงานไว้ว่า แท้จริงท่านนบีมุฮัมมัด (ขอความสันติจงประสบแด่ท่าน) ได้กล่าวว่า “ผู้ใดปิดเป่าความทุกข์ยากหนึ่งจากบรรดาความทุกข์ยากแห่งโลกนี้ออกไปจากมุสลิม อัลลอฮ์จะปิดเป่าความทุกข์ยากหนึ่งจากบรรดาความทุกข์ยากในวันกิยามะฮ์ (วันสิ้นโลก) ให้แก่เขา และผู้ใดได้อำนวยความ

สะดวกให้แก่ผู้ที่ลำบาก อัลลอฮ์ก็จะอำนวยความสะดวกให้แก่เขาในโลกนี้และโลกหน้า อัลลอฮ์นั้น ทรงอยู่ในการช่วยเหลือว่า トラบที่บ่าวอยู่ในการช่วยเหลือพี่น้องของเขา”

ในอิสลามสัญญาการกู้ยืมนั้น ถือเป็นสัญญาประเภทครอบครอง มันจะไม่สมบูรณ์นอกเสียจากเป็นบุคคลที่อนุญาตให้ใช้จ่ายหรือดำเนินการได้ และจะไม่บรรลุผลได้นอกจากต้องมีคำเสนอและคำสนอง เช่นเดียวกับข้อตกลงการค้าและการให้

การกู้ยืมอนุญาตให้ผู้กู้จะต้องนำมาใช้คืนเช่นเดียวกัน หรือต้องนำทรัพย์สินที่เอาไปไม่ว่าจะเป็นทรัพย์สินที่เหมือนกันหรือไม่เหมือนกันก็ตาม โดยจะต้องไม่เปลี่ยนแปลงโดยการเพิ่มจำนวนหรือลดจำนวน แต่ถ้าหากเปลี่ยนแปลง คือ ไม่เหมือนเดิมก็ต้องมีค่าเท่ากัน

เกี่ยวกับเงื่อนไขของการกู้ยืม บรรดานักนิติศาสตร์ส่วนใหญ่มีทัศนะว่า ไม่อนุญาตให้วางเงื่อนไขในการกู้ยืมด้วยการกำหนดเวลา เพราะมันเป็นการให้เปล่าไม่มีค่าตอบแทน และผู้ให้ยืมนั้นก็มิสิทธิ์จะเรียกร้องให้เสียสละโดยทันที แต่อีกแนวคิดหนึ่งที่แตกต่างออกไปคือ แนวคิดของอิหม่ามมาลิก ที่กล่าวว่า อิสลามนั้นอนุญาตให้กำหนดเงื่อนไขด้านระยะเวลาได้ และจำเป็นต้องปฏิบัติตามเงื่อนไข หากการกู้ยืมได้ถูกให้มีกำหนดระยะเวลาให้ล่าช้าออกไป เจ้าหนี้ไม่มีสิทธิ์ที่จะทวงถามก่อนที่จะถึงกำหนดเวลา ดังโองการในพระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน บทอัลบะเกาะเราะฮ์ โองการที่ 282 ความว่า “เมื่อพวกเขาต่างมีหนี้สินกัน จะด้วยหนี้สินใดก็ตามจนถึงกำหนดเวลาใช้หนี้สินที่ระบุไว้”

มุณีร มุหะหมัด (2551) กล่าวว่า การซื้อขายเป็นที่อนุมัติในอิสลามซึ่งมีหลักฐานปรากฏในพระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน บทอัลบะเกาะเราะฮ์ โองการที่ 275 ความว่า “และพระองค์อัลลอฮ์ทรงอนุมัติในเรื่องการค้าและทรงห้ามการดอกเบี้ย ” สำหรับอิสลามนั้นการซื้อขายสดและการซื้อขายเชื่อเป็นที่อนุมัติในอิสลาม

จาริก เซ็นเจริญ, มุหัมมัด พายิบ (ม.ป.ป) กล่าวว่า ในทัศนะของอิหม่ามซาฟีอี ได้แบ่งการซื้อขาย 3 ลักษณะ ดังนี้

1. การซื้อขายสินค้าไม่ได้อยู่ต่อหน้าเป็นการซื้อขายแบบพรรณาลักษณะหรือคุณสมบัติอื่น ถือว่าเป็นการซื้อขายที่อนุมัติ เมื่อการพรรณนาตรงกับข้อเท็จจริง

2. การซื้อขายสินค้าอยู่ต่อหน้าและเห็นชัดเจน ถือว่าเป็นการซื้อขายที่อนุมัดติ
3. การซื้อขายสินค้าไม่มีตัวตน กรรมสิทธิ์ยังไม่ชัดเจน ถือว่าเป็นการซื้อขายที่ไม่อนุมัดติ

มุณีร มุหะหมัด (2551) ได้แบ่งกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการซื้อขาย ดังนี้

1. มีผู้ซื้อ
2. มีผู้ขาย
3. มีสินค้า
4. ราคาสินค้า
5. การเสนอขาย
6. การสนองตอบ

การซื้อขาย – ขายเชื่อในอิสลาม

มุณีร มุหะหมัด (2551) ได้แบ่งการซื้อขาย – ขายเชื่อเป็น 2 ประเภท ดังนี้

ประเภทที่ 1 การซื้อขายแบบวางเงินล่วงหน้า หรือในภาษาอาหรับเรียกว่า อัศสะลัม การซื้อขายแบบนี้เป็นที่อนุมัดติในอิสลาม ซึ่งพระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน บทอัลบะเกาะเราะฮฺ ใองการที่ 282 ความว่า “โอ้บรรดาผู้ศรัทธาเอ๋ย เมื่อคู่เจ้ามีหนี้ระหว่างกัน ภายในเวลาที่กำหนดไว้ก็จงทำการบันทึก (ทำสัญญากัน)” และมีฮาดิสที่รายงานโดย อัลบุคอรีและมุสลิม กล่าวว่า “ถ้าหากว่า ผู้ใดซื้อขายสิ่งของโดยการวางเงินก่อน ก็จงขายในจำนวนที่แน่นอน ปริมาณที่แน่นอน และภายในกำหนดที่แน่นอน”

ประเภทที่ 2 การซื้อขายโดยจ่ายเงินให้ทีหลัง ก็เป็นที่อนุมัดติเช่นกัน ซึ่งการซื้อขายโดยจ่ายเงินทีหลังก็คือการซื้อขายเงินผ่อนนั่นเอง โดยมีเงื่อนไขดังนี้

1. ต้องชี้แจงลักษณะของสินค้าอย่างชัดเจนหรือมีตัวอย่างสินค้าให้ดู
2. ต้องมีการกำหนดเวลาที่แน่นอน

3. ต้องกำหนดชนิด ขนาด จำนวน ปริมาณ น้ำหนัก และคุณภาพที่แน่นอน
4. ต้องจดบันทึกการซื้อขาย หรือทำสัญญากันทั้งสองฝ่าย โดย สมาคมศิษย์เก่าอาหรับแห่งประเทศไทย (2549) กล่าวว่า เงื่อนไขของผู้ทำสัญญาจำเป็นต้องครบ ถึงจะถือได้ว่าเป็นการขายที่ถูกต้อง นั่นคือ
 - 4.1 ผู้ทำสัญญาจะต้องมีสติสัมปชัญญะ
 - 4.2 ผู้ทำสัญญาจะต้องเป็นบุคคลที่ รู้ผิด รู้ถูก รู้ดี รู้ชั่ว
5. ต้องมีพยานรู้เห็นสองคน ที่เป็นชาย หรือชายหนึ่งคนและหญิงสองคน
6. ในทรศนะของอิหม่ามมาลิกนั้นต้องวางเงินในขณะที่ทำสัญญา แต่นักปราชญ์ส่วนใหญ่ อนุญาตให้เลื่อนเวลาการจ่ายเงินออกไป 2-3 วันก็ได้

การซื้อขายแบบผ่อนชำระในอิสลาม

อานิส พัฒนปรีชาวงศ์ (2547) ได้สรุปความหมายของการผ่อนชำระในเชิงกฎหมายอิสลาม คือ การผลัดการชำระหนี้เป็นงวดๆ ในระยะเวลาที่ผู้ซื้อและผู้ขายตกลงกันในสัญญากู้ยืม นอกจากนี้ อานิส พัฒนปรีชาวงศ์ ทำการศึกษารูปแบบของการผ่อนชำระในอิสลาม โดยสามารถแบ่งแนวคิดออกเป็น 3 แนวคิด ดังนี้

แนวคิดกลุ่มแรก มีทัศนะว่าการซื้อขายแบบผ่อนชำระนั้นเป็นที่อนุมัติ โดยให้หลักฐานจากมหากัมกีร์อัลกรุอาน ดังนี้

บทอัลบะเกาะเราะฮฺ โองการที่ 275 ความว่า “และอัลลอฮฺได้ทรงอนุมัติการซื้อขายและทรงห้ามดอกเบี้ย” ในโองการนี้อัลลอฮฺได้ทรงบัญญัติบทบัญญัติของการซื้อขาย ว่าเป็นที่อนุมัติ ดังนั้น บรรดาการซื้อขายทั้งหลายตามนัยของบทนี้ถือว่าเป็นที่อนุมัติ เว้นแต่จะมีหลักฐานอื่นที่นำมาจากอัลกรุอานหรือซุนนะฮฺมาบ่งชี้ว่าการซื้อขายประเภทนั้นเป็นที่ต้องห้าม ซึ่งไม่ปรากฏหลักฐานใดๆ ที่ห้ามการซื้อขายแบบผ่อนชำระ จึงจัดอยู่ในสิ่งที่ถูกอนุมัติ

บทอัลบะเกาะเราะฮฺ โองการที่ 282 ความว่า “โอ้ผู้ศรัทธาทั้งหลาย เมื่อพวกเขาได้กุมข่มกันด้วยหนี้สินที่มีกำหนดเวลา (ชำระหนี้) ที่ถูกระบุไว้อย่างแน่นอน ก็จงบันทึกหนี้สินนั้นเสีย” ในโองการนี้อัลลอฮ์ได้ทรงสั่งศรัทธาชนให้ทำการบันทึกหนี้สิน ซึ่งบ่งชี้ว่าการเป็นหนี้สินนั้นเป็นที่อนุมัติ และการซื้อขายแบบผ่อนชำระเป็นรูปแบบหนึ่งของการเป็นหนี้ จึงเป็นที่อนุมัติ

แนวคิดกลุ่มที่สอง มีทัศนะว่าการซื้อขายแบบผ่อนชำระนั้นไม่เป็นที่อนุมัติ โดยให้หลักฐานจากมหาคัมภีร์อัลกุรอาน ดังนี้

บทอัลบะเกาะเราะฮฺ โองการที่ 275 ความว่า “และอัลลอฮ์ได้ทรงอนุมัติการซื้อขายและทรงห้ามดอกเบี้ย” โองการนี้บ่งชี้ว่า การซื้อขายที่มีการเพิ่มราคาอันเนื่องมาจากการขยายเวลาชำระนั้นเป็นสิ่งต้องห้ามเพราะจัดอยู่ในคำว่า “ริบา” (ดอกเบี้ย)

แนวคิดกลุ่มที่สาม การซื้อขายแบบผ่อนชำระนั้นเป็นสิ่งที่มกฺรอุฮ์ (พึงรังเกียจ) และชุบฮะหฺ (คลุมเครือ) โดยมีเหตุในการอธิบายเรื่องนี้รวมทั้งอิงหลักฐานจากฮาดิส ดังนี้ เหตุผลทั่วไป

1. การซื้อขายแบบผ่อนชำระนั้น ถ้าจะกล่าวว่าเป็นที่อนุมัติก็ไม่ได้ เพราะมีความแตกต่างจากดอกเบี้ยในแง่หนึ่งคือ การซื้อขายแบบผ่อนชำระนั้นเป็นการแลกเปลี่ยนระหว่างสินค้ากับเงิน ส่วนดอกเบี้ยนั้นเป็นการแลกเปลี่ยนระหว่างเงินกับเงินสกุลเดียวกัน ในปริมาณต่างกัน และการซื้อขายแบบผ่อนชำระถูกอนุมัติให้เพิ่มราคาสินค้าสูงกว่าการซื้อขายแบบเงินสด ในขณะที่มีการทำสัญญาซื้อขายเท่านั้น ส่วนดอกเบี้ยนั้นสามารถเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ตามระยะเวลาการชำระหนี้

2. และถ้าจะกล่าวว่าเป็นที่อนุมัติก็ไม่ได้เช่นกัน เพราะการเพิ่มราคาสินค้าในการซื้อขายแบบผ่อนชำระสูงกว่าราคาการซื้อขายแบบเงินสดอันเนื่องมาจากระยะเวลาการชำระนั้นมีความคล้ายคลึงกับดอกเบี้ย ในอีกแง่หนึ่งคือการที่ผู้ขายกล่าวแก่ผู้ซื้อว่า สินค้าชิ้นนี้มีราคา 100 ดินาร์ด้วยเงินสด และมีราคา 150 ดินาร์ด้วยผ่อนชำระในระยะเวลา 1 ปี มันคล้ายกับการที่เจ้าหนี้กล่าวแก่ลูกหนี้ว่า ฉันให้เธอยืมเงินจำนวน 1,000 บาท และเธอจะต้องชำระหนี้แก่ฉันเป็นจำนวน 1,500 บาท ในระยะเวลา 1 ปี ดังนั้นจึงควรจัดอยู่ในสิ่งที่พึงรังเกียจ ซึ่งเข้าในความหมายของฮาดิสที่รายงานโดยอิหม่ามอัลบุคอรีฮ์ และมุสลิมความที่ว่า “แท้จริงสิ่งที่ฮาลาล นั้นชัดเจน และแท้จริงสิ่งที่ฮะรอม นั้นก็ชัดเจน และระหว่างทั้งสองอย่างนั้นมีสิ่งที่ชุบฮะหฺ (คลุมเครือ)

ซึ่งมนุษย์ส่วนใหญ่ไม่รู้ ฉะนั้นผู้ใดก็ตามที่หลีกเลี่ยงจากสิ่งที่คุณเชื่อแท้จริงเขาก็ได้สงวนไว้ซึ่งศาสนาของเขาและเกียรติของเขา”

โดยสรุปแล้วการศึกษาของ อานิส พัฒนปรีชาวงศ์ (2547) นั้นมีความเห็นว่าการซื้อขายแบบผ่อนชำระมีผลชำระถูกต้องสมบูรณ์ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขและหลักปฏิบัติดังนี้

1. ต้องมีการกำหนดระยะเวลาการชำระงวดที่แน่นอนตามที่ผู้ซื้อและผู้ขายตกลงกัน
2. ต้องมีการกำหนดจำนวนราคาที่ต้องชำระในแต่ละงวดให้แน่นอน
3. ควรแยกการสอบถามราคาออกจากมัชฌิมาสัญญาซื้อขาย เพื่อให้พ้นจากการคลุมเครือกับดอกเบี้ย

หลักปฏิบัติในการซื้อขายแบบผ่อนชำระ

1. ในกรณีที่ผู้ซื้อไม่ชำระงวดเมื่อถึงกำหนดเวลาชำระ ซึ่งมี 2 ประเภทคือ
 - 1.1 ผู้ซื้อที่มีกำลังทรัพย์เพียงพอ

บรรดานักกฎหมายอิสลามมีความเห็นพ้องต้องกันว่า ถ้าหากผู้ซื้อที่มีกำลังทรัพย์เพียงพอที่จะทำการชำระงวด ก็เป็นที่อนุญาตให้ผู้ขายดำเนินการฟ้องศาลเพื่อให้ศาลดำเนินการบังคับให้ผู้ซื้อต้องชำระงวดที่ถึงกำหนดเวลาชำระ ดังฮาดิสของท่านนบีมุฮัมมัด (ขอความสันติจงประสบแด่ท่าน) ที่รายงานโดยอิหม่ามอัลบุคอรีฮ์ อิบน์มาญะฮ์ และอะหมัด ความว่า “การโกหกของผู้ที่มีกำลังทรัพย์ (รวมถึงการผิดชำระหนี้เมื่อถึงกำหนดเวลาของลูกหนี้ที่มีกำลังทรัพย์) มีผลให้เป็นที่อนุญาตทำลายเกียรติและลงโทษเขา” และอีกหนึ่งฮาดิสที่รายงานโดยอิหม่ามอัลบุคอรีฮ์ และมุสลิม ความว่า “การบ้ายเบียฮ์ในการชดใช้หนี้ของเสรี (ผู้ที่มีกำลังทรัพย์เพียงพอ) นั้นเป็นการกระทำที่อธรรม”

1.2 ผู้ซื้อที่ไม่มีทรัพย์สินนอกจากสินค้าที่ซื้อ หรือมีกำลังทรัพย์แต่ไม่เพียงพอที่จะชำระงวดได้

ผู้ซื้อที่ไม่มีทรัพย์สินนอกจากสินค้าที่ซื้อ เป็นที่อนุญาตให้ผู้ขายดำเนินการฟ้องศาล เพื่อให้ศาลดำเนินการบังคับประมุขขายสินค้า แล้วนำเงินที่ได้มาชำระงวดส่วนผู้ซื้อที่มีกำลังทรัพย์ แต่ไม่เพียงพอที่จะชำระงวดได้ ผู้ขายควรรอจนกว่าผู้ซื้อจะมีกำลังทรัพย์พอที่จะชำระงวด ซึ่งเป็นคำสอนของอัลลอฮ์ (ช.บ.) แก่เจ้าหนี้ในกรณีที่ลูกหนี้ของเขามีความขัดสนด้านการเงิน จนกว่าจะมีความสามารถในการชดใช้หนี้ได้ ตามที่ได้บัญญัติในพระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน บทอัลบะเกาะเราะฮ์ สุโงการที่ 280 ความว่า “และหากเขา (ลูกหนี้) เป็นผู้ยากไร้ ก็จงให้มีการรอกอยจนกว่าจะถึงคราวสะดวก”

2. เมื่อผู้ขายเสียชีวิต กำหนดเวลาชำระก็ยังคงเดิมและทายาทของผู้ขายไม่มีสิทธิที่จะเรียกให้ผู้ซื้อชำระงวดจนกว่าจะถึงกำหนดเวลาที่ผู้ซื้อและผู้ขายได้ตกลงกัน ในขณะที่ทำสัญญาซื้อขาย

3. เมื่อผู้ซื้อเสียชีวิต ผู้ขายมีสิทธิที่จะเรียกให้ทายาทของผู้ซื้อชำระงวดจนครบจำนวนก่อนการแบ่งมรดก

4. ไม่เป็นที่อนุญาตให้ผู้ซื้อมอบสิ่งของใดๆ แก่ผู้ขายโดยมีวัตถุประสงค์ให้ผู้ขายเลื่อนเวลาชำระออกไปเกินกว่ากำหนดที่ได้ตกลงในสัญญา

สถานิติศาสตร์อิสลาม (ม.ป.ป. อ่างโน อนิส พัฒนปรีชาวงศ์, 2547) ได้มีมติเกี่ยวกับหลักการซื้อขายแบบผ่อนชำระซึ่งมีขึ้นในการสัมมนาครั้งที่ 6 ณ กรุงญิดดะฮ์ ประเทศซาอุดีอาระเบีย ระหว่างวันที่ 17-23 ชะฮ์บาน ฮ.ศ 1410 ตรงกับวันที่ 14-20 มีนาคม ค.ศ 1990 มีดังนี้

1. อนุมัติให้เพิ่มราคาแบบผ่อนชำระสูงกว่าราคาแบบเงินสด ดังที่อนุมัติให้บอกราคาสินค้าแบบเงินสดหรือแบบผ่อนชำระที่มีจำนวนงวดที่แน่นอน และการซื้อขายจะใช้ไม่ได้ยกเว้นเมื่อผู้ซื้อและผู้ขายตัดสินใจเลือกการซื้อขายแบบเงินสด หรือแบบผ่อนชำระอย่างใดอย่างหนึ่ง และถ้าหากว่าการซื้อขายเกิดขึ้นโดยไม่มีการเจาะจงแบบใดแบบหนึ่ง ก็ไม่เป็นที่อนุมัติตามหลักการศาสนา

2. ไม่เป็นที่อนุมัติตามหลักการศาสนาในการซื้อขายแบบผ่อนชำระ ให้มีการระบุราคาที่เพิ่มขึ้นแยกจากราคาแบบเงินสดในสัญญาซื้อขาย ไม่ว่าจะทั้งผู้ซื้อและผู้ขายจะตกลงจำนวนราคาที่เพิ่มขึ้นนั่นเองหรือจะเทียบกับอัตราดอกเบี้ย

3. เมื่อผู้ซื้อที่เป็นลูกหนี้ชำระงวดในแต่ละงวดช้ากว่ากำหนด ไม่เป็นที่อนุมัติให้เพิ่มราคา ไม่ว่าจะโดยเงื่อนไขที่ได้วางไว้หรือโดยไม่มีเงื่อนไข

4. เป็นที่ต้องห้ามแก่ลูกหนี้ที่มีกำลังทรัพย์เพียงพอ ทำการผลการชำระงวดที่ถึงกำหนดเวลาชำระ ในขณะที่เดียวกันก็ไม่อนุญาตตามหลักการอิสลามให้มีการเสนอเงื่อนไขชดเชยในกรณีที่ผู้ซื้อชำระงวดช้ากว่ากำหนด

5. อนุมัติให้ผู้ซื้อและผู้ขายแบบผ่อนชำระเสนอเงื่อนไขว่าจำนวนงวดที่ยังไม่ถึงกำหนดเวลาชำระจะต้องชำระทันที ที่ผู้ซื้อชำระงวดบางงวดช้ากว่ากำหนดถ้าหากว่าผู้ซื้อยอมรับข้อเสนอดังกล่าวในขณะที่ทำสัญญาซื้อขาย

6. ผู้ขายไม่มีสิทธิที่จะถือกรรมสิทธิ์ในสินค้าหลังจากการทำสัญญาซื้อขายเสร็จสิ้นลงแต่อนุญาตให้เสนอเงื่อนไขแก่ผู้ซื้อให้จำนำสินค้าแก่เขา ทั้งนี้เป็นหลักประกันแก่ผู้ขายในการให้ได้ว่าซึ่งจำนวนงวดที่ยังไม่ถึงกำหนดเวลาชำระ

ธุรกิจประกันในอิสลาม

ในเรื่องของการประกันภัยในอิสลามนั้น มุณีร มุหะหมัด (2551) กล่าวว่าการทำงานประกันภัยไม่ว่าประกันชีวิตและทรัพย์สิน ถือเป็นการดำเนินธุรกิจที่ไม่ชอบธรรมด้วยหลักการอิสลาม โดยให้เหตุผลดังนี้

1. พระองค์อัลลอฮ์ (ช.บ.) คือผู้ทรงประกันเขาทั้งหลาย ดังที่ได้กล่าวไว้ในอัลกุรอานบทพสุคลิกัด โองการที่ 3 ความว่า “เราคือผู้ดูแลเจ้าทั้งหลาย ทั้งชีวิตในโลกนี้และโลกหน้า”

2. การประกันถือเป็นการกินทรัพย์สินผู้อื่น โดยไม่เป็นธรรม พร้อมกันนี้จำนวนเงินที่ประกันและผู้รับประกันจ่ายให้กันนั้นมีอัตราที่ไม่แน่นอน

3. การประกันภัยมีส่วนคล้ายกับการพนันหรือการเสี่ยงโชค ถ้าหากไม่เกิดอุบัติเหตุบริษัทก็จะรับเงินประกันไป ผู้ทำประกันก็จะสูญเสียเงินโดยไร้ประโยชน์ และหากเกิดอุบัติเหตุ บางครั้งค่าใช้จ่ายเกินเงินประกันเท่ากับว่าเอาเปรียบบริษัท

4. เงินปันผลที่ผู้ประกันจะจ่ายให้ผู้ประกัน เกิดจากการดำเนินงานธุรกิจคล้ายหุ้นส่วน แต่ไม่ได้มีการตกลงกันระหว่างสองฝ่ายในแบบหุ้นส่วน ดังนั้น เงินที่เพิ่มจึงคล้ายดอกเบี้ย

5. เงินที่ได้รับจากการประกันภัย เงินที่ได้มาแบบคลุมเครือ ไม่บริสุทธิ์ สำหรับอิสลามแล้ว บุคคลที่ตกอยู่ในความคลุมเครือ ก็เท่ากับว่าเขาได้ตกอยู่ในสิ่งที่ต้องห้าม

ฮัจญ์

เสาวนีย์ รุจรีอะฮ์มพร – จิตต์หมวด (2522) ได้ให้ความหมายของฮัจญ์ หมายถึง การมุ่งไปสู่หรือการไปเยือนเพื่อประกอบศาสนกิจ ณ บัยตุลลอฮ์ ประเทศซาอุดีอาระเบีย ตามแบบอย่างท่านศาสนทูตมุฮัมมัด (ขอความสันติจงมีแด่ท่าน) ได้ปฏิบัติกรำเพ็ญฮัจญ์เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งและมีความสำคัญมากสำหรับมุสลิมทุกคน เนื่องจากเป็นหนึ่งในหลักปฏิบัติของการเป็นมุสลิม ซึ่งอัลกุรอานบทอาละอิรอน โองการที่ 96 กล่าวว่า “แท้จริงบ้านหลังแรกที่ถูกตั้งขึ้นสำหรับมนุษย์ (เพื่อการอิบาดะฮ์) นั่นคือบ้านที่มักกะฮ์ โดยเป็นที่ที่ถูกให้มีความจำเริญ และเป็นที่น่าแนะนำแก่ประชาชาติทั้งหลาย” (กระทรวงกิจการอิสลาม ศาสนสมบัติ เผยแพร่ และการขึ้นนำ ราชอาณาจักรซาอุดีอาระเบีย, ฮ.ศ. 1428) จากโองการดังกล่าวเป็นที่ชัดเจนสำหรับมุสลิมผู้ศรัทธาชายและมุสลิมผู้ศรัทธาหญิงต้องถือปฏิบัติ แต่เนื่องจากการบำเพ็ญฮัจญ์ในแต่ละครั้งจะมีค่าใช้จ่ายที่สูงมาก บุคคลที่จะไปบำเพ็ญฮัจญ์นั้นต้องมีความพร้อมเต็มที่ทั้งทางการเงิน ทางกาย และทางใจ อัลกุรอานบทอาละอิรอน โองการที่ 97 กล่าวว่า “สิทธิแก่มุสยูนัน คือการมุ่งสู่บ้านหลังนั้น อันได้แก่ผู้ที่สามารถหาทางไปยังบ้านหลังนั้นได้ และผู้ใดปฏิเสธ แท้จริงอัลลอฮ์นั้นไม่ทรงพึงประชาชาติทั้งหลาย” (กระทรวงกิจการอิสลาม ศาสนสมบัติ เผยแพร่ และการขึ้นนำ ราชอาณาจักรซาอุดีอาระเบีย, ฮ.ศ. 1428) จากโองการดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า มุสลิมไม่สามารถที่จะปฏิเสธการประกอบพิธีฮัจญ์ได้ แต่ทั้งนี้หากมุสลิมคนใดไม่มีความสามารถเช่น ร่างการไม่แข็งแรง หรือ ไม่มีทรัพย์สินในการเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ ก็ไม่เป็นที่บังคับสำหรับเขา และสำหรับมุสลิมคนใดที่มีร่างกายแข็งแรง รวมทั้งมีทุนในการเดินทาง แต่ปฏิเสธการเดินทาง เขาก็จะได้รับบาป จาริก เช่นเจริญ และ

มุหัมมัด พายิบ (ม.ป.ป.) อธิบายว่ามีการกำหนดประเภทบุคคลที่ถือว่าจำเป็นต้องเดินทางไปบ่าเพื่อฮัจญ์ ต้องมีคุณสมบัติตามเงื่อนไข 7 ประการ คือ

1. เป็นมุสลิม
2. บรรลุศาสนภาวะ
3. มีสติสัมปชัญญะสมบูรณ์ สามารถแยกแยะสิ่งที่วาญิบ ฮาลาล ฮารอม
4. เป็นอิสระชน (ไม่เป็นทาส)
5. มีค่าใช้จ่ายครบสมบูรณ์และมีพาหนะในการเดินทาง ซึ่งมีฮาดิสที่รายงานโดย อนัส กล่าวไว้ว่า “อนัสกล่าวว่า โอ้-ท่านรซูลมีผู้สงสัยว่า (ความสามารถ) ในการเดินทางหมายถึงอะไร ท่านรซูลตอบว่า (คือ พิจารณาที่) เสาบียงค่าใช้จ่ายและพาหนะ”
6. มีความปลอดภัยในการเดินทาง (ณ เวลาที่ประกอบพิธีฮัจญ์เส้นทางที่เดินทางจะต้องปลอดภัยโดยไม่มีเหตุการณ์ร้ายแรง เช่น สงคราม อุทกภัย ฯลฯ)
7. มีพลังกำลังพอที่จะบ่าเพื่อฮัจญ์ได้ (ร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง)

ชะกาต

Syahrial (2546) กล่าวว่า ชะกาตในทางภาษา หมายถึง บริสุทธิ ความดี เพิ่มพูนและเจริญเติบโต ตามบัญญัติของอิสลาม ชะกาต หมายถึง พิกัดของทรัพย์สินบางประเภทที่จำเป็นต้องจ่ายให้กับบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ ชะกาตเป็นหลักการปฏิบัติสำคัญประการที่สามของอิสลาม ซึ่งมีหลักฐานจากฮาดิสที่รายงานโดย บุคอรี และมุสลิม กล่าวว่า “อิสลามถูกก่อตั้งขึ้นบนหลัก 5 ประการ คือ ไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลลอฮ์ และมุฮัมมัดคือศาสนทูตของพระองค์, คำรณรงค์, ละหมาด, จ่ายชะกาต, ประกอบพิธีฮัจญ์, ถือศีลลอดในเดือนรอมฎอน” ชะกาตเป็นหน้าที่ของมุสลิมทุกคนที่มีคุณสมบัติและเงื่อนไขครบถ้วน ซึ่งคำสั่งดังกล่าวถูกระบุไว้ในพระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน บทอัลเตาบะฮ์ โองการที่ 103 ความว่า “(มุฮัมมัด) เจ้าจงเอาส่วนหนึ่งจากทรัพย์สินสมบัติของพวกเขา

เป็นทาน เพื่อให้พวกเขาบริสุทธิ และล้างมลทินของพวกเขาด้วยส่วนที่เป็นทานนั้น และเจ้าจงขอพรให้พวกเขาเถิด เพราะแท้จริงการขอพรของเจ้านั้น ทำให้เกิดความสุขใจแก่พวกเขา และอัลลอฮุนั้นเป็นผู้ทรงไต่ฮิน ผู้ทรงรอบรู้” (กระทรวงกิจการอิสลาม ศาสนสมบัติ เผยแพร่ และการชี้นำราชอาณาจักรซาอุดีอาระเบีย, ฮ.ศ. 1428)

อบูอนัส (2548) ได้กล่าวว่า การแจกจ่ายชะกาดนั้นเป็นกฎเกณฑ์ที่อัลลอฮฺทรงกำหนด และพระองค์ทรงระบุผู้ที่มีสิทธิในชะกาดคือบุคคล 8 ประเภท ดังนี้

1. คนยากจน
2. คนขัดสน
3. บรรดาผู้ที่หันมาเข้ารับนับถืออิสลาม หรือบรรดาผู้ที่อิสลามโน้มน้าวจิตใจของพวกเขาให้หันมารับนับถืออิสลาม
4. บรรดาเจ้าหน้าที่รวบรวมชะกาด
5. ในการไถ่ทาส
6. บรรดาผู้ที่มีหนี้สินส่วนตัว
7. ในหนทางของอัลลอฮฺ
8. ผู้ที่อยู่ในระหว่างเดินทาง

บุคคลประเภทที่ 1-2 บรรดาผู้ที่ยากจนและบรรดาผู้ที่ขัดสนนักปราชญ์ได้แยกแยะความหมายของคำว่ายากจนและขัดสนไว้ว่า

ผู้ที่ยากจน คือ ผู้ที่ไม่มีทรัพย์สินใดๆ เลย ดังอัลกรูอาน บทอัลฮัจญ์ ionicการที่ 8 ความว่า “เพื่อให้ได้แก่บรรดาผู้ยากจนที่อพยพ ซึ่งถูกขับไล่ออกจากบ้านเกิดเมืองนอนของเขา และทอดทิ้งทรัพย์สินของพวกเขา” จากโองการดังกล่าวสามารถอธิบายได้ว่าบุคคลที่ยากจนคือ คนที่ไม่มีทรัพย์สินสมบัติใดๆ เลย เพราะพวกเขาทอดทิ้งบ้านเรือน และทรัพย์สินสมบัติของพวกเขา

ผู้ที่ขัดสน คือ ผู้ที่มีแต่ไม่พอใช้ ดังอัลกรูอานบทอัลกะฮฟู ionicการที่ 79 ความว่า “ส่วนเรื่องของเรือเดินทะเลนั้น เป็นของพวกขัดสนที่ทำงานอยู่ในทะเล” จากโองการดังกล่าวสามารถอธิบายได้ว่า ผู้ขัดสนคือ ผู้ที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินสมบัติ แต่ทรัพย์สินสมบัตินั้นไม่พอใช้ในการดำรงชีวิต

บุคคลประเภทที่ 3 บรรดาผู้ที่หันมาเข้ารับนับถืออิสลาม หรือบรรดาผู้ที่อิสลามโน้มน้ำหนักใจของพวกเขาให้หันมารับนับถืออิสลาม

สำหรับบุคคลที่หันมารับอิสลามนั้น จะต้องเป็นคนที่เข้าอิสลามใหม่เป็นระยะเวลาไม่เกิน 1 ปียกเว้นกรณีพิเศษที่ผู้แจกจ่ายชะกาดได้พิจารณาว่าสมควรให้ นอกจากนี้แล้วผู้ที่เข้ารับนับถืออิสลามใหม่ๆ จะต้องอยู่ในสภาพที่ต้องการพึ่งพา แม้ว่าจะไม่ใช่เพื่อเลี้ยงดูตัวเองก็ตาม

ส่วนผู้ที่อิสลามกำลังโน้มน้ำหนักใจของพวกเขาให้หันมารับนับถืออิสลามก็สมควรที่จะมอบชะกาดให้กับพวกเขา

นอกจากบุคคลทั้งสองประเภทนี้แล้ว การส่งเสริมระหว่างบุคคลสังคมหรือระหว่างประเทศก็เข้าข่ายประเภทนี้ด้วย เช่น การช่วยเหลือแก่กลุ่มชนที่มีไข่มุสลิม เมื่อกลุ่มชนเหล่านั้นเกิดเรื่องเดือดร้อนต่างๆ ได้แก่ การเกิดอุทกภัย อัคคีภัย เป็นต้น

บุคคลประเภทที่ 4 บรรดาเจ้าหน้าที่รวบรวมชะกาด

บรรดาเจ้าหน้าที่รวบรวมชะกาด หมายถึง เจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ต่างๆ เกี่ยวกับชะกาด ไม่ว่าจะรวบรวม แจกจ่าย บันทึกรหัสหรือดูแลทรัพย์สินชะกาด แต่มีเงื่อนไขว่าผู้ดูแลกิจการเหล่านี้จะต้องเป็นมุสลิม บุคคลเหล่านี้มีสิทธิได้รับชะกาด แม้จะเป็นผู้มีฐานะก็ตาม โดยชะกาดที่เขามีสิทธิได้รับนั้นถือเป็นค่าจ้างของพวกเขา

บุคคลประเภทที่ 5 ในการไล่ทาส

เนื่องจากโลกปัจจุบันไม่มีระบบทาส จึงจำกัดชะกาดประเภทนี้เพื่อปลดปล่อยเชลยสงคราม หรือผู้ที่ถูกลักพาตัวที่เป็นมุสลิมเท่านั้น

บุคคลประเภทที่ 6 บรรดาผู้ที่มีหนี้สินส่วนตัว ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. หนี้สินเพื่อประโยชน์ส่วนตัว โดยมีเงื่อนไขดังนี้

- 1.1 เป็นหนี้สินที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากอิสลามบัญญัติไว้ เช่น การแต่งงาน
- 1.2 เป็นหนี้สินเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวที่ขาดไม่ได้
- 1.3 ทรัพย์สินที่มีอยู่นั้นเพียงพอเพื่อการดำรงชีวิตเท่านั้น ไม่เพียงพอต่อการใช้หนี้
- 1.4 เป็นหนี้สินเร่งด่วนที่จะต้องชำระ ไม่มีหนทางที่จะประวิงเวลาได้

2. หนี้สินเพื่อประโยชน์ส่วนรวม โดยมีเงื่อนไขว่าต้องเป็นหนี้สินที่เกิดจากการเสียสละ การประนีประนอม หรือค้ำประกันผู้อื่นไว้

บุคคลประเภทที่ 7 ในหนทางของอัลลอฮ์

หนทางของอัลลอฮ์ ณ ที่นี้นักปราชญ์ในอดีตส่วนมากเห็นว่าหมายถึง การทำญิฮาด กล่าวคือการสู้รบในหนทางของอัลลอฮ์ นอกจากนี้แล้วนักปราชญ์ยุคปัจจุบันเห็นว่าควรรีاضะฮากาดให้กับสถาบันที่ทำหน้าที่เผยแพร่อิสลาม ตามคำสอนที่ถูกต้องในประเทศที่ไม่ใช่มุสลิม

อย่างไรก็ตามมีนักปราชญ์บางท่านตีความในหนทางของอัลลอฮ์ หมายถึง ทุกๆ การทำงาน ที่เป็นผลประโยชน์ต่อส่วนรวมของมุสลิม เช่น การสร้างและซ่อมแซมมัสยิด การสร้างโรงเรียน สอนศาสนา และการสนับสนุนสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่สังคมมุสลิม

บุคคลประเภทที่ 8 ผู้ที่อยู่ในระหว่างเดินทางซึ่งบุคคลที่เดินทางสามารถรับชะฮาดัตได้นั้น จะต้องมิเจื่อนคังต่อไปนี้

1. จะต้องเดินทางที่ห่างไกลจากภูมิลำเนาเดิมของตน
2. จะต้องไม่เป็นการเดินทางที่ต้องห้ามตามบัญญัติอิสลาม
3. จะต้องไม่มีค่าใช้จ่ายในการกลับบ้าน
4. จะต้องไม่พบผู้ใดที่จะให้เขาเยี่ยมเงินในระหว่างการเดินทาง

ทรัพย์สินชะฮาดัตจะต้องมอบให้ผู้ที่เป็นมุสลิมเท่านั้น และจะไม่ถูกเก็บจากผู้อื่นนอกจากผู้ที่เป็นมุสลิมเท่านั้น ชะฮาดัตเป็นการปฏิบัติศาสนกิจของมุสลิมไม่ใช่กาหิ ด้วยเหตุนี้อิสลามจึงไม่อนุญาตให้เก็บชะฮาดัตจากศาสนิกอื่นๆ ที่อาศัยอยู่ในประเทศมุสลิม

การจำนอง (ฮัรรอฮฺนุ)

สายสัมพันธ์ เล่ม 3 (ม.ป.ป.) ได้อธิบายว่า ฮัรรอฮฺนุในเชิงภาษา หมายถึง ความนิ่ง ความมั่นคง การกักไว้ และความเคร่งครัด ส่วนความหมายทางวิชานิติศาสตร์อิสลาม หมายถึง การกำหนดให้มีการนำสินทรัพย์มาเป็นหลักประกันในการกู้หนี้ยืมสิน โดยมีองค์ประกอบสำคัญของการจำนอง 4 องค์ประกอบด้วยกัน

1. ผู้จำนอง (ลูกหนี้) คือ ผู้ที่มอบของจำนองและรับทรัพย์สินมา
2. ผู้รับจำนอง (เจ้าหนี้) คือ ผู้ที่รับจำนองสิ่งของ แล้วมอบทรัพย์สินให้ต่อผู้จำนองสิ่งของ
3. ทรัพย์สินจำนอง (ฮัล-มัรฮูน) คือ สิ่งที่ผู้รับจำนองรับมาจากผู้จำนอง แล้วผู้รับจำนองจึงจะมอบสิ่งมีค่าให้แก่ผู้จำนองอีกทีหนึ่ง โดยอยู่ภายใต้เงื่อนไขดังนี้
 - 3.1 ทรัพย์สินที่นำมาจำนองสามารถบอกลักษณะได้แน่นอน
 - 3.2 ต้องเป็นทรัพย์สินที่ไม่มีอุปสรรคในการรับมอบ
 - 3.3 ทรัพย์สินที่นำมาจำนองจะต้องสามารถนำมาจำหน่ายได้ และไม่เป็นที่ต้องห้ามในบัญญัติอิสลาม รวมทั้งสิ่งของที่ไม่สามารถกำหนดจำนวนพิคัด ขนาด หรือปริมาณได้เพราะเป็นการอูคูติธรรม
 - 3.4 ทรัพย์สินที่นำมาจำนองจะต้องมีความแตกต่างกันกับทรัพย์สินที่ผู้จำนองรับมาจากผู้จำนอง เพื่อไม่ให้ไปเข้าข่ายเกี่ยวกับดอกเบี้ย
 - 3.5 ทรัพย์สินที่นำมาจำนองจะต้องเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้จำนอง
4. จำนวนหนี้ที่กู้ยืม (ฮัล-มัรฮูนฟีอี) หมายถึง หนี้สินหรือสิ่งที่ถูกกู้ยืมทั้งปวง ซึ่งผู้จำนองได้รับมา คือ ทรัพย์สินที่ถูกประกันความเสียหาย หรือสิ่งที่อยู่ในความรับผิดชอบ

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ไทรรงค์ วันอารีย์ (2546) ได้ศึกษาผลการดำเนินงานของสถาบันการเงินอิสลามและพฤติกรรมกรรมการออมของลูกค้า โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือ 1. ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการดำเนินงานของสถาบันการเงินอิสลาม ได้แก่ สาเหตุการก่อตั้ง สาขาที่เปิดให้บริการ โครงสร้างการดำเนินงาน ระบบบริหารจัดการ เครื่องมือทางการเงิน การจัดสรรผลตอบแทน ลูกค้าและบุคลากร และยังได้ศึกษาผลการดำเนินงานของแผนกเฉพาะกิจธนาคารออมสิน กองทุนธนาคารอิสลามของ ธ.ก.ส. สหกรณ์ออมทรัพย์อิสลามปัตตานี และสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน เพื่อชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของธนาคารอิสลามที่จัดตั้งขึ้น และเป็นการยืนยันให้เห็นว่าระบบการเงินอิสลามสามารถปฏิบัติได้จริง โดยการศึกษาครั้งนี้ใช้ข้อมูลทศวรรษ ตั้งแต่เปิดดำเนินการถึงปี 2544 และวิเคราะห์ข้อมูล 2 ลักษณะ คือการวิเคราะห์เชิงพรรณนา ซึ่งจะวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงาน ทั้งทางด้านเงินฝากและการปล่อยสินเชื่อของสถาบันการเงินอิสลามทั้ง 4 แห่ง อีกส่วนเป็นการวิเคราะห์เชิงปริมาณด้านผลการดำเนินงาน โดยใช้ Profitability Ratios, Liquidity Ratios, Risk Ratios และ Commitment to Domestic and Community Ratios 2. ศึกษาปัจจัยสำคัญทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและปัจจัยอื่น ๆ ที่กำหนดพฤติกรรมกรรมการออมของลูกค้าแผนกเฉพาะกิจธนาคารออมสิน กองทุนธนาคารอิสลาม ธ.ก.ส. สหกรณ์ออมทรัพย์อิสลามปัตตานี และสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน โดยทำการศึกษาจากการออกแบบสอบถามเพื่อสำรวจพฤติกรรมกรรมการออมของลูกค้าสถาบันการเงินที่กล่าวถึง

ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานด้านการลงทุนสถาบันการเงินอิสลามมีปริมาณเงินลงทุน 171 ล้านบาท โดยสหกรณ์อิสลามปัตตานีมีปริมาณ 37% สหกรณ์อับนุอ์ฟานมีปริมาณ 32% และธนาคารออมสินมีปริมาณ 31%

ด้านสภาพคล่องทางการเงินพบว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ปัตตานีมีสภาพคล่องเงินสดมากกว่า สหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน ในส่วนของ ธ.ก.ส. และธนาคารออมสินการจัดการเงินทุนยังไม่มีประสิทธิภาพ

ด้านความเสี่ยงพบว่าสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด มีความเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจมากกว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ปัตตานี

ด้านการก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจมุสลิมพบว่า สหกรณ์ออมทรัพย์อิสลามปัตตานีและสหกรณ์อิบนูอัฟฟาน จำกัด นั้นไม่แตกต่างกัน คือทั้งสองมีการลงทุนในรูปแบบ Mudaraba & Musharika ทางด้าน ธ.ก.ส. และธนาคารออมสินนั้นไม่ได้แสดงถึงการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจของมุสลิม เนื่องจากไม่ได้ลงทุนด้าน Mudaraba & Musharika

ผลการศึกษาด้านพฤติกรรมกรรมการออมพบว่า

1. รายได้ เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการออมของลูกค้ายุคสถาบันการเงินอิสลาม มีความสัมพันธ์เชิงบวกซึ่งนำไปตามสมมติฐานสมบูรณของเคนส์
2. อายุของผู้ฝาก ลูกค้ายุคสถาบันการเงินอิสลามมีอายุเฉลี่ยระหว่าง 31-40 ปี เก็บเงินเพื่อลงทุนหรือออมเพื่อการศึกษาของสมาชิกในครอบครัว
3. จำนวนผู้พึ่งพิง เป็นปัจจัยที่กำหนดการออมของลูกค้ายุคสถาบันการเงินอิสลามทั้งหมด
4. จุดมุ่งหมายในการออมไม่มีผลแต่อย่างใด จากการศึกษาการออมขึ้นอยู่กับความสามารถในการสร้างรายได้ และภาระในการอุปโภคบริโภค แต่สำหรับลูกค้ากองทุน ธนาคารอิสลาม ธ.ก.ส. ลูกค้ากลุ่มนี้โดยส่วนใหญ่มีแรงจูงใจในการออมเพื่อยามเจ็บป่วย และยามฉุกเฉิน

วิษญา ยะวงศา (2550) ได้ศึกษาความต้องการและพฤติกรรมการใช้บริการทางการเงินผ่านระบบธนาคารอิเล็กทรอนิกส์ ของลูกค้าธนาคารเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างโดยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ซึ่งมีช่วงอายุระหว่าง 36-50 ปี มีสถานภาพสมรส มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีอาชีพเกษตรกร/รับจ้างทั่วไป ประเภทของการทำการเกษตร คือ ทำนา มีรายได้ในช่วง ต่ำกว่า 10,000 บาท ต่อเดือน มีความต้องการใช้บริการรูปแบบเอทีเอ็ม และประเภทการชำระค่าสินค้าและบริการมากที่สุด โดยมีพฤติกรรมการใช้บริการในเวลาทำการของธนาคาร มีการถอนเงินสดเดือนละครั้งยอดเงินเบิกต่อครั้ง 5,000-9,000 บาท

ในส่วนปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการประเภทการใช้บริการปรากฏว่า ปัจจัยด้านระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการรูปแบบการใช้บริการมากที่สุด ปัจจัยด้านสถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์กับความต้องการรูปแบบการใช้บริการน้อยที่สุด ปัจจัยด้านระดับการศึกษา และด้านอาชีพ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการมากที่สุด และปัจจัยด้านสถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการน้อยที่สุด

รอเจด โบกาเต็ม (2548) ทำการศึกษาระดับและเปรียบเทียบความคิดเห็นตลอดจนเพื่อประมวลปัญหาและข้อเสนอแนะของสมาชิกสหกรณ์ต่อการดำเนินงานของสหกรณ์อับนุอาฟ จำกัด จังหวัดสตูล ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ สมาชิกสหกรณ์จำนวน 10,500 คน แล้วสุ่มโดยการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง 385 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบที (t-test) และการทดสอบเอฟ (F-test)

ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์ ต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ ทั้งด้านการร่วมหุ้น ด้านการให้บริการและด้านการให้ความช่วยเหลือสังคมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์ต่อการดำเนินงานของสหกรณ์โดยจำแนกตามตัวแปรอิสระ พบว่า สมาชิกที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นในภาพรวมและรายได้ไม่แตกต่างกัน อายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของสหกรณ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .001 ระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของสหกรณ์โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน อาชีพแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของสหกรณ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 และรายเฉลี่ย ต่อเดือนแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของสหกรณ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

การศึกษาในครั้งนี้พบปัญหา คือ สหกรณ์ควรแยกหุ้นให้ชัดเจน การแบ่งปันกำไรเข้าเงินไปเจ้าหน้าที่พูดจาไม่สุภาพ สมาชิกไม่ค่อยเข้าใจหลักการดำเนินงานของสหกรณ์ และการช่วยเหลือสังคมอยู่ในวงแคบ ดังนั้นควรมีการประชาสัมพันธ์/เชิญชวนให้สมาชิกเพิ่มหุ้นให้มากๆ ควรให้มีการจัดบริการให้ดีกว่านี้ และควรกระจายความช่วยเหลือให้ทั่วถึงและเพิ่มมากขึ้น

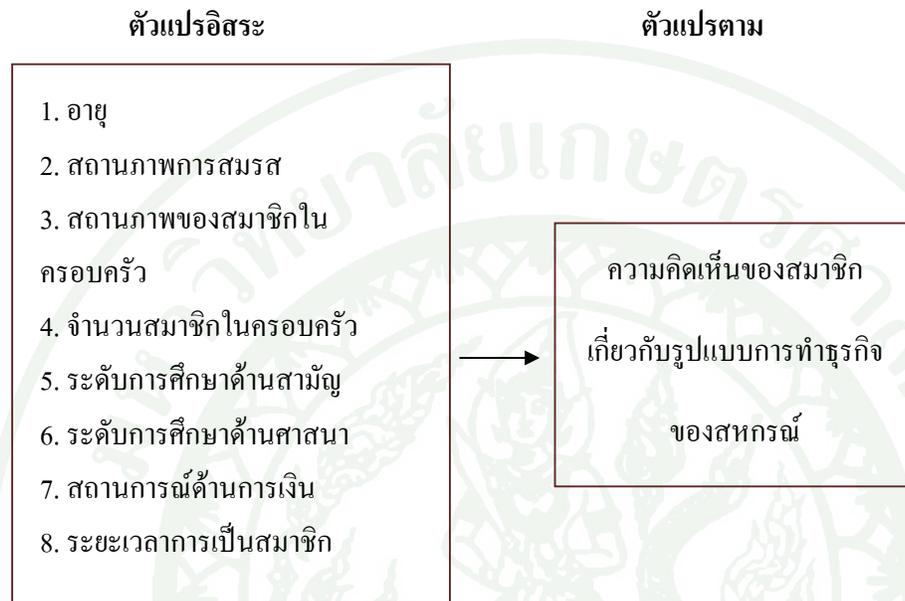
สระรี หัวเมือง (2541) ทำการศึกษา การปฏิบัติงานและผลจากการปฏิบัติงาน โดยใช้หลักเศรษฐกิจอิสลามของสหกรณ์ออมทรัพย์อิสลามปัตตานี จำกัด โดยมุ่งศึกษาการปฏิบัติงานและผลจากการปฏิบัติงาน โดยผู้วิจัยใช้วิธีศึกษาจากเอกสาร การสังเกต และสัมภาษณ์ แล้วเสนอผลการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษารูปได้ดังนี้

การปฏิบัติงานโดยใช้หลักเศรษฐกิจอิสลาม ประกอบด้วย 5 งาน คือ งานรับฝากเงินเพื่อการลงทุน งานรับฝากเงินไม่เกี่ยวกับการลงทุน งานการลงทุนร่วมกับสมาชิก งานการซื้อขายเงินผ่อน และงานบริการชะกาด ส่วนผลการปฏิบัติงานตามหลักเศรษฐกิจอิสลาม คือ ผลด้านเศรษฐกิจ ผลทางสังคม ได้แก่ ด้านการช่วยเหลือตนเอง ด้านการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และด้านการปกครองที่ใช้หลักประชาธิปไตย

สุการ์ มะหะหมัด (2548) ศึกษาทัศนคติในการใช้บริการของลูกค้าชาวไทยมุสลิม เกี่ยวกับธุรกรรมธนาคารอิสลาม ธนาคารออมสิน สาขาหนองจอก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ทัศนคติกับปัจจัยส่วนบุคคลของลูกค้าที่มีสถานภาพต่างกัน จำนวน 400 ราย ค่าสถิติที่ใช้ประกอบด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานด้วยไคสแควร์

การศึกษาทัศนคติของลูกค้าในด้านความรู้และอรรถาศัยไมตรีของพนักงาน ด้านความไว้วางใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน ด้านความเข้าใจถึงความรู้สึกและความต้องการของลูกค้า ด้านความสะดวกรวดเร็วของการให้บริการของพนักงาน และด้านสถานที่และการอำนวยความสะดวก พบว่าทัศนคติของลูกค้าอยู่ในระดับมาก และลูกค้าที่มีความแตกต่างของเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในการใช้บริการของธนาคารอิสลาม

กรอบแนวคิดในการศึกษา

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการศึกษา

สมมติฐานการศึกษา

สมาชิกที่มีลักษณะส่วนบุคคลด้านอายุ สถานภาพการสมรส สถานะของสมาชิกในครอบครัว จำนวนสมาชิก ระดับการศึกษาด้านสามัญ ระดับการศึกษาด้านศาสนา สถานการณ์ด้านการเงิน ระยะเวลาการเป็นสมาชิก ที่แตกต่างกันจะมีระดับความคิดเห็นเห็นด้วยต่อรูปแบบการทำธุรกิจของสหกรณ์แตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การศึกษาพฤติกรรมและความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อธุรกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์
อับนุอ์ฟฟาน จำกัด ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (survey study) โดยกำหนดวิธีการวิจัย
ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน จำกัด สาขา
ปัตตานี มีสมาชิกทั้งสิ้น 8,683 คน (ณ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2550)

ผู้วิจัยได้ทำการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน
จำกัด โดยใช้วิธีการคำนวณขนาดตัวอย่างจากสูตรของ Taro Yamane ที่มีนัยสำคัญเท่ากับ 0.05
ซึ่งเป็นการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่น้อยที่สุดที่จะยอมรับได้ว่าเพียงพอที่จะใช้เป็นตัวแทนของ
ประชากร โดยมีการกำหนดสูตรการคำนวณดังนี้ (สุวรรณ รุวโชติ, 2541: 90-91 อ้างถึง Yamane,
1970: 580-581)

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ

n คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N คือ จำนวนรวมทั้งหมดของประชากรที่ใช้ในการศึกษา

e คือ ความคาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (0.05)

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า} \quad n &= \frac{8,683}{1 + 8,683(0.05)^2} \\ &= 382 \text{ คน} \end{aligned}$$

หลังจากที่ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 382 คนแล้วได้เลือกใช้การสุ่มอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) ซึ่งผู้วิจัยทำการเลือกสมาชิกผู้ที่เข้ามาใช้บริการของสหกรณ์ และทำการเก็บข้อมูล จนครบจำนวนของแบบสอบถาม ในช่วง วันอาทิตย์ - วันพฤหัสบดี ระหว่างเวลา 08.30-16.30 เป็นหลัก วันที่ 19 – 29 ตุลาคม พ.ศ. 2551

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการศึกษา ใช้ข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูลโดยตรง ซึ่งรวบรวมโดยวิธีการสอบถามสมาชิกสหกรณ์ตามข้อคำถามที่กำหนดไว้ในแบบสอบถาม โดยสอบถามจำนวน 382 ตัวอย่าง ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ทำการเก็บรวบรวมจากเอกสารข้อมูลของสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด อัลกุรอาน ฮาดิส ข้อมูลที่เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้อง และสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิจัยครั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและการทดสอบเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ โดยมีองค์ประกอบของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (สมาชิก)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลพฤติกรรมการใช้บริการของผู้ตอบแบบสอบถาม (สมาชิก)

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อกิจกรรมทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด

ส่วนที่ 4 กิจกรรมทางการเงินที่สมาชิกต้องการให้สหกรณ์เปิดให้บริการ

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะที่สมาชิกต้องการให้สหกรณ์ปรับปรุง ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดผู้วิจัยทำการทดสอบหาความเที่ยงตรง (validity) และความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามที่เกี่ยวกับความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับรูปแบบการทำธุรกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟพาน ดังนี้

1. การตรวจสอบความเที่ยงตรง (validity) เมื่อสร้างแบบสอบถามเสร็จ ได้นำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ของแบบสอบถามว่าตรงจุดประสงค์ที่ต้องการศึกษาหรือไม่ และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ให้มีความสมบูรณ์ก่อนนำไปสอบถามจริง

2. การทดสอบความเชื่อมั่น (reliability) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้วไปทำการทดสอบ (pre-test) กับสมาชิกที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน หลังจากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ก่อนนำไปสอบถามจริง

3. นำเสนอผลการทดสอบ (pre-test) กับสมาชิกที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง หลังจากนั้นทำการทดสอบหาความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ของ Crobach ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 ซึ่งหากผลการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา มากกว่า 0.70 แสดงว่าแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีความเชื่อมั่นได้ และจากการทดสอบได้ค่าแอลฟา 0.88 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.70 จึงถือว่าแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีความเชื่อมั่นได้

การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ประมวลผลข้อมูลโดยการนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ มาดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ตรวจสอบข้อมูล (editing) โดยการตรวจทานดูความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและแยกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออก เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์

2. ลงรหัส (coding) โดยนำแบบสอบถามที่ทำการตรวจสอบแล้ว มาลงรหัสตามที่ได้กำหนดไว้ล่วงหน้า

3. ประมวลผลโดยคอมพิวเตอร์ (computing) นำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้วมาบันทึกโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อทำการประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงพรรณนาและเชิงปริมาณ ดังนี้

การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (description method) เพื่ออธิบายถึงลักษณะส่วนบุคคลของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด รวมทั้งพฤติกรรมการใช้บริการในธุรกิจต่างๆ ของสหกรณ์ฯ โดยจะนำเสนอข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติพื้นฐานต่างๆ เช่น ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นต้น

การวิเคราะห์เชิงปริมาณในส่วนของการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของลักษณะส่วนบุคคลของสมาชิกกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำธุรกิจของสหกรณ์ฯ ใช้วิธีการทางสถิติ t-test สำหรับข้อมูล 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน และ Analysis of Variance (ANOVA) สำหรับข้อมูลที่มีมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งกำหนดให้ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สถานภาพ การสมรส สถานะในครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระดับการศึกษาด้านสามัญ ระดับการศึกษาด้านศาสนา สถานการณ์ทางการเงินในครอบครัว และอายุสมาชิกภาพ เป็นตัวแปรอิสระ โดยมีระดับความคิดเห็น เป็นตัวแปรตาม และทำการทดสอบ Fisher, s Least Significant Different; LSD เพื่อเปรียบเทียบกับความคิดเห็นของสมาชิกจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล

ในส่วนของการสอบถามความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการทำธุรกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด ในธุรกิจด้านเงินฝาก ธุรกิจสินเชื่อและร่วมลงทุน ธุรกิจกองทุนโดยมีลักษณะเป็นการประเมินค่าตามแบบของ ลิเคิร์ต (Likert's Scale) ซึ่งเป็นคำถามแบบให้เลือกตอบ โดยกำหนดไว้ 5 ระดับชั้น ดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยมากที่สุด

ระดับ 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย

ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก

ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่แล้ว ใช้ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 5 ระดับ กำหนดให้อันตรภาคชั้นเท่ากันคือ 0.8 โดยคำนวณจาก

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} = \frac{5 - 1}{5} = 0.80$$

คะแนนอยู่ในช่วง

1.00 – 1.80 หมายถึง สมาชิกไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งต่อการทำธุรกิจของสหกรณ์

1.81 – 2.60 หมายถึง สมาชิกไม่เห็นด้วยต่อการทำธุรกิจของสหกรณ์

2.61 – 3.40 หมายถึง สมาชิกมีความคิดเห็นต่อการทำธุรกิจของสหกรณ์ในระดับปานกลาง

3.41 – 4.20 หมายถึง สมาชิกเห็นด้วยต่อการทำธุรกิจของสหกรณ์ในระดับ มาก

4.21 – 5.00 หมายถึง สมาชิกเห็นด้วยต่อการทำธุรกิจของสหกรณ์ในระดับมากที่สุด

บทที่ 4

สภาพทั่วไปของสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด

ข้อมูลทั่วไปของสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด

ประวัติความเป็นมา

สหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน คือ สหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่งของประเทศไทยที่ดำเนินกิจการในระบบสถาบันการเงินแบบอิสลาม ก่อเกิดขึ้นมา ณ จังหวัดปัตตานี มีประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวมุสลิมที่ต้องการดำเนินชีวิตตามวิถีชีวิตแบบอิสลามและระบบเศรษฐกิจปลอดดอกเบี้ย

สหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน ได้ถูกจัดประกายขึ้น โดยกลุ่มปัญญาชนมุสลิม ที่ได้ศึกษาและร่วมกันทำกิจกรรมในสถาบันระดับอุดมศึกษาในภาคใต้ มีความเข้าใจปัญหาของสังคมท้องถิ่น จึงร่วมกันแสวงหาแนวทางแก้ปัญหาเพื่อพัฒนาสังคมให้ดีขึ้น โดยเล็งเห็นถึงความสำคัญของสถาบันการเงินแบบอิสลามและความจำเป็นของการระดมทุน เพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการและคนรุ่นใหม่ที่มีความสามารถ แต่ปราศจากแหล่งเงินทุนที่ฮาลาลรองรับ ทั้งนี้จึงริเริ่มส่งเสริมให้มีการออม การลงทุนและทำธุรกิจประเภทต่างๆ ให้มากขึ้น ตลอดจนเป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ชุมชน และสังคมโดยรวม

เพื่อเป็นเกียรติแก่ชอฮาบะฮ์ (สหายของท่านศาสนทูตมุฮัมมัด) ผู้เป็นนักธุรกิจที่ยิ่งใหญ่ของโลกมุสลิม คือ อุษมาน บินอัฟฟาน (คอลีฟะฮ์ที่สาม) แห่งประวัติศาสตร์อิสลาม สหกรณ์จึงได้ดำเนินการขอลดทะเบียนเป็นสหกรณ์ โดยให้ใช้ชื่อว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ อิบนูอัฟฟาน จำกัด ทะเบียนเลขที่ อ. 008335 เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2535 โดยมีการกำหนดสัญลักษณ์ดังภาพ

ภาพที่ 3 สัญลักษณ์สหกรณ์อิบนูอัฟฟาน จำกัด

สหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด มีสำนักงานใหญ่ อยู่ที่ อ.เมืองปัตตานี มีสาขาย่อย 5 สาขา คือ

1. สาขาสาขานูรี	ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2537
2. สาขายะลา	ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2539
3. สาขานราธิวาส	ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2539
4. สาขาเรือเสาะ	ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2547
5. สาขาจะนะ	ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2548

วัตถุประสงค์ของสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด

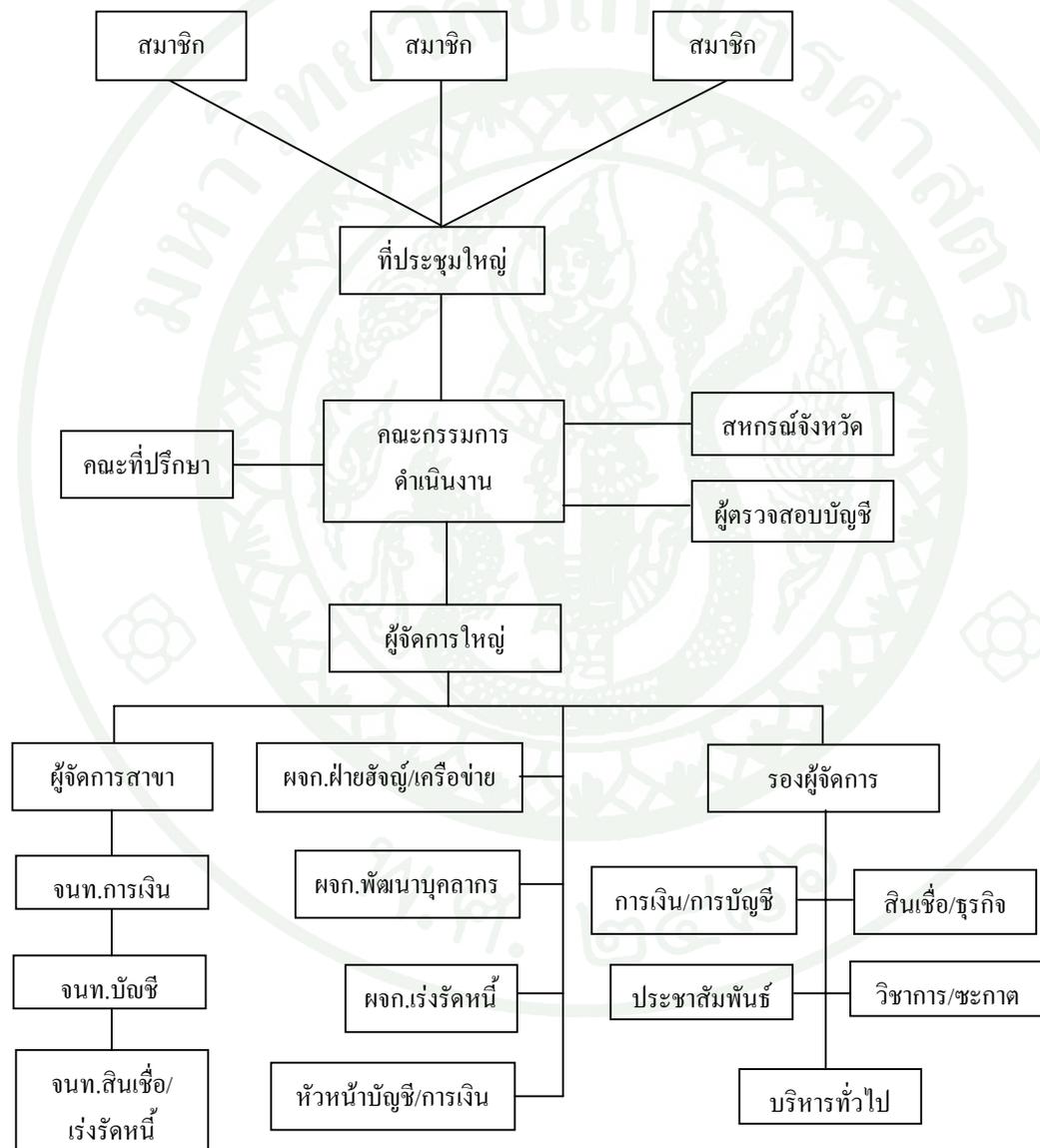
เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกช่วยเหลือตนเอง เพื่อดำเนินกิจการร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยใช้หลักคุณธรรมและจริยธรรมอันดีงาม โดยพื้นฐานของมนุษย์ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกและสังคมส่วนรวม ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม สามารถสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี อยู่ดี กินดี มีสุข รวมทั้งในข้อต่อไปนี้

1. ส่งเสริมให้สมาชิกมีความสนใจและตระหนักในธุรกิจแบบอิสลาม
2. ส่งเสริมให้มีการออมทรัพย์และระดมเงินทุนในรูปแบบต่างๆ
3. ส่งเสริมให้มีการลงทุนทำธุรกิจในแขนงต่างๆ
4. ส่งเสริมการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่ความสมัครสมานสามัคคี

โครงสร้างการบริหารงานของสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด

สหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด มีโครงสร้างการบริหารงานเหมือนสหกรณ์อื่นๆ ไป แตกต่างกันตรงที่สหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด เป็นสหกรณ์รูปแบบอิสลาม ซึ่งเป็นที่ทราบกันดีว่าระบบของศาสนาอิสลามนั้นการบริหารจัดการด้านต่างๆ ต้องปลอดเรื่องของดอกเบี้ย สำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด ก็ได้ดำเนินการตรงกับหลักการดังกล่าว แต่ในแต่ละธุรกรรมทางการเงินอาจมีความคลุมเครือในบางประการว่าอิสลามสามารถกระทำได้หรือไม่ ด้วยบทของแต่ละธุรกรรมเป็นเช่นไร ซึ่งบางครั้งผู้บริหารตลอดจนพนักงานอาจจะไม่ทราบข้อมูลที่แท้จริง ดังนั้นการบริหารจัดการจำเป็นต้องมีส่วนของการบริหารงานด้านศาสนาเพิ่มเติม โดยการนำผู้รู้ด้านศาสนาเข้ามามีส่วนร่วมในการลงมติเอกฉันท์ ในแต่ละธุรกรรมว่าสามารถกระทำได้หรือไม่ รวมทั้งยังมีคณะที่ปรึกษาทางด้านศาสนา/นักวิชาการด้านศาสนา ที่คอยให้คำปรึกษาในการดำเนินธุรกิจ

ของสหกรณ์ให้เป็นไปตามหลักการของศาสนาอิสลามอย่างเคร่งครัด อีกทั้งผู้บริหารตั้งแต่ระดับบนถึงพนักงานระดับล่างของสหกรณ์จำเป็นจะต้องเป็นผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามเท่านั้น เพื่อความเหมาะสมและสร้างความชัดเจนให้กับสหกรณ์ สหกรณ์ออมทรัพย์อับนูอ์ฟาน จำกัด มีโครงสร้างการดำเนินงาน ดังนี้ (ภาพที่ 4)

ภาพที่ 4 โครงสร้างการบริหารงานของสหกรณ์ออมทรัพย์อับนูอ์ฟาน จำกัด
ที่มา: สหกรณ์ออมทรัพย์อับนูอ์ฟาน จำกัด (ม.ป.ป.)

การบริการของสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด

1. ธุรกิจบริการรับฝากเงิน

1.1 เงินฝากเพื่อรักษาทรัพย์ (เงินฝากวาดีอะฮ์) เป็นเงินฝากที่ผู้ฝากมีความประสงค์เพื่อรักษาความปลอดภัยของเงินเพียงอย่างเดียว โดยไม่หวังผลตอบแทน สหกรณ์จะรักษาความปลอดภัยของเงินฝากและผู้ฝากสามารถเบิกถอนได้เมื่อต้องการ แต่สหกรณ์จะขออนุญาตนำเงินฝากไปลงทุนหาผลประโยชน์โดยชอบธรรมในกิจการที่ไม่ขัดกับหลักศาสนา เงินฝากรูปแบบนี้สหกรณ์จะเป็นผู้รับผิดชอบการลงทุนเพียงฝ่ายเดียวทั้งหมด เมื่อเกิดการขาดทุนสหกรณ์จะรับผิดชอบเพียงฝ่ายเดียว โดยไม่กระทบกับเงินฝากของสมาชิกแต่อย่างใด

โดยทั่วไปแล้วสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีได้เป็นสหกรณ์รูปแบบอิสลาม จะมีการกำหนดผลตอบแทนของเงินฝากให้กับสมาชิกอย่างชัดเจน หรือทางบัญชีเรียกว่า ดอกเบี้ย ซึ่งดอกเบี้ยหรือผลตอบแทนของเงินฝากที่สหกรณ์ทั่วไปกำหนดมักจะกำหนดอัตราผลตอบแทนที่สูงกว่าธนาคารพาณิชย์ทั่วไป เนื่องจากการกำหนดนโยบายดังกล่าวเพื่อเป็นการกระตุ้นให้สมาชิกนำเงินมาฝากไว้กับสหกรณ์มากกว่าที่จะนำไปฝากไว้กับธนาคารพาณิชย์ รวมทั้งเป็นการสนับสนุนให้สมาชิกรักการออมอีกทางหนึ่ง

1.2 เงินฝากเพื่อฮัจญ์และอุมเราะฮ์ สหกรณ์จัดตั้งขึ้นเพื่อเสริมเจตนารมณ์ และสนับสนุนให้เกิดความสะดวกในการเตรียมความพร้อมเพื่อประกอบพิธีฮัจญ์ โดยเป็นบริการที่ผู้ฝากมีจุดประสงค์ต้องการจะออมทรัพย์ไว้จำนวนหนึ่งที่คาดว่าจะเพียงพอที่จะใช้ในการเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์และอุมเราะฮ์ของตนเองได้ในอนาคต และผู้ฝากจะได้รับผลตอบแทนจากการฝาก เช่นเดียวกับการฝากเพื่อการลงทุน (มูฎอรอบะฮ์) ซึ่งสหกรณ์ได้กำหนดเงื่อนไขของเงินฝากดังกล่าว ดังนี้

- 1) การฝากใช้หลักการฝากแบบเงินฝากเพื่อการลงทุน (เงินฝากมูฎอรอบะฮ์)
- 2) ผู้ฝากจะต้องฝากสะสมเป็นรายเดือนอย่างน้อยเดือนละ 100 บาทขึ้นไป จนครบยอดที่จะไปประกอบฮัจญ์หรืออุมเราะฮ์ได้

3) หากผู้ฝากขาดการชำระติดต่อกัน 6 เดือน โดยไม่แจ้งสาเหตุ สหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด อาจจะปิดบัญชีทันที

4) ผู้ฝากสามารถถอนเงินฝาก เพื่อทำฮัจญ์หรืออุมเราะฮ์ได้ตลอดเวลา หรือไปทำฮัจญ์ได้เลยกับแพ็คเกจฮัจญ์อับนุอ์ฟานเมื่อสะสมได้ครั้งหนึ่ง ของงบประมาณที่ใช้ในการประกอบพิธีฮัจญ์

สำหรับเกณฑ์การพิจารณาผลตอบแทนของเงินฝากเพื่อฮัจญ์และอุมเราะฮ์นั้น สหกรณ์จะให้ตามยอดเงินฝากในบัญชีดังกล่าวของสมาชิกสมาชิก โดยจะให้ผลตอบแทนดังกล่าวทุกๆ 3 เดือน

1.3 เงินฝากเพื่อการลงทุน (เงินฝากมูฎอรอบะฮ์) เป็นเงินฝากที่ผู้ฝากมีความประสงค์จะร่วมลงทุนกับสหกรณ์ โดยจะได้รับเงินปันผลจากกำไรที่นำเงินมาลงทุน ผลกำไรจะถูกแบ่งคืนให้ผู้ฝากตามสัดส่วนที่ได้ตกลงกันไว้ซึ่งมีการกำหนดระยะเวลา เงินฝากประเภทนี้อาจแบ่งรูปแบบได้เป็น 2 ด้าน คือ การลงทุนทั่วไป นั่นคือ สหกรณ์จะนำเงินฝากเพื่อการลงทุนที่สมาชิกทำการฝากนำไปลงทุนในโครงการต่างๆ ที่สหกรณ์เห็นว่าสามารถให้ผลตอบแทนที่ดีได้ โดยจะไม่ผ่านการตกลงกับสมาชิกแต่อย่างใด สหกรณ์จะถือว่าเป็นที่ยอมรับสำหรับสมาชิกอยู่แล้วในการที่สหกรณ์จะนำเงินในบัญชีนี้ไปทำการลงทุน และเมื่อได้กำไรสหกรณ์จะทำการจัดสรรกำไรให้กับสมาชิกอย่างยุติธรรม

ในด้านที่ 2 เป็นการลงทุนเฉพาะ ซึ่งเป็นการลงทุนที่มีการกำหนดระยะเวลาคืนทุนที่แน่นอน โดยสหกรณ์จะสอบถามสมาชิกเพื่อทำการหาผู้ที่มีความสนใจร่วมลงทุนในโครงการของสหกรณ์

อย่างไรก็ตามสหกรณ์จำเป็นที่จะนำเงินไปลงทุนในกิจการที่ไม่ขัดกับหลักศาสนาอิสลาม หากกิจการประสบกับความขาดทุนผู้ร่วมลงทุนก็ยินดีรับผิดชอบตามที่ตกลง สหกรณ์ออมทรัพย์ได้กำหนดเงื่อนไขการฝากเงินเพื่อการลงทุน (เงินฝากมูฎอรอบะฮ์) ดังนี้

1) การร่วมลงทุนกับสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟานจะต้องระบุจำนวนเงินที่มาลงทุน ระยะเวลาในการลงทุน

2) ผู้ฝากและสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน จะร่วมกันรับผิดชอบในกิจการที่ลงทุนไม่ว่าได้กำไรหรือขาดทุน

3) ยอดเงินฝากขั้นต่ำ คือ 10,000 บาทขึ้นไป และฝากเพิ่มได้อีกเมื่อต้องการ

4) อะกัต หรือ การเปล่งวาจาว่าการฝากมุกุอรอบะฮ์ ระหว่างผู้ฝากกับสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน จำกัด

5) ผู้ฝากสามารถถอนคืนได้เมื่อถึงกำหนดระยะเวลาการฝาก

6) ผู้ฝากสามารถถอนก่อนถึงกำหนดระยะเวลา ได้โดยสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟานจะนำยอดคงเหลือที่ครบเงื่อนไขคิดผลกำไรให้

อัตราการปันผลกำไรการฝากเงินเพื่อการลงทุนระหว่าง สมาชิก : สหกรณ์

1. ฝากระยะเวลา 3 เดือน อัตราการแบ่งกำไร 30:70
2. ฝากระยะเวลา 6 เดือน อัตราการแบ่งกำไร 45:55
3. ฝากระยะเวลา 9 เดือน อัตราการแบ่งกำไร 55:45
4. ฝากระยะเวลา 12 เดือน อัตราการแบ่งกำไร 60:40

1.4 เงินฝากหุ้นทุน (เงินฝากมุซารออะฮ์) เป็นบัญชีเงินฝากสำหรับผู้ที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์ ซึ่งเงินฝากประเภทนี้เป็นการบังคับตามเงื่อนไขการเป็นสมาชิกสหกรณ์ สมาชิกทุกคนจะต้องทำการฝาก และสหกรณ์มีสิทธิ์ที่จะนำเงินดังกล่าวไปต่อยอดทางธุรกิจ เพื่อความก้าวหน้าของสหกรณ์ต่อไป และสหกรณ์จะจ่ายผลกำไรแก่สมาชิกทุกๆ 3 เดือน โดยการให้ผลตอบแทนนั้นจะพิจารณาจากจำนวนหุ้นที่สมาชิกรอครอบงอยู่

สำหรับประโยชน์ของสมาชิกที่มีปริมาณของเงินหุ้นในปริมาณที่มาก สหกรณ์จะทำการได้พิจารณาเป็นพิเศษในการขอสินเชื่อที่มีมูลค่าที่สูงกว่าปกติ ถึง 5 เท่าของมูลค่าหุ้นที่สมาชิกถือครอบงอยู่ และหากสมาชิกคนใดทำการถอนหุ้น สหกรณ์จะถือว่าสมาชิกได้ลาออกจาก

การเป็นสมาชิกสหกรณ์ รายละเอียดเกี่ยวกับเงินฝากหุ้นทุนที่ถือปฏิบัติในสหกรณ์ออมทรัพย์ อีบนู้อฟฟาน มีดังนี้

1.4.1 สมาชิกต้องมาฝากเป็นรายเดือนและชำระค่าหุ้นเป็นเงินสด โดย

- 1) เปิดบัญชีใหม่เป็นเงิน 300 บาท
- 2) หุ้นที่สมาชิกถือเป็นรายเดือนให้ชำระเต็มมูลค่าหุ้นหุ้นละ 10 บาท ขึ้นต่ำ 10 หุ้น
- 3) การถือหุ้นที่ซื้อเพิ่มเป็นครั้งคราว จะต้องชำระเต็มจำนวนในคราวที่ขอซื้อหุ้นเพิ่ม

1.4.2 หากสมาชิกไม่สามารถชำระค่าหุ้นได้และของคส่งหุ้นชั่วคราวได้แต่ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการหรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจ การขาดชำระหุ้นโดยพลการจะทำให้เสียสิทธิ์ต่างๆ หลายอย่าง

1.4.3 หุ้นที่ชำระแล้วจะได้รับปันผลกำไรที่เกิดขึ้นตามอัตราที่ได้กำหนดและผ่านการอนุมัติจากที่ประชุมใหญ่

1.4.4 หุ้นที่ชำระแล้วใช้เป็นตัวอ้างอิงสำคัญในการขอใช้บริการเงินกู้ฉุกเฉิน และการใช้บริการสินเชื่อต่างๆ

1.4.5 หุ้นที่ชำระแล้วสามารถใช้เป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันหนี้สินเชื่อได้เต็มมูลค่าหุ้น และสมาชิกสามารถทำการขอสินเชื่อได้ในวงเงิน 5 เท่า ของหุ้นที่มีอยู่

1.4.6 การขาดชำระหุ้นโดยพลการติดต่อกัน 3 เดือนจะทำให้เสียสิทธิ์ต่างๆ เช่น บริการสินเชื่อ, ตะกาฟูต ฯลฯ

1.4.7 เมื่อได้ทำการชำระหุ้นที่ขาดไปตามข้อ 6 ครบถ้วน สมาชิกจะได้สิทธิ์ต่างๆ คืนมาหลังจากนั้น 1 เดือน

ในการลงทุนทุกประเภท สหกรณ์จะนำผลกำไรจากการลงทุนทุกชนิดมาทำการแบ่งส่วนกำไร ตามสัดส่วนที่ได้กำหนดไว้ โดยสัดส่วนที่กำหนดไว้นั้นทางสหกรณ์จะกำหนดขึ้นตามมติที่ประชุมสามัญ ประจำปีและในแต่ละปี ซึ่งแต่ละปีจะมีการจัดสรรกำไรเงินฝากแต่ละประเภทแตกต่างกัน (ภาพที่ 5) ผลกำไรของสหกรณ์หลังหักค่าใช้จ่ายทุกอย่าง สหกรณ์จะนำมาคิดผลตอบแทนให้กับสมาชิก โดยทำการแบ่งบัญชี 4 ประเภท ได้แก่ บัญชีเงินฝากเพื่อรักษาทรัพย์สิน อัตรา 10% (โดยจำนวนดังกล่าวสหกรณ์จะนำมาเป็นเงินสำรองของสหกรณ์) บัญชีเงินฝากเพื่อการลงทุน อัตรา 60-65% บัญชีเงินฝากหุ้น อัตรา 20-25% และในส่วนของบัญชีเงินฝากเพื่ออัญญาและอุมเราะฮ์ คือ ส่วนที่เหลือจากสามบัญชีที่กล่าวมาข้างต้น

ภาพที่ 5 อัตราร้อยละในการจัดสรรกำไรของสหกรณ์ในบัญชีเงินฝากประเภทต่างๆ
ที่มา: สหกรณ์ออมทรัพย์อับดุลฟาน จำกัด (ม.ป.ป.)

2. ธุรกิจบริการสินเชื่อ

2.1 สินเชื่อสินค้าผ่อนชำระ (บัญชีปริมาณนิลาอูญิล) คือ การทำธุรกิจซื้อสินค้าหรือบริการเพื่อขายให้กับสมาชิก ตามต้องการ โดยเกณฑ์การคิดกำไรสหกรณ์จะคิดเพิ่ม 10 % จากราคาสินค้า ทั้งสมาชิกและสหกรณ์จะต้องรู้ราคาต้นทุน และอัตรากำไรที่คิดจากสินค้าหรือบริการนั้นๆ สหกรณ์มีเงื่อนไขในธุรกิจประเภทนี้โดยกำหนดให้สมาชิกนั้นต้องเป็นสมาชิกครบ 1 ปี และกำหนดให้ข้าราชการทำการค้าประกัน สมาชิกสามารถเลือกรูปแบบการผ่อนชำระหนี้แบบเท่ากันทุกงวดหรือแบบกำหนดตามส่วนที่กำหนดได้ตามต้องการ ไม่มีค่าปรับเมื่อขาดการชำระในแต่ละเดือน หากสมาชิกมีหนี้ที่ค้างชำระอยู่ก่อน สมาชิกจะต้องชำระมาแล้วไม่น้อยกว่า 85 % (ของยอดหนี้ทั้งหมด) จึงมีสิทธิ์ขอสินเชื่อใหม่กับสหกรณ์ ในธุรกิจนี้สหกรณ์เปิดให้บริการ โดยมีสินค้าที่เป็น

สินค้าอุปโภคบริโภค เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องจักรกลในการประกอบอาชีพ โดยไม่เป็นสินค้าต้องห้ามตามหลักศาสนาอิสลาม และการบริการสินเชื่อเป็นการดำเนินธุรกิจ เพื่อแสวงหากำไรของสหกรณ์กับสมาชิกตามหลักการอิสลาม โดยไม่มีดอกเบี้ย

อนึ่ง หากสมาชิกบุคคลใดทำการขอสินเชื่อกับสหกรณ์และไม่เคยมีประวัติการชำระที่ล่าช้า สหกรณ์จะทำการพิจารณาเป็นพิเศษ โดยการลดส่วนเพิ่มของกำไรที่สหกรณ์คิด 10 % เป็น 8 % หรือน้อยกว่านั้น เพื่อเป็นการตอบแทนสมาชิกที่มีความซื่อสัตย์ในการชำระสินค้ากับสหกรณ์

2.2 การลงทุนและการร่วมลงทุน (มูออรอบะฮ์ และมุชารออะฮ์) คือในรูปแบบมูออรอบะฮ์ คือ ฝ่ายหนึ่งมีงบประมาณแต่อีกฝ่ายหนึ่งไม่มี โดยทางสหกรณ์จะเป็นฝ่ายให้งบประมาณแก่บุคคลที่มีความสามารถในการบริหารจัดการได้ดี เพื่อนำไปประกอบธุรกิจ ส่วนรูปแบบมุชารออะฮ์ เป็นการร่วมลงทุนที่ทั้งสมาชิกและสหกรณ์ต่างมีงบประมาณอยู่แล้ว และในธุรกิจประเภทนี้ สมาชิกและสหกรณ์รวมทั้งบุคคลต่างๆ ได้ร่วมลงทุนในโครงการบ้านจัดสรร การจัดสรรพัฒนาที่ดิน สวนผลไม้ ส่งเสริมอาชีพ เช่น การร่วมลงทุนในการเลี้ยงปลา เลี้ยงโค นอกจากนี้สหกรณ์ยังมีการร่วมลงทุนกับบริษัทห้างร้านต่างๆ เช่น ธุรกิจร้านขายยา ธุรกิจร้านขายน้ำ ธุรกิจปั้มน้ำมัน ธุรกิจร้านขายแก๊ส ธุรกิจวัสดุก่อสร้าง ธุรกิจยานยนต์ เป็นต้น

2.3 ซื้อขายบวกกำไร (มูรอบาฮะ) คือ การซื้อขายสินค้าในราคาต้นทุนบวกกำไร โดยสมาชิกตกลงที่จะชำระเป็นงวด ๆ ภายในระยะเวลาที่ตกลงไว้กับสหกรณ์ โดยสมาชิกจะต้องเป็นสมาชิก 12 เดือนขึ้นไป ซึ่งการขอสินเชื่อด้านนี้สหกรณ์กำหนดให้ข้าราชการทำการค้ำประกัน สมาชิกที่ต้องการสินเชื่อ สินเชื่อด้านนี้อาจจะคล้ายกับสินเชื่อสินค้าผ่อนส่ง แต่ต่างกันตรงเงื่อนไข คือการซื้อขายบวกกำไรของสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟานนั้นจะมีระยะเวลาในการผ่อนชำระในด้านนี้จะต้องไม่เกิน 1 ปี ส่วนสินเชื่อสินค้าผ่อนส่งสมาชิกสามารถทำการผ่อนได้มากกว่า 1 ปี

2.4 สินเชื่อแพ็คเกจฮัจญ์ เป็นอีกหนึ่งธุรกิจที่สหกรณ์ได้เปิดให้สมาชิกและบุคคลภายนอกที่มีความสนใจที่จะไปประกอบพิธีฮัจญ์ ณ นครมักกะฮ์ ซึ่งสหกรณ์ให้ความสะดวกและจัดการในด้านต่างๆ ทุกอย่าง โดยธุรกิจประเภทนี้มีเงื่อนไข ดังนี้

- 1) ต้องเป็นสมาชิก 12 เดือนขึ้นไปจึงสามารถขอสินเชื่อกับสหกรณ์
- 2) สมาชิกต้องมีรายได้ประจำหรือมีความสามารถในการผ่อนชำระ
- 3) สมาชิกต้องชำระก่อนเดินทางครั้งหนึ่งของจำนวนเงินที่ใช้ในการเดินทาง
- 4) ระยะเวลาผ่อนชำระหลังจากเดินทางกลับจากพิธีฮัจญ์ 24 งวด
- 5) รับบุคคลภายนอกที่ต้องการเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์กับสหกรณ์ แต่ต้องชำระก่อนเดินทางเต็มจำนวน
- 6) สหกรณ์จัดอบรมบุคคลที่ต้องการเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ 3 ครั้ง

ตามหลักเกณฑ์ของการประกอบพิธีฮัจญ์ ผู้ที่ต้องการไปแสวงบุญจะต้องปลอดจากหนี้สินต่างๆ การที่สหกรณ์ให้สมาชิกเดินทางโดยมิได้มีงบประมาณและทำการเดินทางไปกับสหกรณ์ อาจเป็นเรื่องที่ดูกลางแกลง ดังนั้น ในหลักปฏิบัติของสหกรณ์ เพื่อให้เกิดความถูกต้องในหลักการ สหกรณ์จะไม่ให้สมาชิกถือเงินจำนวนดังกล่าว โดยสหกรณ์จะทำการขายแพ็คเกจฮัจญ์ให้กับสมาชิก งบประมาณว่าขายสินเชื่อผ่อนชำระ เพียงแต่เป็นสินเชื่อแพ็คเกจฮัจญ์สมาชิกจะไม่สามารถรับสิ่งของที่จับต้องได้ นั่นคือ สมาชิกจะได้รับบริการจากสหกรณ์แทน ทั้งนี้สมาชิกจะต้องเดินทางไปกับ หจก.อิบนูอัฟฟาน เท่านั้น และสำหรับมูลค่าของสินเชื่อดังกล่าวสำหรับสมาชิกที่ชำระเต็มจำนวน และบุคคลภายนอกที่ได้ชำระเต็มจำนวนจะมีผลต่างของค่าใช้จ่ายที่ต่ำกว่า สมาชิกที่ทำการขอสินเชื่อฮัจญ์และอุมเราะฮ์ 10,000 บาท เช่นสมาชิกและบุคคลภายนอกชำระ 140,000 บาท แต่สมาชิกที่ซื้อแพ็คเกจฮัจญ์จะต้องชำระ 150,000 บาท

และสำหรับการคืนเงินตอบแทนให้สมาชิกเนื่องจากสหกรณ์นำเงินส่วนนี้ไปลงทุนหากำไรเพิ่มเติม สหกรณ์จะทำการคืนกำไรในอัตรา 1:1:1 นั่นคือ เข้าบัญชีสินเชื่อฮัจญ์และอุมเราะฮ์ :สหกรณ์ (เป็นกำไรของสหกรณ์) : สมาชิก (เงินตอบแทนจากการลงทุน) สหกรณ์จะทำการปันผลกำไรทุกๆ 3 เดือน

3.สวัสดิการสมาชิกและครอบครัว

3.1 เงินกู้ยืมฉุกเฉิน (ก้อรดูล หะซัน) บริการเงินกู้ยืมฉุกเฉิน (ก้อรดูล หะซัน) คือ การให้กู้ยืมเงินยามจำเป็น โดยไม่คิดค่าบริการใดๆ โดยมีเงื่อนไข ดังนี้

- 1) วงเงิน 50 % ของเงินหุ้นที่ชำระแล้ว แต่ไม่เกินครั้งละ 3,000 บาท และต้องชำระคืนสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด ภายใน 3 เดือน
- 2) สมาชิกจะต้องไม่อยู่ในสภาพขาดการชำระหุ้นติดต่อกันเกิน 3 เดือน โดยไม่แจ้งสาเหตุ

อันเนื่องมาจากการกู้ยืมเงินโดยปกติทั่วไป หมายถึง การที่บุคคลหนึ่งได้ขอยืมเงินจำนวนหนึ่งจากบุคคลหนึ่ง หรือจากสถาบันการเงินแห่งหนึ่ง โดยมีการตกลงที่จะชำระเงินดังกล่าวคืนรวมทั้งยินยอมที่จะจ่ายดอกเบี้ยเงินกู้ เพื่อตอบแทนบุคคล หรือสถาบันการเงินดังกล่าว เป็นการตอบแทน ดังนั้น เพื่อความเข้าใจต่อสมาชิกและบุคคลทั่วไป สหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด เป็นสหกรณ์รูปแบบอิสลาม ซึ่งไม่สามารถที่จะรับดอกเบี้ยจากการให้กู้ได้ สหกรณ์ควรเปลี่ยนชื่อ เงินกู้ยืมฉุกเฉิน เป็นเงินช่วยเหลือใช้คืน

3.2 กองทุนสวัสดิการสมาชิก (ช่วยเหลือเมื่อเกิดภัยพิบัติ) สหกรณ์จะช่วยเหลือเมื่อเกิด อุบัติภัย และภัยพิบัติต่างๆ ทางธรรมชาติ สำหรับสมาชิกทุกคน โดยสหกรณ์จะนำเงินที่ได้จัดสรรจากกำไรสุทธิแต่ละปี หากสมาชิกเสียชีวิตจะได้รับเงินช่วยเหลือครอบครัว 1,000 บาท หากเกิดภัยพิบัติ สมาชิกจะได้รับเงินช่วยเหลือครั้งละไม่เกิน 3,000 บาท และบางครั้งที่มีการอบรมหลักสูตรระยะสั้นที่มีประโยชน์ สหกรณ์ก็อาจจะคัดเลือกสมาชิกที่มีคุณสมบัติในการรับสิทธิ์ ทำการเข้ารับการอบรม เพื่อพัฒนาความรู้ของสมาชิก ซึ่งเงินช่วยเหลือดังกล่าวเป็นการให้เปล่าทั้งสิ้น

3.3 กองทุนตะกาฟูล ช่วยเหลือสมาชิก กรณีนอนรักษาตัวในโรงพยาบาล คืนละ 150 บาท ไม่เกิน 15 คืน ต่อปี, และสำหรับผู้เป็นสมาชิกครบ 12 เดือน กรณีเสียชีวิตครอบครัวของสมาชิกจะได้รับเงินช่วยเหลือจากสหกรณ์รายละ 12,000 บาท และกรณีที่สมาชิกหรือภรรยาคลอดบุตรสมาชิกจะได้รับเงินช่วยเหลือครั้งละ 500 บาท ทั้งนี้ สมาชิกจะต้องจ่ายเงินเข้ากองทุน ปีละ 200 บาท เพื่อการรับสิทธิ์ในเรื่องดังกล่าว

3.4 กองทุนชะงาด สหกรณ์ออมทรัพย์อับดุลฟานจะช่วยเหลือสมาชิกครอบครัวประชาชนผู้ยากไร้ และสังคมที่มีสิทธิ ได้รับการช่วยเหลือทั้งหมด 8 ประเภทตามที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนในพระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน ทั้งนี้ สหกรณ์จะนำเงินของสมาชิกที่เป็นมุสลิมเท่านั้นในการนำไปหักเป็นชะงาด

3.5 กองทุนเพื่อการสร้างครอบครัว (วาลีมะฮฺ) เพื่อสนับสนุนเงินทุนสมาชิกให้สามารถแต่งงาน มีครอบครัวสร้างครอบครัวให้มีความสุขความมั่นคง สำหรับสมาชิกที่สมัครเข้าร่วมกับกองทุน โดยสมาชิกสามารถทำการกู้ยืมเพื่อเสริมสร้างครอบครัว ครั้งละไม่เกิน 100,000 บาท และสมาชิกทำการผ่อนคืนให้สหกรณ์ภายใน 3 ปี หลังการกู้ยืม

สมาชิกและฐานะทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์อับดุลฟาน จำกัด

สมาชิก

สหกรณ์ออมทรัพย์อับดุลฟาน จำกัด รับทั้งบุคคลที่นับถือศาสนาอิสลาม และไม่ได้นับถืออิสลามเป็นสมาชิก จากการพิจารณาการเปลี่ยนแปลงจำนวนสมาชิกสหกรณ์ สาขาปีตตานี ตั้งแต่ปี 2546 – 2550 พบว่า สมาชิกมีอัตราเพิ่มขึ้น แต่เพิ่มในอัตราที่ลดลงจากร้อยละ 127.11 ในปี 2546 ลดเหลือร้อยละ 27.53 ในปี 2550 ในด้านการลาออกสมาชิกมีการลาออกแต่ละปีเพิ่มขึ้น โดยในปี 2548 ลาออกจำนวน 381 คน และมีการลาออกในจำนวนที่ลดลงในปี 2549 จำนวน 220 คน แต่ในปี 2550 สมาชิกลาออกเพิ่มขึ้นจำนวน 303 คน แต่ถึงอย่างไรสมาชิกของสหกรณ์ก็ยังคงเพิ่มขึ้นในทุกๆ ปี (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 จำนวนสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน จำกัด สาขาปัตตานี

(หน่วย: คน)

ปี พ.ศ.	ณ วันที่ 31 ธันวาคม	การเปลี่ยนแปลง (เพิ่ม - ลด)	อัตราการเปลี่ยนแปลง(ร้อยละ)
2546	1,826	1,022	127.11
2547	2,514	688	37.68
2548	4,047	1,533	60.98
2549	6,626	2,579	63.73
2550	8,683	2,057	31.04

ที่มา: สหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน จำกัด จำกัด (ม.ป.ป.)

ฐานะทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน จำกัด

ปี 2550 สหกรณ์ออมทรัพย์ดำเนินกิจการมาครบ 15 ปี ตลอดเวลาที่ผ่านมาสหกรณ์ออมทรัพย์ได้มีการพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของสมาชิก และยังสามารถเพิ่มผลิตภัณฑ์ทางการเงินใหม่ๆ เพื่อรองรับการรับบริการของสมาชิกให้ครอบคลุมทุกด้าน เพื่อความสะดวกแก่สมาชิก ปัจจุบันสหกรณ์มีอาคารเป็นของตัวเอง ทำให้ลดภาระการจ่ายค่าเช่าอาคาร รวมทั้งเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้สมาชิกในด้านบริหารงานของสหกรณ์ สหกรณ์ได้เจริญเติบโตเพิ่มมากขึ้นทุกๆ ปีทั้งด้านสินทรัพย์ หนี้สินทุนเรือนหุ้นที่ชำระแล้ว และกำไรสุทธิ โดยรวมทั้ง 6 สาขา ที่กล่าวมาข้างต้น มีรายละเอียดดังนี้

1. สินทรัพย์

สินทรัพย์รวม ประกอบด้วย สินทรัพย์หมุนเวียน สินทรัพย์ถาวร และสินทรัพย์อื่นๆ ตารางที่ 2 ซึ่งให้เห็นว่าสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟฟาน จำกัด มีสินทรัพย์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 ถึงปี พ.ศ. 2550 เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 76.92 ล้านบาท เป็น 374.05 ล้านบาท อย่างไรก็ตาม อัตราการเพิ่มของสินทรัพย์ดังกล่าวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2546 แล้วลดลงในปี พ.ศ. 2547 จากร้อยละ 20.61 เหลือเพียงร้อยละ 15.41 ซึ่งอาจเป็นช่วงที่สถานการณ์ความไม่สงบในภาคใต้เกิดขึ้น ทำให้การบริหารจัดการด้านสินทรัพย์ไม่ดีเท่าที่ควร ในปี พ.ศ. 2548, 2549 และ 2550 อัตราการเติบโตด้านสินทรัพย์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลง จากร้อยละ 30.68, 34.23 และ 32.81 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 จำนวนและอัตราการเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์ ของสหกรณ์ออมทรัพย์อินนุออฟฟาน จำกัด ระหว่างปี พ.ศ. 2545-2550

ปี พ.ศ.	สินทรัพย์ (ล้านบาท)	อัตราการเปลี่ยนแปลง(ร้อยละ)
2545	76.92	-
2546	96.89	20.61
2547	114.55	15.41
2548	165.26	30.68
2549	251.29	34.23
2550	374.05	32.81

ที่มา: สหกรณ์ออมทรัพย์อินนุออฟฟาน จำกัด จำกัด (ม.ป.ป.)

2. หนี้สินและทุน

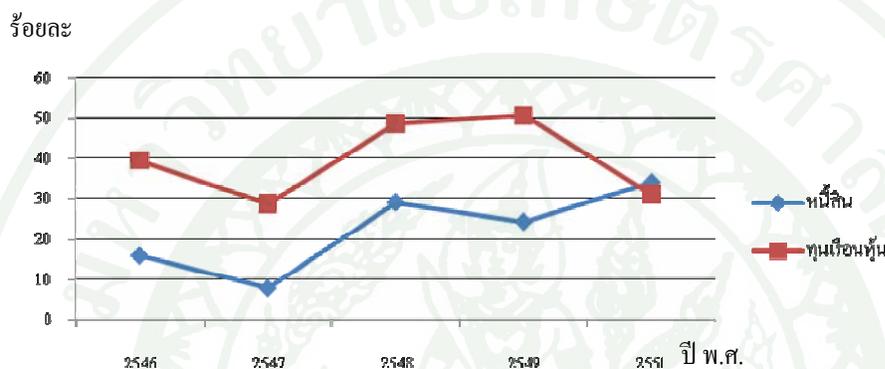
หนี้สิน คือ เงินทุนที่ได้จากการกู้ยืมจากแหล่งเงินทุนภายนอก ประกอบด้วย เงินรับฝาก และหนี้สินอื่น ตารางที่ 3 ระบุว่าหนี้สินของสหกรณ์ออมทรัพย์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 ถึงปี พ.ศ. 2550 เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 65.11 ล้านบาท เป็น 236.37 ล้านบาท และอัตราการเพิ่มของหนี้สินดังกล่าวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 15.88 เพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ 33.92

ตารางที่ 3 จำนวนและอัตราการเปลี่ยนแปลงหนี้สินและทุนเรือนหุ้นของสหกรณ์ออมทรัพย์อินนุออฟฟาน จำกัด ระหว่างปี พ.ศ. 2545-2550

ปี พ.ศ.	หนี้สิน (ล้านบาท)	อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	ทุนเรือนหุ้น (ล้านบาท)	อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
2545	65.11	-	11.81	-
2546	77.41	15.88	19.47	39.34
2547	84.02	7.86	27.23	28.49
2548	118.28	28.96	46.98	48.42
2549	156.18	24.26	95.10	50.59
2550	236.37	33.92	137.68	30.92

ที่มา: สหกรณ์ออมทรัพย์อินนุออฟฟาน จำกัด จำกัด (ม.ป.ป.)

ในช่วงปี พ.ศ. 2546-2550 สหกรณ์มีทุนมากกว่าหนี้สินประมาณร้อยละ 20 โดยที่ในปี พ.ศ. 2547 ทั้งทุนและหนี้สินลดลง ในปี พ.ศ. 2548 ทุนและหนี้สินเพิ่มขึ้นทั้งคู่ ปี พ.ศ. 2549 ทุนเพิ่มขึ้น และหนี้สินลดลง แต่ปี พ.ศ. 2550 สหกรณ์มีหนี้เพิ่มขึ้นส่วนทุนลดลง ซึ่งมีทุนต่ำกว่าหนี้ประมาณ ร้อยละ 3 (ภาพที่ 6)

ภาพที่ 6 กราฟเส้นแสดงร้อยละของอัตราการเพิ่มหนี้สินและทุนของสหกรณ์
ที่มา: ตารางที่ 3

จากการศึกษาพบข้อสังเกตว่าในรอบปีบัญชี 2550 นั้นสหกรณ์ออมทรัพย์มีหนี้สินรวมทั้งสิ้น จำนวน 236.37 ล้านบาท ในจำนวนนี้ร้อยละ 53.82 เป็นเงินรับฝาก ขณะที่มียอดร้อยละ 9.37 เท่านั้น ที่เป็นหนี้สินอื่นๆ (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 หนี้สินและทุน ของสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด พ.ศ. 2550

หนี้สินและทุน	จำนวน (บาท)	ร้อยละ
หนี้สิน		
หนี้สินหมุนเวียน		
เงินกู้ยืม	22,189,411.05	5.93
เงินรับฝาก	201,264,214.05	53.82
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	9,157,959.89	2.44
หนี้สินไม่หมุนเวียน		
รวมหนี้สิน	236,374,028.97	63.19

ตารางที่ 4 (ต่อ)

หนี้สินและทุน	จำนวน (บาท)	ร้อยละ
ทุน		
ทุนเรือนหุ้น (มูลค่าหุ้นละ 10 บาท)		
หุ้นที่ชำระเต็มมูลค่าแล้ว	130,826,620.00	34.98
ทุนสำรอง	538,834.60	0.14
ทุนสะสมตามข้อบังคับ ระเบียบและอื่นๆ	810,403.41	0.21
กำไรสุทธิประจำปี	5,504,623.92	1.48
รวมทุน	137,680,481.93	36.81
รวมหนี้สินและทุน	374,054,510.90	100.00

ที่มา: สหกรณ์ออมทรัพย์อินนุอ์ฟฟาน จำกัด (ม.ป.ป.)

ทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์ คือ เงินทุนที่เป็นของสหกรณ์ ซึ่งไม่ใช่ของผู้หนึ่งผู้ใด ประกอบด้วย ทุนเรือนหุ้น ทุนสำรอง ทุนสะสมตามระเบียบ ข้อบังคับ และกำไรสุทธิประจำปี ตารางที่ 4 ชี้ว่าทุนเรือนหุ้นของสหกรณ์ออมทรัพย์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 ถึงปี พ.ศ. 2550 เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 11.81 ล้านบาท เป็น 137.68 ล้านบาท อย่างไรก็ตามการเพิ่มของทุนเรือนหุ้นดังกล่าวมีแนวโน้มลดลง จากร้อยละ 39.34 เป็น ร้อยละ 30.92 (ตารางที่ 4)

จากการศึกษาพบข้อสังเกตว่าในรอบปีบัญชี พ.ศ. 2550 สหกรณ์ออมทรัพย์มีทุนในการดำเนินงานทั้งสิ้นจำนวน 137.68 ล้านบาท ในจำนวนนี้ร้อยละ 95.02 คือ ส่วนของทุนเรือนหุ้นที่เป็นหุ้นชำระเต็มมูลค่าแล้ว ในการระดมหุ้น สหกรณ์ออมทรัพย์สามารถออกหุ้นได้โดยไม่จำกัดจำนวน มีมูลค่าหุ้น หุ้นละ 10 บาท สมาชิกจะต้องทำการฝากทุกเดือน อย่างต่ำเดือนละ 10 หุ้น สมาชิกอาจขอซื้อหุ้นเพิ่มเป็นครั้งคราวได้ตามความประสงค์ โดยแสดงความจำนงเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการดำเนินการ

3. กำไร

กำไรของสหกรณ์ออมทรัพย์ คือ เป็นรายได้ของสหกรณ์ที่หักค่าใช้จ่ายต่างๆ แล้ว สำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด จะนำกำไรมาจ่ายชะกาด 2.5% ตารางที่ 5 ซึ่งกำไรของสหกรณ์ออมทรัพย์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 ถึงปี พ.ศ. 2550 เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 0.54 ล้านบาท เป็น 5.50 ล้านบาท มีอัตราการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากร้อยละ 66.66 เป็น ร้อยละ 52.18 (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 จำนวนกำไรของสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด ปี พ.ศ. 2545-2550

ปี พ.ศ.	กำไร (ล้านบาท)	อัตราการเปลี่ยนแปลง(ร้อยละ)
2545	0.54	-
2546	0.30	66.66
2547	0.82	63.41
2548	1.10	25.45
2549	2.63	58.17
2550	5.50	52.18

ที่มา: สหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด จำกัด (ม.ป.ป.)

เมื่อพิจารณาฐานะทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด ทั้งในด้านสินทรัพย์ หนี้สินทุนเรือนหุ้น และกำไร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 ถึงปี พ.ศ. 2550 โดยรวมทั้งหมด พบว่าเพิ่มขึ้นในทุกด้าน ซึ่งชี้ให้เห็นว่าสหกรณ์มีการเติบโตเพิ่มขึ้นจากเดิม การที่สหกรณ์มีทรัพย์สินและกำไรที่เพิ่มอาจเนื่องมาจากการเพิ่มการลงทุนในหลายๆ ธุรกิจ และสหกรณ์ทำการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการลงทุนทุกครั้งว่ามีความเสี่ยงเพียงใด โดยสหกรณ์จะพยายามเลือกลงทุนในธุรกิจที่มีความเสี่ยงต่ำ แต่ให้ผลตอบแทนที่สูง จึงเป็นผลให้สหกรณ์มีทรัพย์สินและกำไรเพิ่มขึ้นทุกปี ในด้านหนี้สินนั้นอาจเป็นเพราะการมีกำไรมาก สหกรณ์จึงทำการปล่อยสินเชื่อให้สมาชิกมากขึ้น

บทที่ 5

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง รูปแบบการทำธุรกิจของสหกรณ์อิสลาม: ความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์ ออมทรัพย์อับนูอ์ฟฟาน จำกัด ในครั้งนี้จะแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 4 ส่วน นำเสนอตามลำดับดังนี้

- ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลตามลักษณะบุคคล
- ส่วนที่ 2 วิเคราะห์พฤติกรรมการใช้บริการธุรกิจสหกรณ์ของสมาชิก
- ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็น
- ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็น
- ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ทางการเงินอื่นๆ ที่สมาชิกอยากให้สหกรณ์ ดำเนินการ รวมทั้งข้อเสนอแนะ

ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์อับนูอ์ฟฟาน จำกัด

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกตัวอย่างจำนวน 382 คน พบว่า ส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 66.2 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 33.8 เป็นเพศชาย โดย ร้อยละ 33.2 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี รองลงมา ร้อยละ 28.8 มีอายุระหว่าง 21-30 ปี และน้อยที่สุดมีอายุน้อยกว่า 20 ปี ร้อยละ 2.6 ด้านสถานภาพ การสมรสส่วนใหญ่ พบว่า สมาชิกร้อยละ 74.9 สมรสแล้ว รองลงมา คือ ร้อยละ 22.8 สถานภาพโสด ในส่วนของหม้าย/หย่า มีเพียงร้อยละ 2.4 เท่านั้น นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 35.9 เป็นหัวหน้าครอบครัว ที่เหลือนอกจากนั้นเป็นผู้ที่อยู่อาศัยในฐานะอื่นๆ ของตัวอย่างส่วนใหญ่ถึง ร้อยละ 68.3 มีสมาชิก 1-5 คน รองลงมาคือร้อยละ 30.6 มีสมาชิกในครอบครัว 6-10 คน และมีสมาชิกครอบครัวน้อยที่สุดคือ 11-15 คน เพียงร้อยละ 1.0 (ตารางที่ 6)

ในด้านการศึกษาสัมภาษณ์ พบว่าสมาชิกในกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คือร้อยละ 49.0 จบ การศึกษาระดับมัธยมต้น รองลงมา ร้อยละ 19.4 มีการศึกษาอยู่ระดับปริญญาตรี และน้อยที่สุด ร้อยละ 2.9 สมาชิกมีการศึกษาน้อยกว่ามัธยม ในด้านการศึกษาด้านศาสนาสมาชิกในกลุ่มตัวอย่างมี การศึกษาอยู่ในระดับอิมติฮาอามากที่สุด ร้อยละ 29.8 รองลงมาคือระดับมุตาวัดชีส ร้อยละ 25.9 และน้อยที่สุดคือปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 8.1 (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส สถานะในครอบครัว และจำนวนสมาชิกในครอบครัว

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รวม	382	100.0
เพศ		
ชาย	129	33.8
หญิง	253	66.6
อายุ		
น้อยกว่า 20 ปี	10	2.6
21 – 30 ปี	110	28.8
31 – 40 ปี	127	33.2
41 – 50 ปี	91	23.8
มากกว่า 50 ปี	44	11.5
สถานภาพการสมรส		
โสด	87	22.8
สมรส	286	74.9
หม้าย/หย่า	9	2.4
สถานะในครอบครัว		
หัวหน้าครอบครัว	137	35.9
ผู้อยู่อาศัย	245	64.1
สมาชิกในครอบครัว		
1 – 5 คน	261	68.3
6 – 10 คน	117	30.6
11 – 15 คน	4	1.0

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของสมาชิก จำแนกตามระดับการศึกษาด้านสามัญและศาสนา

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รวม	382	100.0
ระดับการศึกษาสามัญ		
ต่ำกว่ามัธยม	11	2.9
มัธยมต้น	187	49.0
มัธยมปลาย/ปวช.	57	14.9
อนุปริญญา/ปวส.	40	10.5
ปริญญาตรี	74	19.5
สูงกว่าปริญญาตรี	13	3.4
ระดับการศึกษาด้านศาสนา		
ไม่ได้ศึกษา	71	18.6
อับศิคาอ์	114	29.8
มูตาวัสซิด	99	25.9
ซานาอ์	67	17.5
ปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี	31	8.1

ในเรื่องของอาชีพการสำรวจ พบว่าสมาชิกในกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 36.6 มีอาชีพรับจ้างมากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 24.6 มีอาชีพค้าขาย และเป็นนักเรียน/นักศึกษา ร้อยละ 12.3 สำหรับเป็นผู้ประกอบอาชีพข้าราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ การเกษตร/ประมง มีค่าใกล้เคียงกัน ร้อยละ 10.7 และ 10.2 ตามลำดับ รองลงมา มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัท ร้อยละ 3.4 และจำนวนน้อยที่สุด คือ ธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 2.1 (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รวม	382	100.0
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ		
ค้าขาย	41	10.5
รับจ้าง	94	24.6
พนักงานบริษัท	140	36.6
การเกษตร/ประมง	13	3.4
นักเรียน/นักศึกษา	39	10.2
ธุรกิจส่วนตัว	47	12.3
	2.1	2.1

การสำรวจยังพบว่าสมาชิกในกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 54.5 มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท มากที่สุด รองลงมาคือร้อยละ 29.1 มีรายได้ 10,001 – 20,000 บาท และน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 2.6 มีรายได้ 30,001 – 40,000 บาท ด้านรายจ่ายร้อยละ 59.2 ของสมาชิกมีรายจ่ายน้อยกว่า 10,000 บาท รองลงมาร้อยละ 30.1 มีรายจ่าย 10,001 – 20,000 บาท และสมาชิกที่มีรายจ่ายมากกว่า 40,000 บาท มีเพียงร้อยละ 1.3 (ตารางที่ 9)

เมื่อพิจารณาถึงสถานการณ์ด้านการเงิน พบว่าสมาชิกในกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้พอดีกับค่าใช้จ่าย (ร้อยละ 68.3) รองลงมา มีรายได้น้อยกว่าค่าใช้จ่าย (ร้อยละ 19.6) และมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 12.0 เท่านั้นที่มีรายได้มากกว่าค่าใช้จ่าย (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามรายได้และรายจ่ายของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รวม	382	100.0
รายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน		
น้อยกว่า 10,000 บาท	208	54.5
10,001 – 20,000 บาท	111	29.1
20,001 – 30,000 บาท	40	10.5
30,001 – 40,000 บาท	10	2.6
มากกว่า 40,000 บาท	13	3.4
รายจ่ายของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน		
น้อยกว่า 10,000 บาท	226	59.2
10,001 – 20,000 บาท	115	30.1
20,001 – 30,000 บาท	27	7.1
30,001 – 40,000 บาท	9	2.4
มากกว่า 40,000 บาท	5	1.3

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟานจำกัด จำแนกตามสถานการณ์ด้านการเงินของสมาชิกและครอบครัว

สถานการณ์ด้านการเงิน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รวม	382	100.0
รายได้พอดีกับค่าใช้จ่าย	261	68.3
รายได้น้อยกว่าค่าใช้จ่าย	75	19.6
รายได้มากกว่าค่าใช้จ่าย	46	12.0

ในเรื่องของอายุการเป็นสมาชิก การสำรวจ ระบุว่าสมาชิกในกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 85.9 มีอายุการเป็นสมาชิกระหว่าง 1-5 ปี รองลงมาคือ ร้อยละ 9.4 และร้อยละ 4.7 สมาชิกมีอายุการเป็นสมาชิกระหว่าง 6–10 ปี และ 11-15 ปี ตามลำดับ (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด จำแนกตามระยะเวลาการเป็นสมาชิก

ระยะเวลาการเป็นสมาชิก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รวม	382	100.0
ช่วง 1 – 5 ปี	328	85.9
ช่วง 6 – 10 ปี	36	9.4
ช่วง 11 – 15 ปี	18	4.7

พฤติกรรมการใช้บริการธุรกิจสหกรณ์ของสมาชิก

ด้านเงินฝากเพื่อรักษาทรัพย์ (เงินฝากวาคีอะฮ์)

พฤติกรรมการฝากเงินสหกรณ์ในด้านเงินฝากเพื่อการออมทรัพย์ของสมาชิก พบว่า สมาชิกทำการฝากเงินประเภทนี้ถึง ร้อยละ 92.1 ของกลุ่มตัวอย่าง และไม่ทำการฝากเงินดังกล่าวเพียงร้อยละ 7.9 ของกลุ่มตัวอย่าง อาจเป็นเพราะความไม่สะดวกในการเบิกถอน ในช่วงเวลาเร่งด่วน เนื่องจากสหกรณ์ไม่มีบริการตู้ถอนเงินอัตโนมัติ (ATM) สมาชิกบางรายจึงทำการฝากเงินดังกล่าวกับธนาคารพาณิชย์ทั่วไป (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการใช้บริการของสหกรณ์ในด้านเงินฝากเพื่อการออมทรัพย์

การใช้บริการเงินฝากรักษาทรัพย์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รวม	382	100.0
ฝาก	352	92.1
ไม่ฝาก	30	7.9

ด้านเงินฝากเพื่ออัญญาและอุมเราะฮ์

พฤติกรรมกรรมการฝากเงินสหกรณ์ในด้านเงินฝากเพื่ออัญญาและอุมเราะฮ์ของสมาชิก พบว่าสมาชิกทำการฝากเงินประเภทเงินฝากเพื่ออัญญาและอุมเราะฮ์เพียง ร้อยละ 22.3 ของกลุ่มตัวอย่าง และไม่ทำการฝากเงินดังกล่าวถึง ร้อยละ 77.7 ของกลุ่มตัวอย่าง โดยส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า ยังไม่ได้เตรียมการในเรื่องการทำอัญญา อย่างไรก็ตาม เมื่อสมาชิกมีความประสงค์หรือความพร้อมเมื่อใดสมาชิกส่วนใหญ่ก็จะทำการฝากเงินประเภทดังกล่าวกับสหกรณ์อย่างแน่นอน เพราะเงินฝากประเภทนี้มีผลตอบแทนในการฝาก รวมทั้งเป็นประโยชน์ต่อสหกรณ์ที่จะนำเงินฝากเพื่ออัญญาและอุมเราะฮ์ไปลงทุนหากำไรเพิ่ม เป็นการสร้างรายได้ให้สหกรณ์และสมาชิกอีกทางหนึ่ง (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการใช้บริการของสหกรณ์ในด้านเงินฝากเพื่ออัญญาและอุมเราะฮ์

การใช้บริการเงินฝากเพื่ออัญญาและอุมเราะฮ์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รวม	382	100.0
ฝาก	85	22.3
ไม่ฝาก	297	77.7

ด้านเงินฝากเพื่อการลงทุน

พฤติกรรมกรรมการฝากเงินสหกรณ์ในด้านเงินฝากเพื่อการลงทุนของสมาชิก พบว่าสมาชิกทำการฝากเงินดังกล่าว ร้อยละ 42.7 ของกลุ่มตัวอย่าง และไม่ทำการฝากเงินดังกล่าว ร้อยละ 57.3 ของกลุ่มตัวอย่าง จะเห็นได้ว่าอัตราการฝากต่ออัตราการไม่ฝากนั้นไม่แตกต่างกันมา สมาชิกที่ทำการฝากส่วนใหญ่มีความตั้งใจที่จะร่วมลงทุนกับสหกรณ์อยู่แล้ว และสมาชิกจะได้รับผลตอบแทนจากเงินฝากประเภทนี้ โดยที่ผ่านมาสมาชิกได้ทำการร่วมลงทุนกับสหกรณ์ในหลายๆ ธุรกิจ อาทิเช่น ธุรกิจปั้มน้ำมัน ธุรกิจร้านอาหาร ฯลฯ (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการใช้บริการของสหกรณ์ในด้านเงินฝากเพื่อการลงทุน

การใช้บริการเงินฝากเพื่อการลงทุน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รวม	382	100.0
ฝาก	163	42.7
ไม่ฝาก	219	57.3

ด้านเงินฝากหุ้นทุน

สมาชิกในกลุ่มตัวอย่างทำการฝากเงินกับสหกรณ์ในด้านเงินฝากหุ้นทุนทุกราย คิดเป็นร้อยละ 100.0 เนื่องจากเป็นไปตามกฎระเบียบของสหกรณ์ (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการใช้บริการของสหกรณ์ในด้านเงินฝากหุ้นทุน

การใช้บริการเงินฝากหุ้นทุน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รวม	382	100.0
ฝาก	100	100.0
ไม่ฝาก	-	-

ด้านสินเชื่อสินค้าผ่อนชำระ

พฤติกรรมขอสินเชื่อกับสหกรณ์ในด้านสินเชื่อสินค้าผ่อนชำระของสมาชิก พบว่าสมาชิกทำการขอสินเชื่อสินค้าผ่อนชำระ ร้อยละ 56.8 ของกลุ่มตัวอย่าง และไม่ทำขอสินเชื่อ ร้อยละ 43.2 ของกลุ่มตัวอย่าง การที่สมาชิกส่วนใหญ่ที่สมาชิกทำการขอสินเชื่อจะเป็นสินค้าที่มีราคา 10,000 บาท ขึ้นไป โดยจะมีสินค้าอุปโภคและบริโภค อาทิ เช่น บ้าน รถยนต์ รถมอเตอร์ไซค์ เครื่องจักรกลต่างๆ คอมพิวเตอร์ ทีวี แปะ ฝ้าย ฯลฯ สำหรับสมาชิกที่ไม่ได้ขอรับสินเชื่อจากสหกรณ์เนื่องจากยังไม่ประสงค์ในเรื่องการขอสินเชื่อ และสมาชิกบางรายยังไม่ถึงเกณฑ์ที่จะขอสินเชื่อดังกล่าวได้ (ตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการใช้บริการของสหกรณ์ในด้านสินเชื่อ
สินค้ำผ่อนชำระ

การใช้บริการสินเชื่อสินค้ำผ่อนชำระ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รวม	382	100.0
ขอสินเชื่อ	217	56.8
ไม่ขอสินเชื่อ	165	43.2

ด้านการร่วมลงทุน

พฤติกรรมขอสินเชื่อกับสหกรณ์ในด้านสินเชื่อสินร่วมลงทุนของสมาชิก พบว่าสมาชิกทำการขอสินเชื่อดังกล่าวเพียง ร้อยละ 11.8 ของกลุ่มตัวอย่าง และไม่ทำขอสินเชื่อถึง ร้อยละ 88.2 ของกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้การขอสินเชื่อเพื่อการลงทุน ส่วนใหญ่สหกรณ์จะทำการพิจารณาโครงการในการลงทุน และทุกๆ การลงทุนจะต้องผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ทำให้การขอสินเชื่อดังกล่าวมีอัตราการขอสินเชื่อในอัตราที่ต่ำ หรือบางครั้งโครงการที่สมาชิกเสนอเพื่อขอสินเชื่อไปลงทุนนั้นไม่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ (ตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการใช้บริการของสหกรณ์ในด้านสินเชื่อร่วมลงทุน

การใช้บริการสินเชื่อร่วมลงทุน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รวม	382	100.0
ฝาก	45	11.8
ไม่ฝาก	337	88.2

ด้านซื้อขายบวกรำไร

พฤติกรรมขอสินเชื่อกับสหกรณ์ในด้านซื้อขายบวกรำไรของสมาชิก พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ทำการขอสินเชื่อดังกล่าว ร้อยละ 55.5 ของกลุ่มตัวอย่าง และไม่ทำขอสินเชื่อถึง ร้อยละ 44.5 ของกลุ่มตัวอย่าง โดยสินค้ำส่วนใหญ่ที่สมาชิกทำการขอสินเชื่อจะเป็นสินค้ำที่มีราคาไม่แพง

โดยจะมีทั้งสินค้าอุปโภคบริโภคและบริโภค อาทิ เช่น อุปกรณ์การเกษตร เมล็ดพันธุ์ ฯลฯ สำหรับสมาชิกที่ไม่ได้ขอรับสินเชื่อจากสหกรณ์เนื่องจากยังไม่ประสงค์ในเรื่องการขอสินเชื่อ และสมาชิกบางรายยังไม่ถึงเกณฑ์ที่จะขอสินเชื่อดังกล่าวได้ (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการใช้บริการของสหกรณ์ในด้านซื้อขาย
บวกก่าไร

การใช้บริการซื้อขายบวกก่าไร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รวม	382	100.0
ขอสินเชื่อ	212	55.5
ไม่ขอสินเชื่อ	170	44.5

ด้านจัดบริการแพ็คเกจฮัจญ์

พฤติกรรมกรขอสินเชื่อกับสหกรณ์ในด้านแพ็คเกจฮัจญ์ของสมาชิก พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ทำการขอสินเชื่อดังกล่าว ร้อยละ 24.9 ของกลุ่มตัวอย่าง และไม่ทำขอสินเชื่อถึง ร้อยละ 75.1 ของกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากสมาชิกบางรายได้ไปทำฮัจญ์มาแล้วจึงไม่ประสงค์ที่จะทำการขอสินเชื่อดังกล่าวกับสหกรณ์ และสมาชิกบางรายยังไม่ถึงเกณฑ์ในการขอสินเชื่อหรือไม่มีสิทธิ์ที่จะขอสินเชื่อดังกล่าว เนื่องจากการขอสินเชื่อแพ็คเกจฮัจญ์นั้น สมาชิกจะต้องทำการฝากเงินประเภทเงินฝากเพื่อฮัจญ์และอุมเราะฮ์ก่อน จึงจะมีสิทธิ์ทำการขอสินเชื่อแพ็คเกจฮัจญ์ ทั้งนี้สมาชิกจะต้องมีเงินฝากเพื่อฮัจญ์และอุมเราะฮ์เกินครึ่งหนึ่งของยอดเงินที่จะต้องใช้ในการประกอบพิธีฮัจญ์และอุมเราะฮ์ (ตารางที่ 19)

ตารางที่ 19 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการใช้บริการของสหกรณ์ในด้านสินเชื่อ
แพ็คเกจฮัจญ์

การใช้บริการสินเชื่อแพ็คเกจฮัจญ์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รวม	382	100.0
ขอสินเชื่อ	95	24.9
ไม่ขอสินเชื่อ	287	75.1

ด้านการกู้เงินยืมฉุกเฉิน

พฤติกรรมกรรมการกู้ยืมฉุกเฉินของสมาชิก พบว่า สมาชิกทำการกู้ยืมเพียง ร้อยละ 22.3 ของกลุ่มตัวอย่าง และส่วนใหญ่ไม่ทำกู้ยืมถึง ร้อยละ 77.7 ของกลุ่มตัวอย่าง การที่สมาชิกไม่ทำการกู้ยืมฉุกเฉินอาจเป็นเพราะยังไม่มีเหตุหรือปัจจัยใดๆ ที่ทำให้สมาชิกต้องทำการกู้ยืมฉุกเฉิน (ตารางที่ 20)

ตารางที่ 20 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการใช้บริการของสหกรณ์ในด้านเงินกู้ยืมฉุกเฉิน

การใช้บริการเงินกู้ยืมฉุกเฉิน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รวม	382	100.0
กู้ยืม	85	22.3
ไม่กู้ยืม	297	77.7

ด้านกองทุนสวัสดิการสมาชิกและครอบครัว

พฤติกรรมการได้รับเงินจากสหกรณ์ในด้านกองทุนสวัสดิการสมาชิกและครอบครัว พบว่า สมาชิกได้รับเงินจากกองทุนดังกล่าว ร้อยละ 36.9 ของกลุ่มตัวอย่าง และไม่ได้รับเงินในกองทุนดังกล่าวถึง ร้อยละ 63.1 ของกลุ่มตัวอย่าง โดยกองทุนดังกล่าวไม่เพียงแต่ช่วยเหลือสมาชิกและครอบครัวที่ประสบกับปัญหาเท่านั้น กองทุนประเภทนี้ยังให้สมาชิกในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อเพิ่มศักยภาพในตัวของสมาชิกให้ดีขึ้น ทั้งนี้สหกรณ์จะเลือกให้เฉพาะสมาชิกที่มีแนวโน้มว่าสามารถที่จะพัฒนาได้ รวมทั้งมีความใฝ่รู้ที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ด้วย (ตารางที่ 21)

ตารางที่ 21 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการได้รับบริการของสหกรณ์ในด้านกองทุนสวัสดิการสมาชิก

การใช้บริการกองทุนสวัสดิการสมาชิกและครอบครัว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รวม	382	100.0
ได้รับบริการ	141	36.9
ไม่ได้รับบริการ	241	63.1

ด้านกองทุนตะกาฟูล

พฤติกรรมกรรมการฝากเงินสมทบในกองทุนตะกาฟูลของสมาชิก พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ทำการฝากเงินเข้ากองทุนดังกล่าว ร้อยละ 50.8 ของกลุ่มตัวอย่าง และไม่ทำการฝากเงินเข้ากองทุนดังกล่าว ร้อยละ 49.2 ของกลุ่มตัวอย่าง โดยสมาชิกที่ไม่ได้ทำการฝากเงินสมทบเข้ากองทุนตะกาฟูลส่วนใหญ่ที่มีความมั่นใจว่าตามหลักการของอิสลามแล้วไม่สามารถที่จะทำประกันชีวิตได้ สมาชิกจึงไม่ทำการฝากเงินเข้ากองทุนประเภทนี้ (ตารางที่ 22)

ตารางที่ 22 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการฝากเงินสมทบในกองทุนตะกาฟูล

การใช้บริการกองทุนตะกาฟูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รวม	382	100.0
ฝาก	194	50.8
ไม่ฝาก	188	49.2

ด้านกองทุนเพื่อการวาละมีฮะฮุ

พฤติกรรมกรรมการขอใช้บริการในกองทุนวาละมีฮะฮุของสมาชิก พบว่า สมาชิกส่วนน้อยเท่านั้นที่ขอสินเชื่อในกองทุนดังกล่าวซึ่งมีเพียง ร้อยละ 3.9 ของกลุ่มตัวอย่าง เท่านั้น และส่วนใหญ่สมาชิกไม่ขอสินเชื่อในกองทุนดังกล่าวถึงร้อยละ ร้อยละ 96.1 ของกลุ่มตัวอย่าง อาจเป็นเพราะสมาชิกส่วนใหญ่เห็นว่าคงไม่เป็นการดีในการที่บุคคลหนึ่งจะสร้างหนี้สินในการแต่งงาน เพราะสำหรับอิสลามแล้วการแต่งงานควรจะทำตามฐานะของตน (ตารางที่ 23)

ตารางที่ 23 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการใช้บริการของสหกรณ์ในด้านกองทุนวาละมีฮะฮุ

การใช้บริการกองทุนวาละมีฮะฮุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รวม	382	100.0
รับบริการ	15	3.9
ไม่รับบริการ	367	96.1

ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินธุรกิจสหกรณ์

ด้านเงินฝากเพื่อรักษาทรัพย์ (เงินฝากวาคืออะฮ์)

ตารางที่ 24 ชี้ให้เห็นว่าสมาชิกส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.87 โดยความคิดเห็นเกี่ยวกับการที่สหกรณ์ไม่กำหนดระยะเวลาถอนคืนอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.06 รองลงมา สหกรณ์นำเงินประเภทเงินฝากเพื่อการออมทรัพย์ไปลงทุนและรับผิดชอบการลงทุนเพียงฝ่ายเดียวอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ค่าเฉลี่ย 3.90 ในข้อที่ว่า ไม่มีกฎบังคับให้สมาชิกทุกคนทำการฝาก เงินฝากเพื่อการออมทรัพย์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับข้อที่ว่า สหกรณ์ไม่กำหนดวงเงินขั้นต่ำคงเหลือในบัญชี(เหลือเท่าไรก็ได้) สมาชิกมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ คือ 3.83 และสมาชิกมีความคิดเห็นในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.74 และในข้อที่ว่า สหกรณ์จะไม่ให้เงินตอบแทนจากเงินฝากเพื่อรักษาทรัพย์ หลักการดังกล่าวที่สหกรณ์กำหนด เป็นไปตามรูปแบบการฝากเงินตามหลักการอิสลาม ซึ่งสมาชิกมีความคิดเห็นในระดับมากนั้นอาจเป็นเพราะสมาชิกเข้าใจถึงรูปแบบการฝากเงินเพื่อรักษาทรัพย์

ตารางที่ 24 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของสมาชิกต่อเงินฝาก เพื่อรักษาทรัพย์ (เงินฝากวาคืออะฮ์)

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. สหกรณ์นำเงินประเภทเงินฝากเพื่อการออมทรัพย์ไปลงทุนและรับผิดชอบการลงทุนเพียงฝ่ายเดียว	3.90	0.850	เห็นด้วยมาก
2. สหกรณ์จะไม่ให้เงินตอบแทนจากเงินฝากเพื่อรักษาทรัพย์	3.74	0.925	เห็นด้วยมาก
3. ไม่มีกฎบังคับให้สมาชิกทุกคนทำการฝาก เงินฝากเพื่อการออมทรัพย์	3.83	0.861	เห็นด้วยมาก
4. สหกรณ์ไม่กำหนดวงเงินขั้นต่ำคงเหลือในบัญชี (เหลือเท่าไรก็ได้)	3.83	0.968	เห็นด้วยมาก
5. สหกรณ์ไม่กำหนดระยะเวลาถอนคืน	4.06	0.932	เห็นด้วยมาก
รวมเฉลี่ย	3.87	0.679	เห็นด้วยมาก

ด้านเงินฝากเพื่ออัญญาและอุมเราะฮ์

ตารางที่ 25 ซึ่งให้เห็นว่าสมาชิกส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับมากทุกข้อพิจารณา มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก คือ ค่าเฉลี่ย 3.98 โดยพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าผู้ฝากต้องฝากสะสม เป็นรายเดือน โดยเงินขั้นต่ำ 100 บาท นั้นสมาชิกมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.16 และมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงคือ 4.15 ในข้อที่ว่าหากสมาชิกฝากเงินไว้กับสหกรณ์เกินครึ่งหนึ่งของค่าใช้จ่ายที่จะเดินทางไปประกอบพิธีอัญญา สมาชิกสามารถเดินทางไปได้ โดยสหกรณ์จะออกเงินส่วนที่ขาดไว้ก่อนแล้วค่อยผ่อนคืนเมื่อเดินทางกลับมาแล้ว

สมาชิกมีความคิดเห็นในระดับมาก ในข้อที่ว่าสหกรณ์นำเงินฝากอัญญาและอุมเราะฮ์ไปลงทุนหากำไรเพิ่มเติม มีค่าเฉลี่ย 3.97 และมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียง คือ 3.96 ในข้อที่ว่าสหกรณ์ให้ผลตอบแทนจากเงินฝากประเภทเงินฝากเพื่ออัญญาและอุมเราะฮ์ในอัตราเดียวกับเงินฝากเพื่อการลงทุน ซึ่งในเรื่องดังกล่าวสมาชิกเห็นว่าคุ้มค่า และในข้อที่ว่าสหกรณ์จะปิดบัญชีเมื่อขาดการชำระติดต่อกัน 6 เดือน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ 3.68 แต่ความคิดเห็นยังอยู่ในระดับมากเช่นกัน (ตารางที่ 25)

ตารางที่ 25 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของสมาชิกต่อเงินฝากเพื่ออัญญาและอุมเราะฮ์

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ผู้ฝากต้องฝากสะสมเป็นรายเดือน โดยเงินขั้นต่ำ 100 บาท	4.16	0.795	เห็นด้วยมาก
2. สหกรณ์ให้ผลตอบแทนจากเงินฝากประเภทเงินฝากเพื่ออัญญาและอุมเราะฮ์ในอัตราเดียวกับเงินฝากเพื่อการลงทุน	3.96	0.810	เห็นด้วยมาก
3. สหกรณ์นำเงินฝากอัญญาและอุมเราะฮ์ไปลงทุนหากำไรเพิ่มเติม	3.97	0.847	เห็นด้วยมาก
4. หากสมาชิกฝากเงินไว้กับสหกรณ์เกินครึ่งหนึ่งของค่าใช้จ่ายที่จะเดินทางไปประกอบพิธีอัญญา สมาชิกสามารถเดินทางไปได้ โดยสหกรณ์จะออกเงินส่วนที่ขาดไว้ก่อนแล้วค่อยผ่อนคืนเมื่อเดินทางกลับมาแล้ว	4.15	0.787	เห็นด้วยมาก
5. สหกรณ์จะปิดบัญชีเมื่อขาดการชำระติดต่อกัน 6 เดือน	3.68	0.985	เห็นด้วยมาก
รวมเฉลี่ย	3.98	0.598	เห็นด้วยมาก

ด้านเงินฝากเพื่อการลงทุน

ตารางที่ 26 ชี้ให้เห็นว่าสมาชิกส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก คือ ค่าเฉลี่ย 4.06 โดยพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าการเปล่งวาจากล่าวการฝากมูลจอรอบะฮ์ ระหว่างผู้ฝากกับสหกรณ์ออมทรัพย์อับนูอัฟฟานนั้นสมาชิกมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.31 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสมาชิกมีความรู้ความเข้าใจในหลักการศาสนาเป็นอย่างดีในระดับหนึ่ง

สมาชิกมีความคิดเห็นในระดับมากในข้อที่ว่าสหกรณ์ระบุจำนวนเงินและระยะเวลาในการลงทุนไว้ชัดเจน ค่าเฉลี่ย 4.17 รองลงมาคือค่าเฉลี่ย 4.09 ในข้อที่ว่าสหกรณ์คิดผลกำไรให้แม้ว่าจะถอนทุนก่อนครบกำหนด และมีค่าเฉลี่ย 4.06, 3.87 และ 3.85 ในข้อที่ว่าผู้ฝาก/สหกรณ์ต้องรับผิดชอบในกิจการที่ร่วมลงทุนทั้งกำไรและขาดทุนตามที่ตกลง เงินฝากประเภทนี้จะถอนคืนได้เมื่อครบกำหนดระยะเวลาเท่านั้น และการกำหนดให้ต้องมีเงินขั้นต่ำด้านเงินฝากเพื่อการลงทุนไว้ 10,000 บาท ตามลำดับ (ตารางที่ 26)

ตารางที่ 26 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์ต่อเงินฝากเพื่อการลงทุน (เงินฝากมูลจอรอบะฮ์)

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. สหกรณ์ระบุจำนวนเงินและระยะเวลาในการลงทุนไว้ชัดเจน	4.17	0.761	เห็นด้วยมาก
2. ผู้ฝาก / สหกรณ์ ต้องรับผิดชอบในกิจการที่ร่วมลงทุนทั้งกำไรและขาดทุนตามที่ตกลง	4.06	0.811	เห็นด้วยมาก
3. ควรกำหนดให้ต้องมีเงินขั้นต่ำด้านเงินฝากเพื่อการลงทุนไว้ 10,000 บาท	3.85	0.921	เห็นด้วยมาก
4. เงินฝากประเภทนี้จะถอนคืนได้เมื่อครบกำหนดระยะเวลาเท่านั้น	3.87	0.959	เห็นด้วยมาก
5. สหกรณ์คิดผลกำไรให้แม้ว่าจะถอนทุนก่อนครบกำหนด	4.09	0.921	เห็นด้วยมาก
6. เปล่งวาจากล่าวการฝากมูลจอรอบะฮ์ ระหว่างผู้ฝากกับสหกรณ์ออมทรัพย์อับนูอัฟฟาน	4.31	0.828	เห็นด้วยมากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.06	0.623	เห็นด้วยมาก

ด้านเงินฝากหุ้น

ตารางที่ 27 ซึ่งให้เห็นว่าสมาชิกส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวม คือ 3.49 โดยพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าในข้อที่ว่าสมาชิกคนหนึ่งๆ จะถือหุ้นในสหกรณ์เกินกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดไม่ได้มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 3.72 รองลงมาในข้อที่ว่าท่านจะได้รับผลตอบแทนจากเงินฝากหุ้นตามจำนวนหุ้นที่มี มีค่าเฉลี่ย คือ 3.48 สำหรับในข้อที่ว่าหากสมาชิกขาดชำระหุ้นโดยผลการติดต่อกัน 3 เดือน สหกรณ์จะงดสิทธิต่างๆ ของสมาชิก และในข้อที่ว่าสมาชิกต้องถือหุ้นอย่างน้อย 10 หุ้น ทุกเดือน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 3.44

นอกจากนั้นยังพบว่าสมาชิกมีความคิดเห็นไม่แน่ใจในข้อที่ว่าปัจจุบันสมาชิกใหม่ต้องถือหุ้นอย่างน้อย 30 หุ้น ซึ่งเมื่อก่อนสมาชิกต้องถือหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้นเท่านั้น มีค่าเฉลี่ย 3.35 โดยสมาชิกบางรายเห็นว่ามียุคค่ามากเกินไป (ตารางที่ 27)

ตารางที่ 27 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของสมาชิกต่อเงินฝากหุ้น
(เงินฝากมุขารอกะฮ์)

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ท่านจะได้รับผลตอบแทนจากเงินฝากหุ้น	3.48	0.924	เห็นด้วยมาก
2. ปัจจุบันสมาชิกใหม่ต้องถือหุ้นอย่างน้อย 30 หุ้น เมื่อก่อนสมาชิกต้องถือหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้น	3.35	0.900	ไม่แน่ใจ
3. สมาชิกต้องถือหุ้นอย่างน้อย 10 หุ้น ทุกเดือน	3.44	0.950	เห็นด้วยมาก
4. สมาชิกคนหนึ่งๆ จะถือหุ้นในสหกรณ์เกินกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดไม่ได้	3.72	0.879	เห็นด้วยมาก
5. การขาดชำระหุ้นโดยผลการติดต่อกัน 3 เดือน สหกรณ์จะงดสิทธิต่างๆ ของสมาชิก	3.44	0.956	เห็นด้วยมาก
รวมเฉลี่ย	3.49	0.650	เห็นด้วยมาก

ด้านสินเชื่อกู้ยืมค่าผ่อนชำระ

ตารางที่ 28 ซึ่งให้เห็นว่าสมาชิกส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวม คือ 3.78 โดยพิจารณาในข้อที่ว่าไม่มีค่าปรับเมื่อขาดการชำระในแต่ละเดือนมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ 4.07 รองลงมาในข้อที่ว่าสมาชิกสามารถเลือกรูปแบบการผ่อนชำระนี้แบบเท่ากันทุกงวดหรือแบบกำหนดตามส่วนที่กำหนดได้ตามต้องการ มีค่าเฉลี่ย 3.93 หากมีหนี้ที่ค้างชำระสมาชิกจะต้องชำระมาแล้วไม่น้อยกว่า 85 % (ของหนี้ทั้งหมด) จึงมีสิทธิ์ขอสินเชื่อใหม่กับสหกรณ์มีค่าเฉลี่ย 3.78 และในข้อที่ว่าสมาชิกต้องเป็นสมาชิก 12 เดือนขึ้นไปจึงสามารถขอสินเชื่อกับสหกรณ์นั้น มีค่าเฉลี่ย 3.63 แต่พบข้อสังเกตจากการศึกษา โดยสมาชิกบางรายเห็นว่าระยะเวลา 1 ปีนั้นนานเกินไป หากเป็นไปได้สมาชิกต้องการให้ปรับเหลือเพียง 6 เดือนเท่านั้น

ในตารางเดียวกันนี้ยังพบอีกว่าสมาชิกมีความคิดเห็นในระดับมากซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ 3.50 ในข้อที่ว่าสหกรณ์กำหนดให้ข้าราชการทำการค้าประกันสมาชิกที่ต้องการสินเชื่อ ในการวิจัยครั้งนี้แม้ว่าโดยเฉลี่ยสมาชิกมีความคิดเห็นในระดับมากในการที่สหกรณ์กำหนดให้ข้าราชการทำการค้าประกัน แต่สมาชิกบางรายที่ไม่มีความสามารถที่จะดำเนินการในด้านนี้ ก็มองว่าสหกรณ์น่าจะมีความยืดหยุ่นในเรื่องนี้ โดยการกำหนดมาตรการอื่นๆ เช่น การจ้างงาน จ้างนำ หรืออื่นๆ เพิ่มเติม (ตารางที่ 28)

ตารางที่ 28 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของสมาชิกต่อสินเชื่อสินค้ำผ่อนชำระ

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ต้องเป็นสมาชิก 12 เดือนขึ้นไปจึงสามารถขอสินเชื่อกับสหกรณ์	3.63	0.984	เห็นด้วยมาก
2. สหกรณ์กำหนดให้ข้าราชการทำการค้าประกันสมาชิกที่ต้องการสินเชื่อ	3.50	0.901	เห็นด้วยมาก
3. สมาชิกสามารถเลือกรูปแบบการผ่อนชำระนี้แบบเท่ากันทุกงวดหรือแบบกำหนดตามส่วนที่กำหนดได้ตามต้องการ	3.93	0.794	เห็นด้วยมาก
4. ไม่มีค่าปรับเมื่อขาดการชำระในแต่ละเดือน	4.07	0.839	เห็นด้วยมาก

ตารางที่ 28 (ต่อ)

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
5. หากมีหนี้ที่ค้างชำระ สมาชิกจะต้องชำระมาแล้วไม่น้อยกว่า 85 % (ของหนี้ทั้งหมด) จึงมีสิทธิ์ขอสินเชื่อใหม่กับสหกรณ์	3.78	0.882	เห็นด้วยมาก
รวมเฉลี่ย	3.78	0.565	เห็นด้วยมาก

ด้านการร่วมลงทุน

ตารางที่ 29 ชี้ให้เห็นว่าสมาชิกส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม คือ 3.67 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าแต่ละโครงการที่ลงทุนผลตอบแทนและระยะเวลาคืนทุนจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับลักษณะกิจกรรมที่ลงทุน สมาชิกมีความคิดเห็นโดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.90 รองลงมาในข้อที่ว่าสมาชิกต้องเป็นสมาชิก 12 เดือนขึ้นไปจึงสามารถขอสินเชื่อกับสหกรณ์ มีค่าเฉลี่ย 3.63 และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ 3.47 นั่นคือ สหกรณ์พิจารณาความเสี่ยงของโครงการก่อนอนุมัติการลงทุน

ตารางที่ 29 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของสมาชิกต่อการร่วมลงทุน

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ต้องเป็นสมาชิก 12 เดือนขึ้นไปจึงสามารถขอสินเชื่อกับสหกรณ์	3.63	0.944	เห็นด้วยมาก
2. สหกรณ์พิจารณาความเสี่ยงของโครงการก่อนอนุมัติการลงทุน	3.47	0.927	เห็นด้วยมาก
3. แต่ละโครงการที่ลงทุนผลตอบแทนและระยะเวลาคืนทุนจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับลักษณะกิจกรรมที่ลงทุน	3.90	0.847	เห็นด้วยมาก
รวมเฉลี่ย	3.67	0.716	เห็นด้วยมาก

ด้านข้อขายบวกกำไร

ตารางที่ 30 ซึ่งให้เห็นว่าสมาชิกส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม คือ 3.51 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าการที่สมาชิกต้องเป็นสมาชิก 12 เดือนขึ้นไปจึงสามารถขอสินเชื่อกับสหกรณ์ มีค่าเฉลี่ย 3.62 ในข้อที่ว่าสหกรณ์กำหนดให้ข้าราชการทำการค้าประกันสมาชิกที่ต้องการสินเชื่อ มีค่าเฉลี่ย คือ 3.48 โดยสมาชิกบางรายที่ไม่มีความสามารถที่จะดำเนินการในด้านนี้ ก็มองเห็นว่าสหกรณ์น่าจะมีความยืดหยุ่นในเรื่องนี้ โดยอาจเลือกใช้วิธีที่ได้กล่าวถึงแล้วในเรื่องของความพอใจต่อสินเชื่อสินค้าผ่อนชำระ และระยะเวลาในการผ่อนไม่เกิน 1 ปี มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ 3.43

ตารางที่ 30 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของสมาชิกต่อการซื้อขายบวกกำไร (มูรอบาฮะ)

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ต้องเป็นสมาชิก 12 เดือนขึ้นไปจึงสามารถขอสินเชื่อกับสหกรณ์	3.62	0.920	เห็นด้วยมาก
2. สหกรณ์กำหนดให้ข้าราชการทำการค้าประกันสมาชิกที่ต้องการสินเชื่อ	3.48	0.892	เห็นด้วยมาก
3. ระยะเวลาในการผ่อนไม่เกิน 1 ปี	3.43	0.942	เห็นด้วยมาก
รวมเฉลี่ย	3.51	0.790	เห็นด้วยมาก

ด้านจัดบริการแพ็คเกจฮัจญ์

ตารางที่ 31 ซึ่งให้เห็นว่าสมาชิกส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม คือ 3.86 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าสหกรณ์จัดอบรมบุคคลที่ต้องการเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ 3 ครั้ง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 4.04 จากการศึกษาพบข้อสังเกต โดยสมาชิกบางรายเห็นว่าหลังเสร็จการอบรมครบ 3 ครั้ง ควรมีการทดสอบบุคคลที่ต้องการเดินทางไปทำฮัจญ์อีกครั้งหนึ่ง เพื่อความแน่ใจถึงความพร้อมของบุคคลดังกล่าว หากทำการทดสอบไม่ผ่าน สหกรณ์ก็ควรทำการอบรมบุคคลดังกล่าวอีกครั้ง รองลงมาในข้อที่ว่าสหกรณ์รับบุคคลภายนอกที่ต้องการเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์กับสหกรณ์แต่ต้องชำระก่อนเดินทางเต็มจำนวน มีค่าเฉลี่ย 3.96 สำหรับสมาชิก

ต้องมีรายได้ประจำหรือมีความสามารถในการผ่อนชำระ จึงสามารถเดินทางไปกับสหกรณ์ได้นั้น สมาชิกมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.92

จากตารางเดียวกันนี้ยังพบว่าสมาชิกต้องชำระก่อนเดินทางครั้งหนึ่งของจำนวนเงินที่ใช้ในการเดินทางสมาชิกมีความคิดเห็นในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.82 รองลงมาในข้อที่ว่าระยะเวลาผ่อนชำระหลังจากเดินทางกลับจากพิธีฮัจญ์ 24 งวด สมาชิกมีความคิดเห็นในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยมีค่าเฉลี่ย 3.77 และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ 3.63 ที่ว่าสมาชิกต้องเป็นสมาชิก 12 เดือนขึ้นไป จึงสามารถขอสินเชื่อกับสหกรณ์

ตารางที่ 31 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของสมาชิกต่อการจัดการบริการ
แพ็คเกจฮัจญ์

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ต้องเป็นสมาชิก 12 เดือนขึ้นไปจึงสามารถขอสินเชื่อกับสหกรณ์	3.63	0.930	เห็นด้วยมาก
2. สมาชิกต้องมีรายได้ประจำหรือมีความสามารถในการผ่อนชำระ	3.92	0.735	เห็นด้วยมาก
3. สมาชิกต้องชำระก่อนเดินทางครั้งหนึ่งของจำนวนเงินที่ใช้ในการเดินทาง	3.82	0.823	เห็นด้วยมาก
4. ระยะเวลาผ่อนชำระหลังจากเดินทางกลับจากพิธีฮัจญ์ 24 งวด	3.77	0.821	เห็นด้วยมาก
5. รับบุคคลภายนอกที่ต้องการเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์กับสหกรณ์ แต่ต้องชำระก่อนเดินทางเต็มจำนวน	3.96	0.842	เห็นด้วยมาก
6. สหกรณ์จัดอบรมบุคคลที่ต้องการเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ 3 ครั้ง	4.04	0.783	เห็นด้วยมาก
รวมเฉลี่ย	3.86	0.584	เห็นด้วยมาก

ด้านการกู้เงินยืมฉุกเฉิน

ตารางที่ 32 ชี้ให้เห็นว่าสมาชิกส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม คือ 3.77 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าการกู้ยืมเงินฉุกเฉินสหกรณ์ไม่คิดค่าบริการใดๆ ในการกู้ยืมเงินนั้น สมาชิกมีความคิดเห็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 4.13 รองลงมา ในข้อที่ว่าสมาชิกต้องเป็นสมาชิก 12 เดือนขึ้นไปจึงสามารถขอสินเชื่อกับสหกรณ์ มีค่าเฉลี่ย 3.81 จากการศึกษา พบว่า สมาชิกบางรายเห็นว่าควรปรับลดระยะเวลาการเป็นสมาชิกให้เหลือเพียง 6 เดือนเท่านั้น โดยสมาชิกมองว่า 1 ปี นั้น ค่อนข้างนานเกินไป และในข้อที่ว่าสหกรณ์กำหนดการชำระเงินยืมฉุกเฉินไม่เกิน 3 เดือน สมาชิกมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.79 และมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียง คือ 3.75 ในข้อที่ว่าสมาชิกจะต้องไม่อยู่ในสภาพขาดการชำระหนี้ ติดต่อกันเกิน 3 เดือน โดยไม่แจ้งเหตุ จึงมีสิทธิ์กู้ยืมเงินฉุกเฉิน

ตารางที่ 32 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของสมาชิกต่อการกู้เงินยืมฉุกเฉิน (กัอรศุล หะชัน)

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ต้องเป็นสมาชิก 12 เดือนขึ้นไปจึงสามารถขอสินเชื่อกับสหกรณ์	3.81	0.851	เห็นด้วยมาก
2. กำหนดการชำระเงินยืมฉุกเฉินไม่เกิน 3 เดือน	3.79	0.816	เห็นด้วยมาก
3. สมาชิกจะต้องไม่อยู่ในสภาพขาดการชำระหนี้ ติดต่อกันเกิน 3 เดือนโดยไม่แจ้งเหตุ จึงมีสิทธิ์กู้ยืมเงินฉุกเฉิน	3.75	0.913	เห็นด้วยมาก
4. ไม่คิดค่าบริการใดๆ ในการกู้ยืมเงินฉุกเฉิน	4.13	0.864	เห็นด้วยมาก
รวมเฉลี่ย	3.77	0.709	เห็นด้วยมาก

ด้านกองทุนสวัสดิการสมาชิก

ตารางที่ 33 ชี้ให้เห็นว่าสมาชิกส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม คือ 4.18 โดยพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าเมื่อสมาชิกสมัครเข้ากองทุนสมาชิกสามารถใช้บริการได้ทันทีสมาชิกมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.32 ซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่พอใจกับเงื่อนไขข้อดังกล่าวเป็นอย่างมาก เพราะไม่ต้องรอให้อายุการเป็นสมาชิกครบ 1 ปี เหมือนธุรกิจอื่นๆ

ในตารางเดียวกันพบว่าสมาชิกมีความคิดเห็นระดับมาก ในข้อที่ว่าสหกรณ์จะให้เงินช่วยเหลือจำนวนเงินไม่เกิน 3,000 บาท มีค่าเฉลี่ย 4.03 จากการศึกษา พบข้อสังเกต โดยสมาชิกบางรายเห็นว่าสหกรณ์ฯ อาจปรับเพิ่มยอดเงินกู้ยืมมากกว่า 3,000 บาท

ตารางที่ 33 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของสมาชิกต่อกองทุนสวัสดิการสมาชิกและครอบครัว

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. เมื่อสมัครเข้ากองทุนสมาชิกสามารถใช้บริการได้ทันที	4.32	0.738	เห็นด้วยมากที่สุด
2. จำนวนเงินช่วยเหลือไม่เกิน 3,000 บาท	4.03	0.814	เห็นด้วยมาก
รวมเฉลี่ย	4.18	0.682	เห็นด้วยมาก

ด้านกองทุนตะกาฟูล

ตารางที่ 34 ชี้ให้เห็นว่าสมาชิกส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทุกข้อพิจารณา โดยมีค่าเฉลี่ยรวม คือ 3.98 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าสมาชิกสามารถขอเงินช่วยเหลือเมื่อเข้าโรงพยาบาลทันทีเมื่อสมัครเข้ากองทุนสมาชิกมีความคิดเห็นด้วยในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.10 รองลงมาในข้อที่ว่าเมื่อสมาชิกหรือภรรยาคลอดบุตรสหกรณ์จะให้เงินช่วยเหลือจำนวนเงิน 500 บาท ค่าเฉลี่ย 4.05 และในข้อที่ว่าสหกรณ์จ่ายเงินให้สมาชิกกรณีรักษาตัวที่โรงพยาบาลคืนละ 150 บาท ไม่เกิน 15 คืนต่อปีสมาชิกมีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.01

ตารางเดียวกันนี้ชี้ให้เห็นว่าสมาชิกมีความคิดเห็นด้วยโดยมีค่าเฉลี่ย คือ 3.96 ในข้อที่ว่ากรณีเสียชีวิต ครอบครัวของสมาชิกจะได้รับเงินจำนวน 12,000 บาท และข้อที่ว่าสหกรณ์นำเงินกองทุนตะกาฟูลไปลงทุนหากำไรเพิ่มเติม ค่าเฉลี่ย 3.97 ในข้อที่ว่าสมาชิกต้องชำระค่ากองทุนปีละ 200 บาท สมาชิกมีความคิดเห็นเห็นด้วยในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.81

ตารางที่ 34 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของสมาชิกต่อกองทุนกองทุนตะกาฟูล

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. สหกรณ์จ่ายเงินให้สมาชิกกรณีรักษาตัวที่โรงพยาบาล คินละ 150 บาท ไม่เกิน 15 คินต่อปี	4.01	0.824	เห็นด้วยมาก
2. สมาชิกสามารถขอเงินช่วยเหลือเมื่อเข้าโรงพยาบาล จากสหกรณ์ได้ทันทีหลังจากสมัครเข้ากองทุน	4.10	0.763	เห็นด้วยมาก
3. เมื่อสมาชิกหรือภรรยาคลอดบุตร สหกรณ์จะให้เงินช่วยเหลือ จำนวนเงิน 500 บาท	4.05	0.784	เห็นด้วยมาก
4. กรณีเสียชีวิต ครอบครัวของสมาชิกจะได้รับเงินจำนวน 12,000 บาท	3.96	0.822	เห็นด้วยมาก
5. สมาชิกต้องชำระค่ากองทุนปีละ 200 บาท	3.81	0.952	เห็นด้วยมาก
6. สหกรณ์นำเงินกองทุนตะกาฟูลไปลงทุนหากำไรเพิ่มเติม	3.97	0.830	เห็นด้วยมาก
เฉลี่ย	3.98	0.639	เห็นด้วยมาก

ด้านกองทุนเพื่อการสวัสดิการ

ตารางที่ 35 ชี้ให้เห็นว่าสมาชิกส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม คือ 3.87 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าสมาชิกมีความคิดเห็นเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.92 ในข้อที่ว่าสหกรณ์กำหนดจำนวนเงินกู้ยืมอยู่ในช่วงอัตรา 10,000 - 100,000 บาท และในข้อที่ว่าสมาชิกต้องจ่ายเงินเข้ากองทุนเดือนละ 1,000 บาท สมาชิกมีความคิดเห็นเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย คือ 3.90 ในข้อที่ว่าสมาชิกต้องเป็นสมาชิก 12 เดือนขึ้นไปจึงสามารถที่จะใช้บริการ ได้นั้นมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ 3.77 แต่ยังคงอยู่ในระดับมากเช่นกัน

ตารางที่ 35 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของสมาชิกต่อกองทุนเพื่อการวาง
 ลิมะส์ (สร้างครอบครัว)

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ต้องเป็นสมาชิก 12 เดือนขึ้นไปจึงสามารถที่จะใช้ บริการได้	3.77	0.870	เห็นด้วยมาก
2. จำนวนเงินกู้ยืมไม่เกิน 10,000 - 100,000 บาท	3.92	0.815	เห็นด้วยมาก
3. สมาชิกต้องจ่ายเงินเข้ากองทุนเดือนละ 1,000 บาท	3.90	0.853	เห็นด้วยมาก
4. สมาชิกจะต้องชำระคืนภายใน 3 ปี หลังใช้บริการ ด้วยจำนวนเงินเท่าไรก็ได้ต่อเดือน	3.86	0.888	เห็นด้วยมาก
รวมเฉลี่ย	3.87	0.646	เห็นด้วยมาก

ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลกับความคิดเห็น

ลักษณะส่วนบุคคลและความคิดเห็นต่อธุรกิจด้านเงินฝากเพื่อรักษาทรัพย์

จากตารางที่ 36 พบว่า สถานะของสมาชิกในครอบครัว ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ
 ธุรกิจด้านเงินฝากเพื่อรักษาทรัพย์ของสหกรณ์แตกต่างกัน โดยพบว่า สมาชิกที่เป็นหัวหน้า
 ครอบครัวมีระดับคะแนนความเห็นด้วยเฉลี่ย 3.99 สูงกว่าสมาชิกที่เป็นสมาชิกครอบครัว ซึ่งมีระดับ
 คะแนนความเห็นด้วยเฉลี่ย 3.81 เมื่อคำนวณค่า t แล้วพบว่าค่า t เท่ากับ 8.211 และมีนัยสำคัญ
 ทางสถิติเท่ากับ 0.004 ซึ่งต่ำกว่า 0.05 ที่กำหนดไว้ หมายความว่า สมาชิกที่มีสถานะในครอบครัวที่
 ต่างกันมีระดับความเห็นที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หรือสมาชิกที่มีสถานะ
 ในครอบครัวแตกต่างกันมีระดับความเห็นต่อธุรกิจเงินฝากเพื่อรักษาทรัพย์แตกต่างกัน โดยผู้ที่เป็น
 หัวหน้าครอบครัวมีความเห็นกับเงินฝากเพื่อรักษาทรัพย์มากกว่าผู้ที่ไม่ได้เป็นหัวหน้าครอบครัว
 อาจเป็นเพราะหัวหน้าครอบครัวต้องรับผิดชอบภาระทุกอย่างของครอบครัว ไม่มีเว้นแม้แต่ค่าใช้จ่าย
 และธุรกิจสหกรณ์ด้านเงินฝากเพื่อรักษาทรัพย์นั้นเป็นการฝากที่ปลอดภัยสำหรับมุสลิมอย่างยิ่ง
 เนื่องจากเป็นการฝากแบบไม่มีดอกเบี้ยเป็นผลตอบแทน ซึ่งสำหรับผู้ที่เป็นหัวหน้าครอบครัวแล้ว
 จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องตระหนักเกี่ยวกับเรื่องของเงินตราที่ได้มา สอดคล้อง อับดุลบารีย์ (ม.ป.ป.) ได้
 อธิบายฮาดิสหนึ่งใจความว่า ทุกๆ คนมีหน้าที่รับผิดชอบ และเขาจะถูกสอบสวนในความคิดของเขา
 ผู้นำมีหน้าที่รับผิดชอบ เขาจะถูกสอบสวนในสิ่งที่เขารับผิดชอบ สามีนี้น้ำที่รับผิดชอบเขาจะถูก

สอบสวนในสิ่งที่เขารับผิดชอบเป็นฮาดิสที่รายงานโดย บุคอรีห์ และมุสลิม จากฮาดิสดังกล่าว บุคคลที่เป็นผู้นำจะต้องให้ความสำคัญกับทุกสิ่งที่ต้องรับผิดชอบ เพื่อนำมาซึ่งความโปร่งปราน ณ ที่ของอัลลอฮ์ และห่างไกลจากการถูกลงโทษในไฟนรก

สำหรับ ความแตกต่างในเรื่อง อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษาด้านสามัญ ระดับ การศึกษาด้านศาสนา สถานการณ์ด้านการเงินในครอบครัว และระยะเวลาการเป็นสมาชิกนั้น ไม่มี นัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 36 ผลทดสอบสมมติฐานถึงความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของสมาชิกต่อธุรกิจด้าน เงินฝากเพื่อรักษาทรัพย์สินจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล

ลักษณะส่วนบุคคล	\bar{X}	S.D.	T	F	Sig	ผล
1. อายุ						
ต่ำกว่า 20 ปี	3.54	0.443		0.895	0.409	ยอมรับ H_0
21-30 ปี	3.83	0.694				
31-40 ปี	3.83	0.662				
41-50 ปี	3.88	0.678				
มากกว่า 50 ปี	4.18	0.667				
2. สถานภาพการสมรส						
โสด	3.80	0.662		1.481	0.229	ยอมรับ H_0
แต่งงาน	3.89	0.682				
หม้าย/หย่า	4.04	0.773				
3. สถานะของสมาชิก						
หัวหน้าครอบครัว	3.99	0.666	8.211		0.004	ปฏิเสธ H_0
สมาชิกครอบครัว	3.81	0.679				
4. จำนวนสมาชิกในครอบครัว						
1-5 ปี	3.88	0.705		1.577	0.208	ยอมรับ H_0
6-10 ปี	3.84	0.617				
11-15 ปี	4.45	0.500				

ตารางที่ 36 (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	\bar{X}	S.D.	T	F	Sig	ผล
5. ระดับการศึกษาสามัญ						
ต่ำกว่ามัธยม	3.56	0.731		1.016	0.408	ยอมรับ H_0
มัธยมต้น	3.84	0.661				
มัธยมปลาย/ปวช.	3.93	0.623				
อนุปริญญา/ปวส.	3.89	0.760				
ปริญญาตรี	3.92	0.689				
สูงกว่าปริญญาตรี	4.11	0.815				
6. ระดับการศึกษาศาสนา						
ไม่ได้ศึกษา	3.85	0.741		0.084	.987	ยอมรับ H_0
อับดีคาอ์	3.89	0.599				
มุตาวาซิด	3.90	0.690				
ชานาวี	3.85	0.714				
ปริญญาตรี/สูงกว่าปริญญาตรี	3.85	0.737				
7. สถานการณ์ด้านการเงิน						
รายได้พอดีกับค่าใช้จ่าย	3.87	0.682		0.110	0.896	ยอมรับ H_0
ค่าใช้จ่ายมากกว่ารายได้	3.90	0.650				
รายได้มากกว่าค่าใช้จ่าย	3.84	0.719				
8. ระยะเวลาการเป็นสมาชิก						
1-5 ปี	3.90	0.682		1.677	0.188	ยอมรับ H_0
6-10 ปี	3.79	0.677				
11- 15 ปี	3.62	0.605				

ลักษณะส่วนบุคคลและความคิดเห็นต่อธุรกิจด้านเงินฝากเพื่ออัญญาและอุมเราะฮ์

จากตารางที่ 37 พบว่า อายุ ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อธุรกิจด้านเงินฝากอัญญาและอุมเราะฮ์ของสหกรณ์แตกต่างกัน พบว่า ในภาพรวมสมาชิกมีอายุมากขึ้นจะมีระดับความเห็นด้วยสูงขึ้น โดยสมาชิกที่มีอายุมากกว่า 50 ปี ขึ้นไป มีระดับความเห็นด้วยสูงที่สุดเฉลี่ย 4.2 และมีอายุต่ำกว่า 20 ปี มีระดับความเห็นด้วยน้อยที่สุด เฉลี่ย 3.62 และเมื่อคำนวณค่าสถิติ F แล้ว พบว่า ค่าสถิติ F เท่ากับ 3.324 ขณะที่ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.011 ซึ่งต่ำกว่า 0.05 ที่กำหนดไว้ หมายความว่า ระดับความคิดเห็นของสมาชิกในแต่ละช่วงของอายุมีนัยสำคัญทางสถิติ หรือ สมาชิกที่มีช่วงอายุที่แตกต่างกันมีความเห็นด้วยต่อธุรกิจด้านเงินฝากเพื่ออัญญาและอุมเราะฮ์แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะเงินฝากเพื่ออัญญาและอุมเราะฮ์ที่สหกรณ์เปิดให้บริการเป็นบัญชีพิเศษ สมาชิกสามารถที่จะได้รับผลตอบแทนจากเงินฝากดังกล่าว รวมทั้งสมาชิกสามารถที่จะเดินทางไปประกอบพิธีอัญญาหรืออุมเราะฮ์ได้ หากสมาชิกมียอดเงินถึงครึ่งหนึ่งของการประกอบพิธีดังกล่าว ซึ่งสำหรับสมาชิกที่มีอายุ มากกว่า 50 ปี อาจจะรู้สึกว่าเป็นการดีอย่างยิ่ง เนื่องจากเวลาของการมีชีวิตอาจเหลือไม่มาก และการสะสมเงินเพื่อไปแสวงบุญ ณ นครมักกะฮ์ อาจต้องใช้เวลา

สำหรับ ความแตกต่างในเรื่อง สถานภาพการสมรส สถานะในครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระดับการศึกษาด้านสามัญ ระดับการศึกษาด้านศาสนา สถานการณ์ด้านการเงินในครอบครัว และระยะเวลาการเป็นสมาชิกรวม ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 37 ผลทดสอบสมมติฐานถึงความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของสมาชิกต่อธุรกิจด้านเงินฝากเพื่ออัญญาและอุมเราะฮ์จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล

ลักษณะส่วนบุคคล	\bar{X}	S.D.	t	F	Sig	ผล
1. อายุ						
ต่ำกว่า 20 ปี	3.62	0.199		3.324	0.011	ปฏิเสธ H_0
21-30 ปี	3.94	0.632				
31-40 ปี	3.98	0.564				
41-50 ปี	3.96	0.617				
มากกว่า 50 ปี	4.25	0.556				

ตารางที่ 37 (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	\bar{X}	S.D.	t	F	Sig	ผล
2. สถานภาพการสมรส						
โสด	3.90	0.622		2.668	0.071	ยอมรับ H_0
แต่งงาน	4.00	0.588				
หม้าย/หย่า	4.36	0.555				
3. สถานะของสมาชิก						
หัวหน้าครอบครัว	3.98	0.607	0.003		0.960	ยอมรับ H_0
สมาชิกครอบครัว	3.98	0.594				
4. จำนวนสมาชิกในครอบครัว						
1-5 ปี	4.02	0.586		1.861	0.157	ยอมรับ H_0
6-10 ปี	3.90	0.613				
11-15 ปี	4.15	0.772				
5. ระดับการศึกษาสามัญ						
ต่ำกว่ามัธยม	3.78	0.610		.355	0.879	ยอมรับ H_0
มัธยมต้น	3.99	0.568				
มัธยมปลาย/ปวช.	3.98	0.637				
อนุปริญญา/ปวศ.	4.04	0.582				
ปริญญาตรี	3.97	0.646				
สูงกว่าปริญญาตรี	4.05	0.669				
6. ระดับการศึกษาศาสนา						
ไม่ได้ศึกษา	3.98	0.588		0.390	0.816	ยอมรับ H_0
อับติดาอี	3.93	0.572				
มุตาวาซิด	4.01	0.644				
ซานาอี	4.01	0.557				
ปริญญาตรี/สูงกว่าปริญญาตรี	4.05	0.663				

ตารางที่ 37 (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	\bar{X}	S.D.	t	F	Sig	ผล
7. สถานการณ์ด้านการเงิน						
รายได้พอคิกกับค่าใช้จ่าย	4.00	0.602		0.647	0.524	ยอมรับ H_0
ค่าใช้จ่ายมากกว่ารายได้	3.91	0.644				
รายได้มากกว่าค่าใช้จ่าย	3.98	0.490				
8. ระยะเวลาการเป็นสมาชิก						
1-5 ปี	3.99	0.604		0.148	0.863	ยอมรับ H_0
6-10 ปี	4.00	0.553				
11- 15 ปี	3.91	0.599				

เนื่องจากช่วงอายุและความคิดเห็นมีความเกี่ยวข้องกัน นั่นคือ ช่วงอายุที่แตกต่างกัน มีความเห็นด้วยที่แตกต่างกัน จึงต้องทำการทดสอบต่อไปว่า ช่วงอายุใดบ้างที่มีความเห็นด้วยที่ต่างกัน โดยได้นำเอาวิธี Fisher's Least Significant Different; LSD เข้ามาใช้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ จากตารางที่ 33 ซึ่งว่า สมาชิกที่มีช่วงอายุมากกว่า 50 ปี จะมีระดับความเห็นด้วยที่แตกต่างอย่างชัดเจน หรือมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ในกลุ่มอื่นๆ แตกต่างกันเพียงเล็กน้อย ซึ่งอาจเป็นเพราะสมาชิกที่มีอายุมากขึ้น เริ่มมีความต้องการที่จะสร้างผลบุญเพื่อตนเองมากขึ้น รวมทั้งอาจมองเห็นว่าระบบที่สหกรณ์ดำเนินอยู่ก็เป็นอะไรที่สร้างความสะดวกให้กับตัวสมาชิกได้ (ตารางที่ 38)

ตารางที่ 38 ผลการทดสอบ Fisher's Least Significant Different; LSD เพื่อเปรียบเทียบกับความคิดเห็นของสมาชิกจำแนกตามอายุ ต่อเงินฝากเพื่ออัญญาและอุมเราะฮ์

ช่วงอายุ	ช่วงอายุ	Mean Difference	Std.	Sig.
น้อยกว่า 20 ปี	21 - 30 ปี	-.318	.195	.104
	31 - 40 ปี	-.361	.194	.063
	41 - 50 ปี	-.336	.197	.088
	มากกว่า 50 ปี	-.625*	.207	.003

ตารางที่ 38 (ต่อ)

ช่วงอายุ	ช่วงอายุ	Mean Difference	Std.	Sig.
21-30 ปี	น้อยกว่า 20 ปี	.318	.195	.104
	31 - 40 ปี	-.043	.077	.577
	41 - 50 ปี	-.018	.084	.831
	มากกว่า 50 ปี	-.307*	.105	.004
31 - 40 ปี	น้อยกว่า 20 ปี	.361	.194	.063
	21 - 30 ปี	.043	.077	.577
	41 - 50 ปี	.025	.081	.758
	มากกว่า 50 ปี	-.264*	.103	.011
41 - 50 ปี	น้อยกว่า 20 ปี	.336	.197	.088
	21 - 30 ปี	.018	.084	.831
	31 - 40 ปี	-.025	.081	.758
	มากกว่า 50 ปี	-.289*	.108	.008
มากกว่า 50 ปี	น้อยกว่า 20 ปี	.625*	.207	.003
	21 - 30 ปี	.307*	.105	.004
	31 - 40 ปี	.264*	.103	.011
	41 - 50 ปี	.289*	.108	.008

หมายเหตุ: * คือค่าที่มีเครื่องหมาย * คือค่าที่มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ลักษณะส่วนบุคคลและความคิดเห็นต่อธุรกิจด้านเงินฝากเพื่อการลงทุน

จากตารางที่ 39 พบว่า สมาชิกที่มีระดับการศึกษาด้านศาสนาที่แตกต่างกันเท่านั้น ที่มีความคิดเห็นต่อธุรกิจด้านเงินฝากเพื่อการลงทุนของสหกรณ์แตกต่างกัน โดยพบว่า สมาชิกมีการศึกษาระดับปริญญาตรี/สูงกว่าปริญญาตรี มีระดับความคิดเห็นสูงสุดเฉลี่ย 4.38 รองลงมาไม่ได้ศึกษา มีค่าเฉลี่ย 4.11 ระดับการศึกษาชั้นมุดาวาซิดและชานาวิ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 4.03 และระดับชั้นอับตีดาอี สมาชิกมีระดับความเห็นด้วยน้อยที่สุดเฉลี่ย 3.98 และเมื่อคำนวณหาค่าสถิติ F แล้ว พบว่า ค่าสถิติ F เท่ากับ 2.766 ขณะที่ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.027 ซึ่งต่ำกว่า 0.05 ที่กำหนดไว้ หมายความว่า ความแตกต่างของการศึกษาด้านศาสนาของสมาชิกมีนัยสำคัญทางสถิติ

หรือ สมาชิกที่มีระดับการศึกษาด้านศาสนาที่แตกต่างกันมีความเห็นด้วยต่อธุรกิจด้านเงินฝากเพื่อการลงทุนแตกต่างกัน

หรับ ความแตกต่างในเรื่อง อายุ สถานภาพการสมรส สถานะในครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระดับการศึกษาด้านสามัญ สถานการณ์ด้านการเงินในครอบครัว และระยะเวลาการเป็นสมาชิกนั้น ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 39 ผลทดสอบสมมติฐานถึงความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของสมาชิกต่อธุรกิจด้านเงินฝากเพื่อการลงทุนจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล

ลักษณะส่วนบุคคล	\bar{X}	S.D.	T	F	Sig	ผล
1. อายุ						
ต่ำกว่า 20 ปี	3.98	0.524		1.913	0.108	ยอมรับ H_0
21-30 ปี	3.96	0.651				
31-40 ปี	4.15	0.587				
41-50 ปี	4.00	0.610				
มากกว่า 50 ปี	4.17	0.669				
2. สถานภาพการสมรส						
โสด	4.06	0.670		0.407	0.666	ยอมรับ H_0
แต่งงาน	4.05	0.612				
หม้าย/หย่า	4.24	0.514				
3. สถานะของสมาชิก						
หัวหน้าครอบครัว	4.03	0.639	0.253		0.615	ยอมรับ H_0
สมาชิกครอบครัว	4.07	0.615				
4. จำนวนสมาชิกในครอบครัว						
1-5 ปี	4.07	0.632		0.953	0.387	ยอมรับ H_0
6-10 ปี	4.01	0.598				
11-15 ปี	4.38	0.750				

ตารางที่ 39 (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	\bar{X}	S.D.	T	F	Sig	ผล
5. ระดับการศึกษาสามัญ						
ต่ำกว่ามัธยม	3.82	0.524		1.577	0.166	ยอมรับ H_0
มัธยมต้น	4.03	0.604				
มัธยมปลาย/ปวช.	4.23	0.625				
อนุปริญญา/ปวส.	4.11	0.636				
ปริญญาตรี	3.98	0.630				
สูงกว่าปริญญาตรี	4.15	0.786				
6. ระดับการศึกษาศาสนา						
ไม่ได้ศึกษา	4.11	0.622		2.766	0.027	ปฏิเสธ H_0
อับดีคาอ์	3.98	0.591				
มุตาวาซิด	4.03	0.605				
ชานาวี	4.03	0.647				
ปริญญาตรี/สูงกว่าปริญญาตรี	4.38	0.669				
7. สถานการณ์ด้านการเงิน						
รายได้พอดีกับค่าใช้จ่าย	4.06	0.616		0.227	0.797	ยอมรับ H_0
ค่าใช้จ่ายมากกว่ารายได้	4.07	0.638				
รายได้มากกว่าค่าใช้จ่าย	4.00	0.647				
8. ระยะเวลาการเป็นสมาชิก						
1-5 ปี	4.05	0.628		0.571	0.560	ยอมรับ H_0
6-10 ปี	4.14	0.589				
11- 15 ปี	3.95	0.602				

เนื่องจากระดับการศึกษาด้านศาสนาและความคิดเห็นมีความเกี่ยวข้องกัน นั่นคือ ระดับการศึกษาด้านศาสนาที่แตกต่างกัน สมาชิกมีความเห็นด้วยที่แตกต่างกัน จึงต้องทำการทดสอบต่อไปว่า ระดับการศึกษาใดบ้างที่มีความเห็นด้วยที่ต่างกัน โดยได้นำเอาวิธี Fisher's Least Significant Different; LSD เข้ามาใช้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ จากตารางที่ 33 ซึ่งว่า การศึกษาในระดับปริญญาตรี/สูงกว่าปริญญาตรี จะมีระดับความเห็นด้วยที่แตกต่างอย่างชัดเจน หรือ

มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ในกลุ่มอื่นๆ มีเพียงบางตัวเท่านั้นอาจเป็นเพราะสมาชิกที่มีระดับการศึกษาด้านศาสนาที่สูง มองเห็นว่าสหกรณ์ให้ความยุติธรรมต่อผู้ลงทุน รวมทั้งธุรกิจที่สหกรณ์ลงทุนนั้น ส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะสร้างกำไรให้กับสมาชิกและสหกรณ์ด้วย (ตารางที่ 40)

ตารางที่ 40 ผลการทดสอบ Fisher's Least Significant Different; LSD เพื่อเปรียบเทียบกับความคิดเห็นของสมาชิกจำแนกตามการศึกษาด้านศาสนาต่อเงินฝากเพื่อการลงทุน

การศึกษาด้านศาสนา	การศึกษาด้านศาสนา	Mean Difference	Std.	Sig.
ไม่ได้ศึกษา	อับดีดาลี	.134	.093	.153
	มุตาวาซิด	.078	.096	.415
	ชานาวี	.080	.105	.444
	ปริญญาตรี/สูงกว่าปริญญาตรี	-.266*	.133	.046
อับดีดาลี	ไม่ได้ศึกษา	-.134	.093	.153
	มุตาวาซิด	-.055	.085	.514
	ชานาวี	-.053	.095	.575
	ปริญญาตรี/สูงกว่าปริญญาตรี	-.400*	.125	.001
มุตาวาซิด	ไม่ได้ศึกษา	-.134	.093	.153
	อับดีดาลี	-.055	.085	.514
	ชานาวี	-.053	.095	.575
	ปริญญาตรี/สูงกว่าปริญญาตรี	-.400*	.125	.001
ชานาวี	ไม่ได้ศึกษา	-.080	.105	.444
	อับดีดาลี	.053	.095	.575
	มุตาวาซิด	-.002	.098	.983
	ปริญญาตรี/สูงกว่าปริญญาตรี	-.346*	.134	.010
ปริญญาตรี/สูงกว่า	ไม่ได้ศึกษา	.266*	.133	.046
ปริญญาตรี	อับดีดาลี	.400*	.125	.001
	มุตาวาซิด	.344*	.127	.007
	ชานาวี	.346*	.134	.010

หมายเหตุ: * ผู้ที่มีเครื่องหมาย * คือผู้ที่มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ลักษณะส่วนบุคคลและความคิดเห็นต่อธุรกิจด้านเงินฝากหุ้นทุน

จากตารางที่ 41 พบว่า อายุ ระดับการศึกษาด้านสามัญ และระยะเวลาการเป็นสมาชิกที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อธุรกิจด้านเงินฝากหุ้นทุนของสหกรณ์แตกต่างกัน ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. อายุ พบว่า สมาชิกที่มีอายุมากกว่า 50 ปี ขึ้นไป มีระดับความเห็นด้วยสูงที่สุดเฉลี่ย 3.66 รองลงมาอายุ 41-50 ปี มีระดับความเห็นด้วยเฉลี่ย 3.59 และสมาชิกมีอายุน้อยกว่า 20 ปี มีระดับความเห็นด้วยน้อยที่สุด เฉลี่ย 3.30 และเมื่อคำนวณหาค่าสถิติ F แล้ว พบว่า ค่าสถิติ F เท่ากับ 3.481 ขณะที่ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.008 ซึ่งต่ำกว่า 0.05 ที่กำหนดไว้ หมายความว่า ระดับความเห็นด้วยของสมาชิกในแต่ละช่วงของอายุมีนัยสำคัญทางสถิติ หรือ สมาชิกที่มีช่วงอายุที่แตกต่างกันมีความเห็นด้วยต่อธุรกิจด้านเงินฝากหุ้นทุนแตกต่างกัน

2. ระดับการศึกษาสามัญ พบว่า สมาชิกมีการศึกษาชั้นมัธยมปลาย/ปวช. มีระดับความเห็นด้วยสูงสุดเฉลี่ย 3.56 รองลงมาชั้นปริญญาตรี ค่าเฉลี่ย 3.53 และสมาชิกที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมนั้นมีระดับความเห็นด้วยต่ำสุด เฉลี่ยคือ 3.00 และเมื่อคำนวณหาค่าสถิติ F แล้ว พบว่า ค่าสถิติ F เท่ากับ 2.817 ขณะที่ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.016 ซึ่งต่ำกว่า 0.05 ที่กำหนดไว้ หมายความว่า ระดับความเห็นด้วยของสมาชิกที่มีการศึกษาด้านสามัญแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติ หรือ สมาชิกที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความเห็นด้วยต่อธุรกิจด้านเงินฝากหุ้นทุนแตกต่างกัน

3. ระยะเวลาการเป็นสมาชิก พบว่า ช่วงระยะเวลาการเป็นสมาชิก 10 – 15 ปี สมาชิกที่เป็นระดับความเห็นด้วย เฉลี่ย 3.82 รองลงมา ระยะเวลาการเป็นสมาชิก 1 – 5 ปี (ค่าเฉลี่ย 3.48) และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เท่ากับ 3.35 ระยะเวลาการเป็นสมาชิก 6 – 10 ปี และเมื่อคำนวณหาค่าสถิติ F แล้ว พบว่า ค่าสถิติ F เท่ากับ 3.238 ขณะที่ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.040 ซึ่งต่ำกว่า 0.05 ที่กำหนดไว้ หมายความว่า ระดับความเห็นด้วยของสมาชิกที่มีช่วงระยะเวลาการเป็นสมาชิกแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติ หรือ สมาชิกที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความเห็นด้วยต่อธุรกิจด้านเงินฝากหุ้นทุนแตกต่างกัน

สำหรับ ความแตกต่างในเรื่อง สถานภาพการสมรส สถานะในครอบครัว จำนวนสมาชิก ในครอบครัว ระดับการศึกษาด้านศาสนา และสถานการณ์ด้านการเงินในครอบครัวนั้น ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 41 ผลทดสอบสมมติฐานถึงความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของสมาชิกต่อธุรกิจด้าน เงินฝากหุ้นทุนจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล

ลักษณะส่วนบุคคล	\bar{X}	S.D.	t	F	Sig	ผล
1. อายุ						
ต่ำกว่า 20 ปี	3.30	0.464		3.481	0.008	ปฏิเสธ H_0
21-30 ปี	3.52	0.680				
31-40 ปี	3.34	0.628				
41-50 ปี	3.59	0.607				
มากกว่า 50 ปี	3.66	0.682				
2. สถานภาพการสมรส						
โสด	3.46	0.635		1.726	0.179	ยอมรับ H_0
แต่งงาน	3.51	0.655				
หม้าย/หย่า	3.11	0.575				
3. สถานะของสมาชิก						
หัวหน้าครอบครัว	3.52	0.648	0.650		0.420	ยอมรับ H_0
สมาชิกครอบครัว	3.46	0.682				
4. จำนวนสมาชิกในครอบครัว						
1-5 ปี	3.52	0.687		1.758	0.174	ยอมรับ H_0
6-10 ปี	3.43	0.561				
11-15 ปี	3.05	0.252				
5. ระดับการศึกษาสามัญ						
ต่ำกว่ามัธยม	3.00	0.529		2.817	0.016	ปฏิเสธ H_0
มัธยมต้น	3.51	0.699				
มัธยมปลาย/ปวช.	3.56	0.637				
อนุปริญญา/ปวส.	3.45	0.568				

ตารางที่ 41 (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	\bar{X}	S.D.	T	F	Sig	ผล
ปริญญาตรี	3.53	0.577				
สูงกว่าปริญญาตรี	3.05	0.401				
6. ระดับการศึกษาศาสนา						
ไม่ได้ศึกษา	3.49	0.626		0.478	0.752	ยอมรับ H_0
อับดีคาอ์	3.52	0.725				
มุตาวาซิด	3.52	0.627				
ชานาวี	3.41	0.599				
ปริญญาตรี/สูงกว่าปริญญาตรี	3.41	0.612				
7. สถานการณ์ด้านการเงิน						
รายได้พอดีกับค่าใช้จ่าย	3.49	0.658		0.867	0.421	ยอมรับ H_0
ค่าใช้จ่ายมากกว่ารายได้	3.43	0.606				
รายได้มากกว่าค่าใช้จ่าย	3.59	0.674				
8. ระยะเวลาการเป็นสมาชิก						
1-5 ปี	3.48	0.648		3.238	0.040	ปฏิเสธ H_0
6-10 ปี	3.35	0.617				
11- 15 ปี	3.82	0.665				

เนื่องจากช่วงอายุและความคิดเห็นมีความเกี่ยวข้องกัน นั่นคือ ช่วงอายุที่แตกต่างกัน มีความเห็นด้วยที่แตกต่างกัน จึงต้องทำการทดสอบต่อไปว่า ช่วงอายุใดบ้างที่มีความเห็นด้วยที่ต่างกัน โดยได้นำเอาวิธี Fisher's Least Significant Different; LSD เข้ามาใช้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ จากตารางที่ 35 ชี้ว่า สมาชิกที่มีช่วงอายุ 31-40 ปี จะมีระดับความเห็นด้วยที่แตกต่างอย่างชัดเจน หรือมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ในกลุ่มอื่นๆ แตกต่างกันเพียงเล็กน้อย อาจเป็นเพราะช่วงอายุ 31-40 ปี เป็นช่วงของการสร้างอนาคต รวมทั้งสมาชิกบางคนก็มีความรับผิดชอบเพิ่มขึ้นจากการมีครอบครัว การฝากเงินฝากหุ้นทุนสมาชิกจะได้เงินปันผลในแต่ละปีตลอด สมาชิกสามารถถอนเงินดังกล่าวมาใช้ปกติได้ ผลตอบแทนดังกล่าวถือเป็นรายได้เสริมที่สมาชิกได้รับจากการฝากเงินหุ้น และในหลักการอิสลามแล้วสหกรณ์สามารถที่จะปฏิบัติได้ และควรปฏิบัติด้วย เนื่องจากสหกรณ์

นำเงินหุ้นที่สมาชิกทำการฝากแต่ละเดือนไปหาผลกำไรเพิ่มเติม ดังนั้นสหกรณ์จึงต้องให้ค่าตอบแทนเจ้าของเงินทุนดังกล่าว นั่นคือสมาชิก (ตารางที่ 42)

ตารางที่ 42 ผลการทดสอบ Fisher's Least Significant Different; LSD เพื่อเปรียบเทียบกับความคิดเห็นของสมาชิกจำแนกตามอายุต่อเงินฝากหุ้นทุน

ช่วงอายุ	ช่วงอายุ	Mean Difference	Std.	Sig.
น้อยกว่า 20 ปี	21 - 30 ปี	-.218	.212	.304
	31 - 40 ปี	-.035	.211	.867
	41 - 50 ปี	-.291	.214	.174
	มากกว่า 50 ปี	-.364	.225	.107
21-30 ปี	น้อยกว่า 20 ปี	.218	.212	.304
	31 - 40 ปี	.183*	.084	.029
	41 - 50 ปี	-.073	.091	.422
	มากกว่า 50 ปี	-.145	.114	.205
31 - 40 ปี	น้อยกว่า 20 ปี	.035	.211	.867
	21 - 30 ปี	-.183*	.084	.029
	41 - 50 ปี	-.256*	.088	.004
	มากกว่า 50 ปี	-.328*	.112	.004
41 - 50 ปี	น้อยกว่า 20 ปี	.291	.214	.174
	21 - 30 ปี	.073	.091	.422
	31 - 40 ปี	.256*	.088	.004
	มากกว่า 50 ปี	-.072	.118	.539
มากกว่า 50 ปี	น้อยกว่า 20 ปี	.364	.225	.107
	21 - 30 ปี	.145	.114	.205
	31 - 40 ปี	.328*	.112	.004
	41 - 50 ปี	.072	.118	.539

หมายเหตุ: คู่ที่มีเครื่องหมาย * คือคู่ที่มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

เนื่องจากระดับการศึกษาด้านสามัญและความคิดเห็นมีความเกี่ยวข้องกัน นั่นคือ ระดับการศึกษาสามัญที่แตกต่างกัน มีความเห็นด้วยที่แตกต่างกัน จึงต้องทำการทดสอบต่อไปว่า ระดับการศึกษาใดบ้างที่มีความเห็นด้วยที่ต่างกัน โดยได้นำเอาวิธี Fisher's Least Significant Different; LSD เข้ามาใช้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ จากตารางที่ 40 ซึ่งว่า สมาชิกที่มีการศึกษาดต่ำกว่ามัธยมต้นและระดับสูงกว่าปริญญาตรี จะมีระดับความเห็นด้วยที่แตกต่างอย่างชัดเจน หรือมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ในกลุ่มอื่นๆ แตกต่างกันเพียงเล็กน้อย ซึ่งความแตกต่างดังกล่าวค่อนข้างอธิบายได้ยาก เนื่องจากความแตกต่างของกลุ่มระดับการศึกษานั้น มีความความอย่างสิ้นเชิง โดยมีระดับการศึกษาที่ต่ำสุดและสูงสุด แม้ว่าสมาชิกทั้งสองกลุ่มจะมีระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน แต่ทั้งนี้ก็ยังเห็นว่า เป็นเรื่องที่ดีหากสหกรณ์นำเงินหุ้นทุนไปทำการลงทุนในธุรกิจที่สร้างรายได้ให้กับสหกรณ์ และสหกรณ์สามารถจัดสรรเงินปันผลให้สมาชิกต่อไปได้ (ตารางที่ 43)

ตารางที่ 43 ผลการทดสอบ Fisher's Least Significant Different; LSD เพื่อเปรียบเทียบกับความคิดเห็นของสมาชิกจำแนกตามระดับการศึกษาด้านสามัญต่อเงินฝากหุ้นทุน

การศึกษาด้านสามัญ	การศึกษาด้านสามัญ	Mean Difference	Std.	Sig.
ต่ำกว่ามัธยม	มัธยมต้น	-.511*	.199	.011
	มัธยมปลาย/ปวช.	-.565*	.212	.008
	อนุปริญญา/ปวส.	-.445*	.219	.043
	ปริญญาตรี	-.532*	.208	.011
	สูงกว่าปริญญาตรี	-.046	.263	.861
มัธยมต้น	ต่ำกว่ามัธยม	.511*	.199	.011
	มัธยมปลาย/ปวช.	-.054	.097	.581
	อนุปริญญา/ปวส.	.066	.112	.554
	ปริญญาตรี	-.021	.088	.810
	สูงกว่าปริญญาตรี	.465*	.184	.012
มัธยมปลาย/ปวช.	ต่ำกว่ามัธยม	.565*	.212	.008
	มัธยมต้น	.054	.097	.581
	อนุปริญญา/ปวส.	.120	.133	.366
	ปริญญาตรี	.032	.113	.774
	สูงกว่าปริญญาตรี	.519*	.197	.009

ตารางที่ 43 (ต่อ)

การศึกษาด้านสามัญ	การศึกษาด้านสามัญ	Mean Difference	Std.	Sig.
อนุปริญญา/ปวส.	ต่ำกว่ามัธยม	.445*	.219	.043
	มัธยมต้น	-.066	.112	.554
	มัธยมปลาย/ปวช.	-.120	.133	.366
	ปริญญาตรี	-.087	.126	.488
ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี	.399	.205	.053
	ต่ำกว่ามัธยม	.532*	.208	.011
	มัธยมต้น	.021	.088	.810
	มัธยมปลาย/ปวช.	-.032	.113	.774
สูงกว่าปริญญาตรี	อนุปริญญา/ปวส.	.087	.126	.488
	สูงกว่าปริญญาตรี	.486*	.193	.012
	ต่ำกว่ามัธยม	.046	.263	.861
	มัธยมต้น	-.465*	.184	.012
	มัธยมปลาย/ปวช.	-.519*	.197	.009
	อนุปริญญา/ปวส.	-.399	.205	.053
	ปริญญาตรี	-.486*	.193	.012

หมายเหตุ: คู่ที่มีเครื่องหมาย * คือคู่ที่มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

เนื่องจากระยะเวลาการเป็นสมาชิกและความคิดเห็นมีความเกี่ยวข้องกัน นั่นคือ ระยะเวลาในการเป็นสมาชิกสหกรณ์แตกต่างกัน สมาชิกมีความเห็นด้วยที่แตกต่างกัน จึงต้องทำการทดสอบต่อไปว่า ช่วงระยะเวลาใดบ้างที่มีความเห็นด้วยที่ต่างกัน โดยได้นำเอาวิธี Fisher's Least Significant Different; LSD เข้ามาใช้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ จากตารางที่ 40 ซึ่งว่า สมาชิกที่มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกในช่วง 11 – 15 ปี จะมีระดับความเห็นด้วยที่แตกต่างอย่างชัดเจน หรือมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ในกลุ่มอื่นๆ แตกต่างกันเพียงเล็กน้อย (ตารางที่ 44)

ตารางที่ 44 ผลการทดสอบ Fisher's Least Significant Different; LSD เพื่อเปรียบเทียบกับความคิดเห็นของสมาชิกจำแนกตามช่วงระยะเวลาการเป็นสมาชิกต่อเงินฝากหุ้นทุน

ระยะเวลา (ปี)	ระยะเวลา (ปี)	Mean Difference	Std.	Sig.
1 – 5	6 – 10	.132	.113	.244
	11 – 15	-.340*	.156	.030
6 – 10	1 – 5	-.132	.113	.244
	11 – 15	-.472*	.187	.012
11 – 15	1 – 5	.340*	.156	.030
	6 – 10	.472*	.187	.012

หมายเหตุ: * คือค่าที่มีเครื่องหมาย * คือค่าที่มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ลักษณะส่วนบุคคลและความคิดเห็นต่อธุรกิจด้านสินเชื่อชำระ

จากตารางที่ 45 พบว่า ระดับการศึกษาด้านสามัญที่แตกต่างกัน มีความเห็นด้วยต่อธุรกิจด้านสินเชื่อชำระของสหกรณ์แตกต่างกัน โดยพบว่า สมาชิกมีการศึกษาชั้นมัธยมปลาย/ปวช. มีระดับความเห็นด้วยสูงสุดเฉลี่ย 3.95 รองลงมาชั้นปริญญาตรี ค่าเฉลี่ย 3.86 และสมาชิกที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมนั้นมีระดับความเห็นด้วยต่ำสุด เฉลี่ยคือ 3.47 และเมื่อคำนวณค่าสถิติ F แล้ว พบว่า ค่าสถิติ F เท่ากับ 2.741 ขณะที่ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.019 ซึ่งต่ำกว่า 0.05 ที่กำหนดไว้ หมายความว่า ระดับความเห็นด้วยของสมาชิกที่มีการศึกษาด้านสามัญแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติ หรือ สมาชิกที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความเห็นด้วยต่อธุรกิจด้านสินเชื่อชำระแตกต่างกัน

สำหรับ ความแตกต่างในเรื่อง อายุ สถานภาพการสมรส สถานะในครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระดับการศึกษาด้านศาสนา สถานการณ์ด้านการเงินในครอบครัว และระยะเวลาการเป็นสมาชิกนั้น ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 45 ผลทดสอบสมมติฐานถึงความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของสมาชิกต่อธุรกิจด้าน
สินเชื่อผ่อนชำระจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล

ลักษณะส่วนบุคคล	\bar{X}	S.D.	t	F	Sig	ผล
1. อายุ						
ต่ำกว่า 20 ปี	3.64	0.409		1.598	0.174	ยอมรับ H_0
21-30 ปี	3.87	0.652				
31-40 ปี	3.71	0.482				
41-50 ปี	3.75	0.490				
มากกว่า 50 ปี	3.87	0.696				
2. สถานภาพการสมรส						
โสด	3.79	0.590		2.388	0.093	ยอมรับ H_0
แต่งงาน	3.79	0.548				
หม้าย/หย่า	3.38	0.758				
3. สถานะของสมาชิก						
หัวหน้าครอบครัว	3.75	0.557	0.709		0.400	ยอมรับ H_0
สมาชิกครอบครัว	3.80	0.574				
4. จำนวนสมาชิกในครอบครัว						
1-5 ปี	3.80	0.576		0.433	0.649	ยอมรับ H_0
6-10 ปี	3.75	0.546				
11-15 ปี	3.90	0.416				
5. ระดับการศึกษาสามัญ						
ต่ำกว่ามัธยม	3.47	0.665		2.741	0.019	ปฏิเสธ H_0
มัธยมต้น	3.76	0.532				
มัธยมปลาย/ปวช.	3.95	0.627				
อนุปริญญา/ปวศ.	3.62	0.556				
ปริญญาตรี	3.86	0.544				
สูงกว่าปริญญาตรี	3.78	0.614				

ตารางที่ 45 (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	\bar{X}	S.D.	t	F	Sig	ผล
6. ระดับการศึกษาศาสนา						
ไม่ได้ศึกษา	3.82	0.599		0.355	0.841	ยอมรับ H_0
อับดีดาลัย	3.76	0.570				
มุตาวาซิด	3.76	0.589				
ชานาวี	3.83	0.523				
ปริญญาตรี/สูงกว่าปริญญาตรี	3.74	0.491				
7. สถานการณ์ด้านการเงิน						
รายได้พอดีกับค่าใช้จ่าย	3.78	0.563		0.145	0.865	ยอมรับ H_0
ค่าใช้จ่ายมากกว่ารายได้	3.81	0.528				
รายได้มากกว่าค่าใช้จ่าย	3.76	0.642				
8. ระยะเวลาการเป็นสมาชิก						
1-5 ปี	3.80	0.562		2.005	0.136	ยอมรับ H_0
6-10 ปี	3.69	0.598				
11- 15 ปี	3.57	0.510				

เนื่องจากระดับการศึกษาด้านสามัญและความคิดเห็นมีความเกี่ยวข้องกัน นั่นคือ ระดับการศึกษาสามัญที่แตกต่างกัน มีความเห็นด้วยที่แตกต่างกัน จึงต้องทำการทดสอบต่อไปว่า ระดับการศึกษาใดบ้างที่มีความเห็นด้วยที่ต่างกัน โดยได้นำเอาวิธี Fisher' s Least Significant Different; LSD เข้ามาใช้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ จากตารางที่ 38 ซึ่ว่า สมาชิกที่มีการศึกษาระดับมัธยมปลาย/ปวช. จะมีระดับความเห็นด้วยที่แตกต่างอย่างชัดเจน หรือมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ในกลุ่มอื่นๆ แตกต่างกันเพียงเล็กน้อย (ตารางที่ 46)

ตารางที่ 46 ผลการทดสอบ Fisher's Least Significant Different; LSD เพื่อเปรียบเทียบกับความคิดเห็นของสมาชิกจำแนกตามระดับการศึกษาด้านสามัญต่อสินเชื่อผ่อนชำระ

ระดับการศึกษามัธยม	ระดับการศึกษามัธยม	Mean Difference	Std.	Sig.
ต่ำกว่ามัธยม	มัธยมต้น	-.282	.173	.104
	มัธยมปลาย/ปวช.	-.478*	.184	.010
	อนุปริญญา/ปวส.	-.147	.190	.439
	ปริญญาตรี	-.384*	.181	.034
	สูงกว่าปริญญาตรี	-.312	.229	.174
มัธยมต้น	ต่ำกว่ามัธยม	.282	.173	.104
	มัธยมปลาย/ปวช.	-.196*	.085	.021
	อนุปริญญา/ปวส.	.135	.097	.166
	ปริญญาตรี	-.102	.077	.186
	สูงกว่าปริญญาตรี	-.030	.160	.854
มัธยมปลาย/ปวช.	ต่ำกว่ามัธยม	.478*	.184	.010
	มัธยมต้น	.196*	.085	.021
	อนุปริญญา/ปวส.	.331*	.115	.004
	ปริญญาตรี	.094	.098	.340
	สูงกว่าปริญญาตรี	.166	.172	.333
อนุปริญญา/ปวส.	ต่ำกว่ามัธยม	.147	.190	.439
	มัธยมต้น	-.135	.097	.166
	มัธยมปลาย/ปวช.	-.331*	.115	.004
	ปริญญาตรี	-.237*	.110	.031
	สูงกว่าปริญญาตรี	-.165	.178	.357
ปริญญาตรี	ต่ำกว่ามัธยม	.384*	.181	.034
	มัธยมต้น	.102	.077	.186
	มัธยมปลาย/ปวช.	-.094	.098	.340
	อนุปริญญา/ปวส.	.237*	.110	.031
	สูงกว่าปริญญาตรี	.072	.168	.668

ตารางที่ 46 (ต่อ)

ระดับการศึกษาสามัญ	ระดับการศึกษาสามัญ	Mean Difference	Std.	Sig.
สูงกว่าปริญญาตรี	ต่ำกว่ามัธยม	.312	.229	.174
	มัธยมต้น	.030	.160	.854
	มัธยมปลาย/ปวช.	-.166	.172	.333
	อนุปริญญา/ปวส.	.165	.178	.357
	ปริญญาตรี	-.072	.168	.668

หมายเหตุ: คู่ที่มีเครื่องหมาย * คือคู่ที่มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ลักษณะส่วนบุคคลและความคิดเห็นต่อธุรกิจด้านสินเชื่่อมลงทุน

จากตารางที่ 47 พบว่า ความแตกต่างในเรื่อง อายุ สถานภาพการสมรส สถานะในครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระดับการศึกษาด้านสามัญ ระดับการศึกษาด้านศาสนา สถานการณ์ด้านการเงินในครอบครัว และระยะเวลาการเป็นสมาชิกนั้น สมาชิกมีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 47 ผลทดสอบสมมติฐานถึงความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของสมาชิกต่อธุรกิจด้านสินเชื่่อมลงทุนจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล

ลักษณะส่วนบุคคล	\bar{X}	S.D.	T	F	Sig	ผล
1. อายุ						
ต่ำกว่า 20 ปี	3.60	0.344		1.497	0.202	ยอมรับ H_0
21-30 ปี	3.71	0.742				
31-40 ปี	3.57	0.727				
41-50 ปี	3.66	0.698				
มากกว่า 50 ปี	3.86	0.698				

ตารางที่ 47 (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	\bar{X}	S.D.	T	F	Sig	ผล
2. สถานภาพการสมรส						
โสด	3.72	0.660		0.342	0.710	ยอมรับ H_0
แต่งงาน	3.65	0.738				
หม้าย/หย่า	3.74	0.572				
3. สถานะของสมาชิก						
หัวหน้าครอบครัว	3.66	0.723	0.122		0.727	ยอมรับ H_0
สมาชิกครอบครัว	3.68	0.717				
4. จำนวนสมาชิกในครอบครัว						
1-5 ปี	3.67	0.757		0.037	0.964	ยอมรับ H_0
6-10 ปี	3.66	0.630				
11-15 ปี	3.75	0.419				
5. ระดับการศึกษาสามัญ						
ต่ำกว่ามัธยม	3.39	0.814		1.285	0.270	ยอมรับ H_0
มัธยมต้น	3.60	0.675				
มัธยมปลาย/ปวช.	3.81	0.797				
อนุปริญญา/ปวศ.	3.70	0.776				
ปริญญาตรี	3.73	0.690				
สูงกว่าปริญญาตรี	3.77	0.762				
6. ระดับการศึกษาศาสนา						
ไม่ได้ศึกษา	3.69	0.809		0.768	0.546	ยอมรับ H_0
อับติดาอี	3.70	0.721				
มูตาวาซิด	3.59	0.754				
ซานาวี	3.75	0.617				
ปริญญาตรี/สูงกว่าปริญญาตรี	3.55	0.534				

ตารางที่ 47 (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	\bar{X}	S.D.	T	F	Sig	ผล
7. สถานการณ์ด้านการเงิน						
รายได้พอดีกับค่าใช้จ่าย	3.78	0.563		0.454	0.636	ยอมรับ H_0
ค่าใช้จ่ายมากกว่ารายได้	3.81	0.528				
รายได้มากกว่าค่าใช้จ่าย	3.76	0.642				
8. ระยะเวลาการเป็นสมาชิก						
1-5 ปี	3.67	0.711		0.059	0.943	ยอมรับ H_0
6-10 ปี	3.64	0.774				
11- 15 ปี	3.63	0.740				

ลักษณะส่วนบุคคลและความคิดเห็นต่อธุรกิจด้านซื้อขายบวกก่าไร

จากตารางที่ 48 พบว่า ความแตกต่างในเรื่อง อายุ สถานภาพการสมรส สถานะในครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระดับการศึกษาด้านสามัญ ระดับการศึกษาด้านศาสนา สถานการณ์ด้านการเงินในครอบครัว และระยะเวลาการเป็นสมาชิกนั้น สมาชิกมีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 48 ผลทดสอบสมมติฐานถึงความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของสมาชิกต่อธุรกิจด้านซื้อขายบวกก่าไรจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล

ลักษณะส่วนบุคคล	\bar{X}	S.D.	T	F	Sig	ผล
1. อายุ						
ต่ำกว่า 20 ปี	3.57	0.353		1.723	0.144	ยอมรับ H_0
21-30 ปี	3.50	0.855				
31-40 ปี	3.39	0.747				
41-50 ปี	3.58	0.760				
มากกว่า 50 ปี	3.73	0.839				

ตารางที่ 48 (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	\bar{X}	S.D.	t	F	Sig	ผล
2. สถานภาพการสมรส						
โสด	3.49	0.752		0.291	0.748	ยอมรับ H_0
แต่งงาน	3.52	0.806				
หม้าย/หย่า	3.33	0.645				
3. สถานะของสมาชิก						
หัวหน้าครอบครัว	3.50	0.784	0.001		0.971	ยอมรับ H_0
สมาชิกครอบครัว	3.35	0.792				
4. จำนวนสมาชิกในครอบครัว						
1-5 ปี	3.52	0.850		0.859	0.424	ยอมรับ H_0
6-10 ปี	3.51	0.647				
11-15 ปี	3.00	0.272				
5. ระดับการศึกษาสามัญ						
ต่ำกว่ามัธยม	3.39	0.772		.421	0.834	ยอมรับ H_0
มัธยมต้น	3.49	0.766				
มัธยมปลาย/ปวช.	3.62	0.860				
อนุปริญญา/ปวส.	3.43	0.903				
ปริญญาตรี	3.52	0.738				
สูงกว่าปริญญาตรี	3.62	0.826				
6. ระดับการศึกษาศาสนา						
ไม่ได้ศึกษา	3.55	0.828		0.816	0.516	ยอมรับ H_0
อิมติดาอี	3.56	0.743				
มูตาวาซิด	3.43	0.881				
ซานาวี	3.58	0.751				
ปริญญาตรี/สูงกว่าปริญญาตรี	3.37	0.635				

ตารางที่ 48 (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	\bar{X}	S.D.	t	F	Sig	ผล
7. สถานการณ์ด้านการเงิน						
รายได้พอดีกับค่าใช้จ่าย	3.69	0.676		0.005	0.995	ยอมรับ H_0
ค่าใช้จ่ายมากกว่ารายได้	3.60	0.747				
รายได้มากกว่าค่าใช้จ่าย	3.64	0.880				
8. ระยะเวลาการเป็นสมาชิก						
1-5 ปี	3.52	0.793		0.271	0.762	ยอมรับ H_0
6-10 ปี	3.44	0.801				
11- 15 ปี	3.43	0.739				

ลักษณะส่วนบุคคลและความคิดเห็นต่อธุรกิจด้านกองทุนแพ็คเกจอัญญา

จากตารางที่ 49 พบว่า ความแตกต่างในเรื่อง อายุ สถานภาพการสมรส สถานะในครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระดับการศึกษาด้านสามัญ ระดับการศึกษาด้านศาสนา สถานการณ์ด้านการเงินในครอบครัว และระยะเวลาการเป็นสมาชิกนั้น สมาชิกมีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 49 ผลทดสอบสมมติฐานถึงความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของสมาชิกต่อธุรกิจด้านกองทุนแพ็คเกจอัญญาจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล

ลักษณะส่วนบุคคล	\bar{X}	S.D.	T	F	Sig	ผล
1. อายุ						
ต่ำกว่า 20 ปี	3.55	0.261		2.175	0.071	ยอมรับ H_0
21-30 ปี	3.84	0.593				
31-40 ปี	3.81	0.594				
41-50 ปี	3.88	0.549				
มากกว่า 50 ปี	4.05	0.623				

ตารางที่ 49 (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	\bar{X}	S.D.	T	F	Sig	ผล
2. สถานภาพการสมรส						
โสด	3.84	0.559		0.170	0.844	ยอมรับ H_0
แต่งงาน	3.86	0.585				
หม้าย/หย่า	3.94	0.833				
3. สถานะของสมาชิก						
หัวหน้าครอบครัว	3.94	0.661	0.027		0.871	ยอมรับ H_0
สมาชิกครอบครัว	4.01	0.624				
4. จำนวนสมาชิกในครอบครัว						
1-5 ปี	3.88	0.610		0.478	0.620	ยอมรับ H_0
6-10 ปี	3.82	0.528				
11-15 ปี	3.71	0.479				
5. ระดับการศึกษาสามัญ						
ต่ำกว่ามัธยม	3.42	0.651		1.740	0.125	ยอมรับ H_0
มัธยมต้น	3.83	0.577				
มัธยมปลาย/ปวช.	3.93	0.593				
อนุปริญญา/ปวศ.	3.85	0.514				
ปริญญาตรี	3.93	0.588				
สูงกว่าปริญญาตรี	3.87	0.701				
6. ระดับการศึกษาศาสนา						
ไม่ได้ศึกษา	3.81	0.556		0.677	0.608	ยอมรับ H_0
อับติดาอี	3.90	0.598				
มูตาวาซิด	3.80	0.622				
ซานาวี	3.92	0.573				
ปริญญาตรี/สูงกว่าปริญญาตรี	3.87	0.501				

ตารางที่ 49 (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	\bar{X}	S.D.	T	F	Sig	ผล
7. สถานการณ์ด้านการเงิน						
รายได้พอดีกับค่าใช้จ่าย	3.85	0.597		0.373	0.689	ยอมรับ H_0
ค่าใช้จ่ายมากกว่ารายได้	3.85	0.576				
รายได้มากกว่าค่าใช้จ่าย	3.93	0.530				
8. ระยะเวลาการเป็นสมาชิก						
1-5 ปี	3.87	0.584		0.313	0.731	ยอมรับ H_0
6-10 ปี	3.80	0.501				
11- 15 ปี	3.80	0.749				

ลักษณะส่วนบุคคลและความคิดเห็นต่อธุรกิจด้านกองทุนเงินกู้ยืมฉุกเฉิน

จากตารางที่ 50 พบว่า ความแตกต่างในเรื่อง อายุ สถานภาพการสมรส สถานะในครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระดับการศึกษาด้านสามัญ ระดับการศึกษาด้านศาสนา สถานการณ์ด้านการเงินในครอบครัว และระยะเวลาการเป็นสมาชิกนั้น สมาชิกมีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 50 ผลทดสอบสมมติฐานถึงความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของสมาชิกต่อธุรกิจด้านกองทุนเงินกู้ยืมฉุกเฉินจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล

ลักษณะส่วนบุคคล	\bar{X}	S.D.	T	F	Sig	ผล
1. อายุ						
ต่ำกว่า 20 ปี	3.65	0.394		1.247	0.291	ยอมรับ H_0
21-30 ปี	3.76	0.771				
31-40 ปี	3.69	0.735				
41-50 ปี	3.90	0.640				
มากกว่า 50 ปี	3.83	0.649				

ตารางที่ 50 (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	\bar{X}	S.D.	t	F	Sig	ผล
2. สถานภาพการสมรส						
โสด	3.69	0.626		0.170	0.844	ยอมรับ H_0
แต่งงาน	3.80	0.733				
หม้าย/หย่า	3.69	0.693				
3. สถานะของสมาชิก						
หัวหน้าครอบครัว	3.76	0.634	0.165		0.685	ยอมรับ H_0
สมาชิกครอบครัว	3.79	0.749				
4. จำนวนสมาชิกในครอบครัว						
1-5 ปี	3.79	0.731		0.584	0.558	ยอมรับ H_0
6-10 ปี	3.75	0.661				
11-15 ปี	3.44	0.657				
5. ระดับการศึกษาสามัญ						
ต่ำกว่ามัธยม	3.45	0.757		2.242	0.050	ยอมรับ H_0
มัธยมต้น	3.71	0.706				
มัธยมปลาย/ปวช.	4.01	0.585				
อนุปริญญา/ปวส.	3.87	0.845				
ปริญญาตรี	3.74	0.657				
สูงกว่าปริญญาตรี	3.79	0.871				
6. ระดับการศึกษาศาสนา						
ไม่ได้ศึกษา	3.82	0.690		1.652	0.161	ยอมรับ H_0
อับติดาอี	3.75	0.726				
มูตาวาซิดซานาอี	3.65	0.749				
ซานาอี	3.93	0.648				
ปริญญาตรี/สูงกว่าปริญญาตรี	3.82	0.656				

ตารางที่ 50 (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	\bar{X}	S.D.	t	F	Sig	ผล
7. สถานการณ์ด้านการเงิน						
รายได้พอดีกับค่าใช้จ่าย	3.80	0.675		0.945	0.390	ยอมรับ H_0
ค่าใช้จ่ายมากกว่ารายได้	3.67	0.797				
รายได้มากกว่าค่าใช้จ่าย	3.80	0.751				
8. ระยะเวลาการเป็นสมาชิก						
1-5 ปี	3.78	0.699		0.317	0.728	ยอมรับ H_0
6-10 ปี	3.81	0.743				
11- 15 ปี	3.65	0.845				

ลักษณะส่วนบุคคลและความคิดเห็นต่อธุรกิจด้านกองทุนสวัสดิการสมาชิกและครอบครัว

จากตารางที่ 51 พบว่า ระดับการศึกษาด้านสามัญ ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อธุรกิจด้านกองทุนสวัสดิการสมาชิกและครอบครัวของสหกรณ์แตกต่างกัน โดยพบว่า สมาชิกมีการศึกษาที่สูงกว่าปริญญาตรีมีระดับความเห็นด้วยสูงสุดเฉลี่ย 4.42 รองลงมาอนุปริญญา/ปวส. ค่าเฉลี่ย 4.35 และสมาชิกที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมนั้นมีระดับความคิดเห็นต่ำสุด เฉลี่ยคือ 3.68 และเมื่อคำนวณค่าสถิติ F แล้ว พบว่า ค่าสถิติ F เท่ากับ 2.368 ขณะที่ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.039 ซึ่งต่ำกว่า 0.05 ที่กำหนดไว้ หมายความว่า ระดับความเห็นด้วยของสมาชิกที่มีการศึกษาด้านสามัญแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติ หรือ สมาชิกที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความเห็นด้วยต่อธุรกิจด้านกองทุนสวัสดิการสมาชิกและครอบครัวแตกต่างกัน

สำหรับ ความแตกต่างในเรื่องอายุ สถานภาพการสมรส สถานะในครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระดับการศึกษาด้านสามัญ ระดับการศึกษาด้านศาสนา สถานการณ์ด้านการเงินในครอบครัว และระยะเวลาการเป็นสมาชิกนั้น ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 51 ผลทดสอบสมมติฐานถึงความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของสมาชิกต่อธุรกิจด้าน
กองทุนสวัสดิการสมาชิกและครอบครัวจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล

ลักษณะส่วนบุคคล	\bar{X}	S.D.	t	F	Sig	ผล
1. อายุ						
ต่ำกว่า 20 ปี	3.85	0.580		0.598	0.664	ยอมรับ H_0
21-30 ปี	4.19	0.680				
31-40 ปี	4.19	0.745				
41-50 ปี	4.19	0.613				
มากกว่า 50 ปี	4.18	0.666				
2. สถานภาพการสมรส						
โสด	4.13	0.680		0.901	0.407	ยอมรับ H_0
แต่งงาน	4.19	0.687				
หม้าย/หย่า	4.44	0.527				
3. สถานะของสมาชิก						
หัวหน้าครอบครัว	4.18	0.721	0.256		0.871	ยอมรับ H_0
สมาชิกครอบครัว	4.19	0.654				
4. จำนวนสมาชิกในครอบครัว						
1-5 ปี	4.22	0.661		1.564	0.211	ยอมรับ H_0
6-10 ปี	4.09	0.730				
11-15 ปี	4.38	0.479				
5. ระดับการศึกษาสามัญ						
ต่ำกว่ามัธยม	3.68	0.902		2.368	0.039	ปฏิเสธ H_0
มัธยมต้น	4.13	0.641				
มัธยมปลาย/ปวช.	4.25	0.689				
อนุปริญญา/ปวส.	4.35	0.691				
ปริญญาตรี	4.18	0.710				
สูงกว่าปริญญาตรี	4.42	0.672				

ตารางที่ 51 (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	\bar{X}	S.D.	t	F	Sig	ผล
6. ระดับการศึกษาศาสนา						
ไม่ได้ศึกษา	4.20	0.641		0.148	0.964	ยอมรับ H_0
อับดีดาลัย	4.18	0.646				
ชานาอี	4.17	0.760				
มุตาวาซิด	4.19	0.621				
ปริญญาตรี/สูงกว่าปริญญาตรี	4.10	0.800				
7. สถานการณ์ด้านการเงิน						
รายได้พอดีกับค่าใช้จ่าย	4.21	0.650		0.894	0.410	ยอมรับ H_0
ค่าใช้จ่ายมากกว่ารายได้	4.14	0.690				
รายได้มากกว่าค่าใช้จ่าย	4.08	0.836				
8. ระยะเวลาการเป็นสมาชิก						
1-5 ปี	4.19	0.662		1.485	0.228	ยอมรับ H_0
6-10 ปี	4.24	0.681				
11- 15 ปี	3.92	0.989				

เนื่องจากระดับการศึกษาด้านสามัญและความคิดเห็นมีความเกี่ยวข้องกัน นั่นคือ ระดับการศึกษาสามัญที่แตกต่างกัน มีความเห็นด้วยที่แตกต่างกัน จึงต้องทำการทดสอบต่อไปว่า ระดับการศึกษาใดบ้างที่มีความเห็นด้วยที่แตกต่างกัน โดยได้นำเอาวิธี Fisher' s Least Significant Different; LSD เข้ามาใช้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ จากตารางที่ 52 ซึ่งว่า สมาชิกที่มีการศึกษาต่ำกว่ามัธยมต้น จะมีระดับความเห็นด้วยที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน หรือมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ในกลุ่มอื่นๆ แตกต่างกันเพียงเล็กน้อย

ตารางที่ 52 ผลการทดสอบ Fisher's Least Significant Different; LSD เพื่อเปรียบเทียบกับความคิดเห็นของสมาชิกจำแนกตามระดับการศึกษาด้านสามัญต่อกองทุนสวัสดิการสมาชิกและครอบครัว

การศึกษาสามัญ	การศึกษาสามัญ	Mean Difference	Std.	Sig.
ต่ำกว่ามัธยม	มัธยมต้น	-.449*	.210	.033
	มัธยมปลาย/ปวช.	-.573*	.223	.011
	อนุปริญญา/ปวส.	-.668*	.230	.004
	ปริญญาตรี	-.501*	.219	.023
	สูงกว่าปริญญาตรี	-.741*	.277	.008
มัธยมต้น	ต่ำกว่ามัธยม	.449*	.210	.033
	มัธยมปลาย/ปวช.	-.123	.102	.229
	อนุปริญญา/ปวส.	-.219	.118	.064
	ปริญญาตรี	-.051	.093	.580
	สูงกว่าปริญญาตรี	-.292	.194	.133
มัธยมปลาย/ปวช.	ต่ำกว่ามัธยม	.573*	.223	.011
	มัธยมต้น	.123	.102	.229
	อนุปริญญา/ปวส.	-.096	.140	.494
	ปริญญาตรี	.072	.119	.546
	สูงกว่าปริญญาตรี	-.169	.208	.418
อนุปริญญา/ปวส.	ต่ำกว่ามัธยม	.668*	.230	.004
	มัธยมต้น	.219	.118	.064
	มัธยมปลาย/ปวช.	.096	.140	.494
	ปริญญาตรี	.168	.133	.208
	สูงกว่าปริญญาตรี	-.073	.216	.735

หมายเหตุ: คู่ที่มีเครื่องหมาย * คือคู่ที่มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 52 (ต่อ)

การศึกษาด้านสามัญ	การศึกษาด้านสามัญ	Mean Difference	Std.	Sig.
ปริญญาตรี	ต่ำกว่ามัธยม	.501*	.219	.023
	มัธยมต้น	.051	.093	.580
	มัธยมปลาย/ปวช.	-.072	.119	.546
	อนุปริญญา/ปวส.	-.168	.133	.208
	สูงกว่าปริญญาตรี	-.241	.203	.238
สูงกว่าปริญญาตรี	ต่ำกว่ามัธยม	.741*	.277	.008
	มัธยมต้น	.292	.194	.133
	มัธยมปลาย/ปวช.	.169	.208	.418
	อนุปริญญา/ปวส.	.073	.216	.735
	ปริญญาตรี	.241	.203	.238

หมายเหตุ: * คือค่าที่มีเครื่องหมาย * คือค่าที่มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ลักษณะส่วนบุคคลและความคิดเห็นต่อธุรกิจด้านกองทุนตะกาฟูล

จากตารางที่ 53 พบว่า ความแตกต่างในเรื่อง อายุ สถานภาพการสมรส สถานะในครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระดับการศึกษาด้านสามัญ ระดับการศึกษาด้านศาสนา สถานการณ์ด้านการเงินในครอบครัว และระยะเวลาการเป็นสมาชิกนั้น สมาชิกมีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 53 ผลทดสอบสมมติฐานถึงความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของสมาชิกต่อธุรกิจ
ด้านกองทุนตะกาฟูลจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล

ลักษณะส่วนบุคคล	\bar{X}	S.D.	t	F	Sig	ผล
1. อายุ						
ต่ำกว่า 20 ปี	3.63	0.647		1.449	0.217	ยอมรับ H_0
21-30 ปี	3.93	0.670				
31-40 ปี	3.99	0.600				
41-50 ปี	4.08	0.628				
มากกว่า 50 ปี	3.98	0.679				
2. สถานภาพการสมรส						
โสด	3.89	0.676		2.475	0.085	ยอมรับ H_0
แต่งงาน	4.00	0.629				
หม้าย/หย่า	4.33	0.464				
3. สถานะของสมาชิก						
หัวหน้าครอบครัว	3.76	0.634	0.165		0.685	ยอมรับ H_0
สมาชิกครอบครัว	3.79	0.749				
4. จำนวนสมาชิกในครอบครัว						
1-5 ปี	3.99	0.667		0.387	0.679	ยอมรับ H_0
6-10 ปี	3.97	0.580				
11-15 ปี	4.25	0.441				
5. ระดับการศึกษาสามัญ						
ต่ำกว่ามัธยม	3.76	0.754		0.890	0.488	ยอมรับ H_0
มัธยมต้น	4.03	0.612				
มัธยมปลาย/ปวช.	4.04	0.632				
อนุปริญญา/ปวส.	3.91	0.648				
ปริญญาตรี	3.90	0.641				
สูงกว่าปริญญาตรี	3.97	0.902				

ตารางที่ 53 (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	\bar{X}	S.D.	t	F	Sig	ผล
6. ระดับการศึกษาศาสนา						
ไม่ได้ศึกษา	3.98	0.646		0.218	0.928	ยอมรับ H_0
อับดีดาลัย	4.01	0.655				
มุตาวาซิดซานาวิ	3.96	0.665				
ซานาวิ	4.00	0.513				
ปริญญาตรี/สูงกว่าปริญญาตรี	3.90	0.754				
7. สถานการณ์ด้านการเงิน						
รายได้พอดีกับค่าใช้จ่าย	3.99	0.655		0.316	0.730	ยอมรับ H_0
ค่าใช้จ่ายมากกว่ารายได้	4.01	0.547				
รายได้มากกว่าค่าใช้จ่าย	3.92	0.694				
8. ระยะเวลาการเป็นสมาชิก						
1-5 ปี	3.98	0.647		0.005	0.995	ยอมรับ H_0
6-10 ปี	3.99	0.600				
11- 15 ปี	3.97	0.608				

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำธุรกิจด้านกองทุนวาลิมะฮ์ (สร้างครอบครัว)

จากตารางที่ 54 พบว่า สมาชิกที่มีระดับการศึกษาด้านสามัญที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อธุรกิจด้านกองทุนวาลิมะฮ์ของสหกรณ์แตกต่างกัน โดยพบว่า สมาชิกมีการศึกษาที่สูงกว่าปริญญาตรีมีระดับความเห็นด้วยสูงสุดเฉลี่ย 4.27 รองลงมาอนุปริญญา/ปวส. ค่าเฉลี่ย 3.97 และสมาชิกที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมนั้นมีระดับความเห็นด้วยต่ำสุด เฉลี่ยคือ 3.34 อย่างไรก็ตามเมื่อคำนวณค่าสถิติ F แล้ว พบว่า ค่าสถิติ F เท่ากับ 2.812 ขณะที่ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.017 ซึ่งต่ำกว่า 0.05 ที่กำหนดไว้ หมายความว่า ระดับความเห็นด้วยของสมาชิกที่มีการศึกษาด้านสามัญแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติ หรือ สมาชิกที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความเห็นด้วยต่อธุรกิจด้านกองทุนสร้างครอบครัวแตกต่างกัน

สำหรับ ความแตกต่างในเรื่องอายุ สถานภาพการสมรส สถานะในครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระดับการศึกษาด้านศาสนา สถานการณ์ด้านการเงินในครอบครัว และระยะเวลาการเป็นสมาชิกนั้น ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 54 ผลทดสอบสมมติฐานถึงความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของสมาชิกต่อธุรกิจด้านกองทุนวาลิมะฮ์จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล

ลักษณะส่วนบุคคล	\bar{X}	S.D.	T	F	Sig	ผล
1. อายุ						
ต่ำกว่า 20 ปี	3.45	0.453		1.352	0.250	ยอมรับ H_0
21-30 ปี	3.89	0.661				
31-40 ปี	3.86	0.615				
41-50 ปี	3.84	0.639				
มากกว่า 50 ปี	3.96	0.729				
2. สถานภาพการสมรส						
โสด	3.73	0.658		2.386	0.093	ยอมรับ H_0
แต่งงาน	3.90	0.632				
หม้าย/หย่า	3.89	0.867				
3. สถานะของสมาชิก						
หัวหน้าครอบครัว	3.80	0.645	0.974		0.254	ยอมรับ H_0
สมาชิกครอบครัว	3.88	0.651				
4. จำนวนสมาชิกในครอบครัว						
1-5 ปี	3.87	0.650		0.159	0.853	ยอมรับ H_0
6-10 ปี	3.86	0.645				
11-15 ปี	3.69	0.473				

ตารางที่ 54 (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	\bar{X}	S.D.	T	F	Sig	ผล
5. ระดับการศึกษาสามัญ						
ต่ำกว่ามัธยม	3.34	0.692		2.812	0.017	ปฏิเสธ H_0
มัธยมต้น	3.84	0.653				
มัธยมปลาย/ปวช.	3.85	0.671				
อนุปริญญา/ปวส.	3.97	0.605				
ปริญญาตรี	3.89	0.572				
สูงกว่าปริญญาตรี	4.27	0.696				
6. ระดับการศึกษาศาสนา						
ไม่ได้ศึกษา	3.73	0.641		1.257	0.287	ยอมรับ H_0
อับดีคาอ์	3.94	0.677				
มูตาวาซิด	3.85	0.673				
ชานาวี	3.90	0.605				
ปริญญาตรี/สูงกว่าปริญญาตรี	3.90	0.511				
7. สถานการณ์ด้านการเงิน						
รายได้พอดีกับค่าใช้จ่าย	3.87	0.662		0.321	0.725	ยอมรับ H_0
ค่าใช้จ่ายมากกว่ารายได้	3.88	0.549				
รายได้มากกว่าค่าใช้จ่าย	3.79	0.710				
8. ระยะเวลาการเป็นสมาชิก						
1-5 ปี	3.86	0.651		0.136	0.872	ยอมรับ H_0
6-10 ปี	3.90	0.610				
11- 15 ปี	3.92	0.659				

เนื่องจากระดับการศึกษาด้านสามัญและความคิดเห็นมีความเกี่ยวข้องกัน นั่นคือ ระดับการศึกษาสามัญที่แตกต่างกัน มีความเห็นด้วยที่แตกต่างกัน จึงต้องทำการทดสอบต่อไปว่า ระดับการศึกษาใดบ้างที่มีความคิดเห็นที่ต่างกัน โดยได้นำเอาวิธี Fisher's Least Significant Different; LSD เข้ามาใช้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ จากตารางที่ 54 ซึ่งว่า สมาชิกที่มีการศึกษาด้านต่ำกว่ามัธยม

ต้น และระดับสูงกว่าปริญญาตรี จะมีระดับความเห็นด้วยที่แตกต่างอย่างชัดเจน หรือมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ในกลุ่มอื่นๆ แตกต่างกันเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

ตารางที่ 55 ผลการทดสอบ Fisher's Least Significant Different; LSD เพื่อเปรียบเทียบกับ ความคิดเห็นของสมาชิกจำแนกตามระดับการศึกษาด้านสามัญต่อกองทุนวาติมา

การศึกษาด้านสามัญ	การศึกษาด้านสามัญ	Mean Difference	Std.	Sig.
ต่ำกว่ามัธยม	มัธยมต้น	-.501*	.198	.012
	มัธยมปลาย/ปวช.	-.506*	.210	.017
	อนุปริญญา/ปวส.	-.628*	.217	.004
	ปริญญาตรี	-.548*	.206	.008
	สูงกว่าปริญญาตรี	-.928*	.262	.000
มัธยมต้น	ต่ำกว่ามัธยม	.501*	.198	.012
	มัธยมปลาย/ปวช.	-.004	.097	.965
	อนุปริญญา/ปวส.	-.127	.111	.256
	ปริญญาตรี	-.046	.088	.598
	สูงกว่าปริญญาตรี	-.427*	.183	.020
มัธยมปลาย/ปวช.	ต่ำกว่ามัธยม	.506*	.210	.017
	มัธยมต้น	.004	.097	.965
	อนุปริญญา/ปวส.	-.122	.132	.354
	ปริญญาตรี	-.042	.113	.709
	สูงกว่าปริญญาตรี	-.423*	.196	.032
อนุปริญญา/ปวส.	ต่ำกว่ามัธยม	.628*	.217	.004
	มัธยมต้น	.127	.111	.256
	มัธยมปลาย/ปวช.	.122	.132	.354
	ปริญญาตรี	.080	.125	.522
	สูงกว่าปริญญาตรี	-.300	.204	.141

ตารางที่ 55 (ต่อ)

การศึกษาด้านสามัญ	การศึกษาด้านสามัญ	Mean Difference	Std.	Sig.
ปริญญาตรี	ต่ำกว่ามัธยม	.548*	.206	.008
	มัธยมต้น	.046	.088	.598
	มัธยมปลาย/ปวช.	.042	.113	.709
	อนุปริญญา/ปวส.	-.080	.125	.522
	สูงกว่าปริญญาตรี	-.381*	.192	.048
สูงกว่าปริญญาตรี	ต่ำกว่ามัธยม	.928*	.262	.000
	มัธยมต้น	.427*	.183	.020
	มัธยมปลาย/ปวช.	.423*	.196	.032
	อนุปริญญา/ปวส.	.300	.204	.141
	ปริญญาตรี	.381*	.192	.048

หมายเหตุ: คู่ที่มีเครื่องหมาย * คือคู่ที่มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ความต้องการของสมาชิกต่อบริการอื่นๆ ของสหกรณ์

ตารางที่ 56 จากการสำรวจสมาชิกในกลุ่มตัวอย่างพบว่า สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ อิบ努ออฟฟาน จำกัด สาขาปัตตานี มีความต้องการในผลิตภัณฑ์ด้านการเงินทั้ง 5 ด้าน โดยสมาชิกส่วนใหญ่มีความต้องการในด้านการให้บริการถอนเงินอัตโนมัติ (ATM) ถึงร้อยละ 83.2 รองลงมา ร้อยละ 74.1, 56.0 เป็นความต้องการด้านสินเชื่อเพื่อการศึกษาและการรับชำระสินค้าและบริการ (Bill Payments) ตามลำดับ ในส่วนของการให้บริการกู้ยืมเงินสมาชิกมีความต้องการ ร้อยละ 46.6 และสมาชิกมีความต้องการน้อยที่สุดร้อยละ 20.4 คือ การให้บริการรับจำ

ตารางที่ 56 จำนวนและร้อยละความต้องการของสมาชิกต่อบริการอื่นๆ ของสหกรณ์

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รวม	382	100.0
1. การรับจํานํา	78	20.4
2. การให้บริการถอนเงินอัตโนมัติ (ATM)	318	83.2
3. การรับชำระสินค้าและบริการ	214	56.0
4. ให้บริการกู้ยืมเงิน	178	46.6
5. สินเชื่อเพื่อการศึกษา	283	74.1

หมายเหตุ: สมาชิกคนหนึ่งสามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

การที่สมาชิกมีความต้องการบริการใหม่ๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นอาจเนื่องมาจากเหตุผลต่อไปนี้ กรณีของการรับจํานํา : เนื่องจากสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด ได้กำหนดเงื่อนไขในการขอสินเชื่อต่างๆ โดยให้มีผู้ค้ำประกันเป็นข้าราชการ ซึ่งสมาชิกบางรายไม่สามารถหาบุคคลดังกล่าวได้ หรือสมาชิกไม่ต้องการรบกวนผู้อื่น อีกทั้งสมาชิกบางรายไม่ต้องการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินรวมทั้งการเคลื่อนไหวทางการเงินให้บุคคลอื่นรับรู้ จึงทำให้สมาชิกบางรายต้องการที่จะให้สหกรณ์เปิดบริการรับจํานําสิ่งของ โดยการรับจํานําอาจจะกระทำได้ คือ สมาชิกนำทรัพย์สินที่มีค่ามาวางไว้กับสหกรณ์ และกำหนดเงื่อนไขในการส่งมอบสินทรัพย์นั้นคืน ระหว่างสมาชิกกับสหกรณ์ เพื่อให้สมาชิกจะได้ทำการขอสินเชื่ออย่างสะดวกขึ้น

กรณีของการให้บริการถอนเงินอัตโนมัติ (ATM): เนื่องจากการถอนเงินฝากในสหกรณ์จะต้องทำการถอนที่จุดให้บริการ ซึ่งสหกรณ์มีวันหยุด 2 วัน ต่อสัปดาห์ สมาชิกส่วนใหญ่จึงมีความต้องการตู้ ATM เพื่อความสะดวกในการถอนเงิน ในช่วงเวลาที่สหกรณ์ปิดทำการ หากสหกรณ์ได้ดำเนินการให้บริการตู้ถอนเงินอัตโนมัติ อาจทำให้สมาชิกที่ยังไม่ได้ฝากเงินด้านเงินฝากเพื่อรักษาทรัพย์ เกิดความต้องการที่จะฝากเงินประเภทนี้มากขึ้น

กรณีของการรับชำระสินค้าและบริการ (Bill Payments) : ปัจจุบันสหกรณ์ได้นำเทคโนโลยีต่างๆ เข้ามาใช้เพื่อเพิ่มความสะดวกในการจัดการ และให้ความสะดวกต่อสมาชิก สมาชิกบางรายเห็นว่าสหกรณ์ควรเปิดให้บริการการรับชำระสินค้าและบริการเพิ่มขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกแก่สมาชิก รวมทั้งเพิ่มรายได้ให้กับสหกรณ์ จากการเก็บค่าธรรมเนียมดังกล่าว

กรณีของการให้บริการกู้ยืมเงิน : เนื่องจากสมาชิกบางรายมีความต้องการเงิน โดยมีต้องการให้บุคคลรับรู้ถึงที่ไปของเงินดังกล่าว ทำให้สมาชิกบางรายเห็นว่าสหกรณ์ควรให้บริการกู้ยืมเงินที่เป็นตัวเงิน

กรณีของสินเชื่อเพื่อการศึกษา : สมาชิกบางรายเป็นเยาวชน ซึ่งกำลังศึกษาอยู่จึงมีความต้องการสินเชื่อเพื่อการศึกษาเพื่อที่จะได้ไม่ต้องรบกวนผู้ปกครอง และสมาชิกบางรายเป็นหัวหน้าครอบครัว แต่มีรายได้จำกัด จึงมีความต้องการให้สหกรณ์เปิดบริการทางการเงินในด้านนี้เช่นกัน

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ปัจจุบันมีสหกรณ์รูปแบบอิสลามเกิดขึ้นหลายแห่งในภาคใต้ สหกรณ์เหล่านี้เปิดบริการในธุรกิจที่ปลอดดอกเบี้ย เนื่องจากระบบดอกเบี้ยเป็นสิ่งต้องห้ามสำหรับมุสลิม โดยมีการกล่าวถึงเรื่องนี้ไว้ในพระมหาคัมภีร์อัลกุรอานและฮาดิส ซึ่งถือเป็นธรรมเนียมแห่งการดำเนินชีวิตของชาวมุสลิม เพื่อที่จะทำให้เขาได้รับความสงบสุข ความยุติธรรม ความเจริญในโลกนี้ และรอดพ้นจากการลงโทษในโลกหน้า ความจำเป็นในการละเว้นธุรกรรมทางการเงินที่มีดอกเบี้ย ทำให้เกิดความต้องการสถาบันการเงินรูปแบบอิสลามขึ้นในหมู่มุสลิม และสหกรณ์รูปแบบอิสลามก็เป็นสถาบันหนึ่งที่สามารถดำเนินงานทางการเงินตามที่ศาสนาได้บัญญัติไว้ ในการศึกษาครั้งนี้เลือกศึกษาสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษารูปแบบการทำธุรกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด และศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการสหกรณ์ของสมาชิกสหกรณ์ นอกจากนี้ยังศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกต่อรูปแบบการทำธุรกิจของสหกรณ์ และเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของสมาชิก จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคลบางประการที่สำคัญ

การศึกษาในครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา เป็นสมาชิกสหกรณ์สาขาปัตตานีจำนวน 382 คน ข้อมูลที่เก็บรวบรวมเป็นข้อมูลในช่วงปี 2551 จากนั้น ผู้วิจัยได้ทำการประมวลผลข้อมูล และคำนวณหาค่าทางสถิติสำคัญ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ค่าสถิติ t-test และ Analysis of Variance (ANOVA) ทั้งนี้ได้ตั้งระดับนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ 0.05 ลักษณะส่วนบุคคลที่เลือกใช้ ในที่นี้ ได้แก่ อายุ สถานภาพการสมรส สถานะของสมาชิก จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระดับการศึกษาสามัญ ระดับการศึกษาด้านศาสนา สถานการณ์ด้านการเงินของสมาชิกและครอบครัว และระยะเวลาการเป็นสมาชิก เป็นตัวแปรอิสระ โดยมีระดับความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับการทำธุรกิจของสหกรณ์ เป็นตัวแปรตาม ผลการศึกษาสรุปได้ว่า สมาชิกที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มากที่สุด โดยส่วนใหญ่แต่งงานแล้ว และมีฐานะเป็นผู้อยู่อาศัยในครอบครัวเป็นส่วนใหญ่ มีสมาชิกในครอบครัวประมาณ 1-5 คน ระดับการศึกษาด้านสามัญอยู่ในระดับมัธยมต้น และการศึกษาด้านศาสนาจบชั้นอิบติดาอี อาชีพรับจ้าง

มีจำนวนมากที่สุด โดยส่วนใหญ่มีรายได้และรายจ่ายต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท สถานการณ์ด้านการเงินโดยทั่วไปของสมาชิกและครอบครัว พบว่า มีรายได้พอดีกับค่าใช้จ่าย โดยส่วนใหญ่เป็นสมาชิกมาแล้วระหว่าง 1-5 ปี

การศึกษาธุรกิจของสหกรณ์ พบว่า สหกรณ์ดำเนินธุรกิจประเภทหลัก คือ ธุรกิจบริการรับฝากเงิน ประกอบไปด้วย เงินฝากเพื่อรักษาทรัพย์ (วาดีอะฮ์) เงินฝากเพื่อฮัจญ์และอุมเราะฮ์ เงินฝากเพื่อการลงทุน เงินฝากหุ้นทุน (มุซารอะฮ์) ธุรกิจบริการสินเชื่อ ประกอบไปด้วย สินเชื่อสินค้าผ่อนชำระ สินเชื่อร่วมลงทุน ซื่อขายบวกกำไร สินเชื่อแพ็คเกจฮัจญ์ และธุรกิจสวัสดิการสมาชิกและครอบครัว ประกอบไปด้วย เงินกู้ยืมฉุกเฉิน (กัอรคูล หะซัน) กองทุนสวัสดิการสมาชิก กองทุนตะกาฟูล กองทุนชะกาต กองทุนวาลีมะฮ์ (สร้างครอบครัว)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้บริการในธุรกิจบริการรับฝากเงินของสหกรณ์ พบว่า สมาชิกในกลุ่มตัวอย่างฝากเงินประเภทเงินฝากเพื่อรักษาทรัพย์มากที่สุด ร้อยละ 100 รองลงมา คือซื่อขายบวกกำไร ร้อยละ 56.8 และธุรกิจที่สมาชิกใช้บริการน้อยที่สุดในกองทุนวาลีมะฮ์เพียง ร้อยละ 3.9 เท่านั้น ทั้งนี้หากพิจารณาถึงพฤติกรรมการใช้บริการของสมาชิกในธุรกิจสหกรณ์ พบว่า ธุรกิจส่วนใหญ่สมาชิกใช้บริการยังไม่มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของสมาชิกในรูปแบบการทำธุรกิจของสหกรณ์อิสลาม พบว่า สมาชิกสหกรณ์อับนูอัฟฟาน จำกัด มีความเห็นด้วยต่อรูปแบบการทำธุรกิจของสหกรณ์ทุกธุรกิจอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านกองทุนสวัสดิการสมาชิก (ระดับความเห็นด้วยเฉลี่ย 4.18) ด้านเงินฝากเพื่อการลงทุน (ระดับความเห็นด้วยเฉลี่ย 4.06) และมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ ด้านเงินฝากเพื่อฮัจญ์และอุมเราะฮ์ และด้านกองทุนตะกาฟูล (ระดับความเห็นด้วยเฉลี่ย 3.98) ด้านกองทุนเพื่อการวาลีมะฮ์ และด้านเงินฝากเพื่อรักษาทรัพย์ (ระดับความเห็นด้วยเฉลี่ย 3.87) ด้านด้านการจัดบริการแพ็คเกจฮัจญ์ (ระดับความเห็นด้วยเฉลี่ย 3.86) ด้านสินเชื่อสินค้าผ่อนชำระ (ระดับความเห็นด้วยเฉลี่ย 3.78) ด้านการกู้เงินยืมฉุกเฉิน (ระดับความเห็นด้วยเฉลี่ย 3.77) ด้านการร่วมลงทุน (ระดับความเห็นด้วยเฉลี่ย 3.67) ด้านการซื่อขายบวกกำไร (ระดับความเห็นด้วยเฉลี่ย 3.51) และด้านเงินฝากหุ้นทุน (ระดับความเห็นด้วยเฉลี่ย 3.49) ตามลำดับ

ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับความคิดเห็นของสมาชิกในด้านเงินฝากเพื่อรักษาทรัพย์สิน เงินฝากเพื่อฮัจญ์และอุมเราะฮ์ เงินฝากเพื่อการลงทุน ด้านเงินฝากหุ้นทุน ด้านสินเชื่อผ่อนชำระ ด้านกองทุนสวัสดิการสมาชิกและครอบครัว ด้านกองทุนวาติมะฮ์ กับ อายุ สถานะของสมาชิกในครอบครัว ระดับการศึกษาสามัญ ระดับการศึกษาศาสนา และระยะเวลาการเป็นสมาชิกที่ระดับความเชื่อมั่น 95% หรือที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ความแตกต่างกันของปัจจัยส่วนบุคคลดังกล่าวของสมาชิก มีผลให้สมาชิกมีระดับความคิดเห็นที่แตกต่างกัน โดยสมาชิกที่มีอายุมากกว่า 50 ปี และช่วงอายุ 31 – 40 ปี นั้นมีระดับความคิดเห็นในธุรกิจเงินฝากเพื่อรักษาทรัพย์สิน และเงินฝากหุ้นทุนแตกต่างจากสมาชิกที่มีอายุในช่วงอื่นๆ อย่างชัดเจน สมาชิกที่มีสถานะในครอบครัวที่เป็นหัวหน้าครอบครัวมีระดับความคิดเห็นแตกต่างจากสมาชิกที่เป็นผู้อยู่อาศัยอย่างชัดเจน

สำหรับสมาชิกที่มีระดับการศึกษาด้านสามัญ ต่ำกว่ามัธยม และสูงกว่าปริญญาตรี นั้นมีระดับความคิดเห็นในธุรกิจเงินฝากหุ้นทุน กองทุนสวัสดิการสมาชิกและครอบครัว และกองทุนวาติมะฮ์แตกต่างจากสมาชิกที่มีระดับการศึกษาด้านสามัญในระดับอื่นๆ อย่างชัดเจน สมาชิกที่มีระดับการศึกษาศาสนาช่วงปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี นั้นมีระดับความคิดเห็นในธุรกิจเงินฝากเพื่อการลงทุน แตกต่างจากสมาชิกที่มีระดับการศึกษาศาสนาในระดับอื่นๆ อย่างชัดเจน สมาชิกที่มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกช่วง 11 – 15 ปี นั้นมีระดับความคิดเห็นในธุรกิจเงินฝากหุ้นทุน แตกต่างจากสมาชิกที่มีช่วงระยะเวลาการเป็นสมาชิกในช่วงอื่นๆ อย่างชัดเจน

การวิเคราะห์ข้อมูลในด้านความต้องการของสมาชิก พบว่าสมาชิกต้องการให้สหกรณ์ให้บริการในด้านการให้บริการถอนเงินอัตโนมัติ (ATM) มากที่สุด สินเชื่อเพื่อการศึกษา การรับชำระสินค้าและบริการ การให้บริการกู้ยืมเงิน และการรับจำนำ

ข้อเสนอแนะ

1. ในด้านพฤติกรรมกรรมการรับบริการของสมาชิกในแต่ละธุรกิจพบว่า ผลการใช้บริการของสมาชิกในธุรกิจด้านสินเชื่อร่วมลงทุน สินเชื่อแพ็คเกจฮัจญ์ เงินกู้ยืมฉุกเฉิน กองทุนสวัสดิการสมาชิกและครอบครัว และกองทุนวาติมะฮ์ ร้อยละของการใช้บริการไม่ถึง 50% ดังนั้น สหกรณ์ควรหามาตรการเพื่อกระตุ้นให้สมาชิกเกิดความต้องการที่จะใช้บริการในธุรกิจของสหกรณ์ให้มากกว่าที่เป็นอยู่ อาทิเช่น ในธุรกิจสินเชื่อร่วมลงทุน สหกรณ์อาจลดเงื่อนไขของการขอสินเชื่อ

ดังกล่าว เพื่อให้สมาชิกที่ไม่ได้อยู่ในเกณฑ์ที่สหกรณ์กำหนด แต่มีความสามารถในการดำเนินธุรกิจ เข้ามาร่วมทำธุรกิจกับสหกรณ์

2. สมาชิกมีความคิดเห็นต่อธุรกิจของสหกรณ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่เพื่อให้สมาชิกซึ่งเป็นหัวใจของสหกรณ์มีความเห็นด้วยหรือมีความพอใจมากขึ้น สหกรณ์ควรเข้าไปพิจารณาในรายละเอียดของเงื่อนไขต่างๆ ของบริการแต่ละบริการ ซึ่งบางเงื่อนไขสมาชิกยังไม่เห็นด้วยมากนัก ให้เป็นไปตามความต้องการของสมาชิก แต่ทั้งนี้ต้องไม่ขัดกับหลักการของศาสนา แล้วทำการปรับปรุง

3. สหกรณ์ควรแบ่งสมาชิกออกเป็นกลุ่มๆ ตามอายุ และระดับการศึกษาสามัญ ซึ่งการศึกษาชี้ว่าคนในกลุ่มเหล่านี้มีระดับความเห็นด้วยกับบริการของสหกรณ์แตกต่างกัน จากนั้นควรให้การศึกษาอบรมแก่กลุ่มที่มีระดับความเห็นด้วยต่ำ เพื่อให้เข้าใจในบริการของสหกรณ์ ซึ่งจะช่วยยกระดับความเห็นด้วยของสมาชิกโดยรวมให้เพิ่มมากขึ้น

4. สหกรณ์ควรพิจารณาความต้องการของสมาชิกเกี่ยวกับความต้องการบริการใหม่ๆ เข้ามาพิจารณาจัดบริการให้แก่สมาชิก แต่ทั้งนี้บริการใหม่ที่จัดให้มันต้องอยู่ภายใต้แนวทางปฏิบัติของศาสนาด้วย

ข้อเสนอแนะ สำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยในเรื่องลักษณะเดียวกันในสหกรณ์หรือสถาบันการเงินอิสลามอื่นๆ เปรียบเทียบความแตกต่างในด้านพฤติกรรมการใช้บริการ และความคิดเห็นของสมาชิกที่มีสหกรณ์รูปแบบอิสลามดังกล่าว เพื่อใช้ประกอบการพิจารณา วางแผน กำหนดนโยบาย เกี่ยวกับการเพิ่มปริมาณการรับบริการในธุรกิจสหกรณ์ของสมาชิก รวมทั้งศึกษาความเป็นไปได้การเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นของสมาชิกไปสู่การปรับธุรกิจของสหกรณ์ให้ดีที่สุด และเป็นไปตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม

2. ควรทำการศึกษาความเป็นไปได้ในการให้บริการสมาชิกตามความต้องการของสมาชิก ทั้งในด้านบริการถอนเงินอัตโนมัติ (ATM) สินเชื่อเพื่อการศึกษา การให้บริการกู้ยืมเงิน การรับชำระสินค้าและบริการ รวมทั้งการรับจำนำ

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กระทรวงกิจการอิสลาม ศาสนสมบัติ เผยแพร่ และการชี้นำ ราชอาณาจักรซาอุดีอาระเบีย.

ฮ.ศ. 1428. พระมหาคัมภีร์อัลกุรอานพร้อมคำแปลเป็นภาษาไทย. ซาอุดีอาระเบีย:

ศูนย์กษัตริย์ฟาฮัด เพื่อการพิมพ์อัลกุรอาน.

กฤษณี มหาวิทยาลัย. 2531. ทศนะในการดำเนินการเบื้องต้นของประธานกรรมการหมู่บ้านตาม
โครงการที่รณรงค์คุณภาพชีวิตและความจำเป็นพื้นฐาน ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดชัยนาท.
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จารึก เซ็นเจริญ และ มุหัมมัด พายิบ. ม.ป.ป. นิติศาสตร์อิสลาม มัชฮับซาฟีอี. กรุงเทพมหานคร:

ส. วงเสงี่ยม. แปลจาก มุสฏอฟา ดิบูลบิฆอ. ม.ป.ป. ฟิกฮู ซาฟีอี. ม.ป.ท.

ดิเรก กุลสิริสวัสดิ์. 2526. ความหมายของ อัล-กุรอาน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร:

เจริญผล.

เดือนเพ็ญ ยิ่งดี. 2549. ความคิดเห็นของลูกค้ำที่มีต่อการให้บริการของธนาคารอิสลามแห่ง
ประเทศไทยในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ไทรรงค์ วันอารีย์. 2546. ผลการดำเนินงานของสถาบันการเงินอิสลามและพฤติกรรมกรรมการออมของ

ลูกค้ำ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ธวัชชัย นาคฤทธิ์. 2540. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นของข้าราชการตำรวจชั้น

สัญญาบัตร: ศึกษาเฉพาะกรณีของสำนักงานตำรวจภาค 1. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร

มหาบัณฑิต สาขาสังคมวิทยาประยุกต์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พิบูล ทีปะปาล. 2535. การบริหารการตลาด. กรุงเทพมหานคร: อมรการพิมพ์.

พัชรี นีรนาทโกมล, อรุณ รักธรรม และวิวัฒน์ เอี่ยมไพรวิน. 2540. เอกสารการสอนชุดวิชาการ
พัฒนาองค์การ หน่วยที่ 1-7. สาขาวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

พจนมาลย์ ชมเดือน. 2540. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นด้านการแปรรูปรัฐวิสาหกิจกับขวัญกำลังใจในการทำงานของพนักงานองค์การทอผ้า กระทรวงกลาโหม. วิทยานิพนธ์
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

มุณีรี มุหะหมัด. 2551. กฎหมายอิสลามเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ออฟเซ็ท จำกัด.

รอเจด ใบกาเต็ม. 2548. การดำเนินงานสหกรณ์ตามความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์อับนุอาฟ
จำกัด จังหวัดสตูล. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายและการวางแผน
สังคม, มหาวิทยาลัยทักษิณ.

วิชญา ยะวงศา. 2550. ความต้องการและพฤติกรรมการใช้บริการทางการเงินผ่านระบบธนาคาร
อิเล็กทรอนิกส์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม, มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์.

สมาคมศิษย์เก่าอาหรับแห่งประเทศไทย. 2549. พิภพสุขสุนนะฮ์ เล่ม 5. ม.ป.ท.

สงวน สุทธิเลิศอรุณ, จำรัส ดั่งสุวรรณ, และ สุจิตพงษ์ ธรรมมาณูสรณ์. 2522. จิตวิทยาสังคม.
พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี: ชัยศิริการพิมพ์.

สมจิตร ล้วนจำเริญ. 2535. พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สระรี หัวเมือง. 2541. ศึกษาการปฏิบัติงานและผลจากการปฏิบัติงานโดยใช้หลักเศรษฐกิจอิสลาม
ของสหกรณ์ออมทรัพย์อิสลามปัตตานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกไทยคดีศึกษา, มหาวิทยาลัยทักษิณ.

สายสัมพันธ์. ม.ป.ป. ประเด็นที่น่ารู้เกี่ยวกับการชำระชะกาตและการประกอบธุรกิจ. 3 เล่ม.
ม.ป.ท.

- สุการ์ มะหะหมัด. 2548. การศึกษาทัศนคติในการใช้บริการของลูกค้าชาวไทยมุสลิม ศึกษาเฉพาะ
กรณี: ชุมชนนครอิสลาม ธนาคารออมสินสาขาหนองจอก. วิทยานิพนธ์
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทั่วไป, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- สุวรรณ ชูโชติ. 2541. วิจัยวิจัยทางสหกรณ์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุขเมธ เดียวอิสเรศ. 2527. พฤติกรรมผู้นำทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: รุ่งวัฒนาการพิมพ์.
- สุขุมพร โยธาสมุทร. 2541. รายงานฉบับสมบูรณ์. ม.ป.ท. (อัคราเนนา)
- เสาวนีย์ รุจิระอัมพร จิตต์หมวด. 2522. วัฒนธรรมอิสลาม. กรุงเทพมหานคร: เจริญผล.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์, ปริญ ลักขิตานนท์, สุกร เสรีรัตน์ และ องค์อาจ ปทะวานิช. 2539. การบริหาร
การตลาดยุคใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: บริษัทวิสิทธิ์พัฒนา จำกัด.
- ศอดิกิน อับดุลบารีย์. ม.ป.ป. คำสอนของอรุสูล. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ภาษาธรรม.
- อบูอนัส. 2548. “บุคคล 8 ประเภทที่มีสิทธิได้รับชะกาต.” วารสารสายสัมพันธ์ 40 (433-434):
13-20.
- อานิส พัฒนปรีชาวงศ์. 2547. ศึกษาการซื้อขายแบบผ่อนชำระตามกฎหมายอิสลาม: กรณีศึกษา
สหกรณ์ อิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาอิสลามศึกษา, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อัลดุลลอฮ์ โต๊ะมี. 2546. ขอบเขตและเส้นทางการลงทุนในโลกมุสลิม. กรุงเทพมหานคร:
เพื่อนไคโร. แปลจาก นัซรุ ฟารีด วาซิด. ม.ป.ป. อาฟากอิซติซมาริลอัมวาลวะตุรูกฮา
ฟีลอิสลามฟีลวาทอนิลอะร่อบียัวัลอิสลามียี. ม.ป.ท.

อัปคูลเถาะ อับรู. 2541. **ระบบเศรษฐกิจอิสลามเบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด. แปลจาก อะหมัด อัซฮาร์ บาซิริ. ม.ป.ป. **Garis besar sistem ekonomi islam**. อินโดนีเซีย: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยกาญะฮ์ มาดา.

Good, C. V. 1968. **Dictionary of Education**. New York: McGraw - Hill.

H.Syahrial Sain. 2546. **การบริหารจัดการกองทุนอิสลาม**. กองทุนชะกาตและสังคมสงเคราะห์ อุมมะฮ์ สมาคมมุสลิมแห่งประเทศไทย. (อัดสำเนา).

Maier, N.R.F. 1965. **Psychology in Industry**. 3rd ed. Boston: Houghton Mifflin Company.

Oskamp, S. 1977. **Attitudes and Opinions**. New Jersey: Prentice – Hall, Inc.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

เรื่อง พฤติกรรมและความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อธุรกิจของ
สหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด

- คำชี้แจง:** - แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นสำหรับรวบรวมข้อมูล เพื่อใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ตาม
เงื่อนไขของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- แบบสอบถามนี้มี 3 ส่วน
 - ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (สมาชิก)
 - ส่วนที่ 2 ข้อมูลพฤติกรรมการรับบริการของผู้ตอบแบบสอบถาม (สมาชิก)
 - ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อกิจกรรมทางการเงินของสหกรณ์ออม ทรัพย์
อับนุอ์ฟาน จำกัด
 - ส่วนที่ 4 ความต้องการของสมาชิกต่อบริการฯ ของสหกรณ์ รวมทั้งข้อเสนอแนะที่อยากให้
สหกรณ์ปรับปรุง ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด
 - ผู้ทำการวิจัย ขอพรให้เอกองค์อัลลอฮฺ (ช.บ.) ประทานความสุขให้ท่านทั้งโลกนี้ และ
อาคิเราะฮฺ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (สมาชิก)

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

ต่ำกว่า 20 ปี

21 – 30 ปี

31 – 40 ปี

41 – 50 ปี

มากกว่า 50 ปี

3. สถานภาพการสมรส

โสด

แต่งงาน

หม้าย/หย่า

4. สถานะของผู้ตอบในครอบครัว

หัวหน้าครอบครัว

อื่นๆ โปรดระบุ.....

5. จำนวนสมาชิกครอบครัว (รวมผู้ตอบแบบสอบถามด้วย) คน

6. ระดับการศึกษาด้านสามัญ

- ต่ำกว่ามัธยม มัธยมต้น มัธยมปลาย / ปวช.
 อนุปริญญา/ปวส. ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี

7. ระดับการศึกษาด้านศาสนา

- ไม่ได้ศึกษา อิบตีคาอ์ มุตาวัสซิด
 ชานาวี ปริญญาตรี/สูงกว่าปริญญาตรี

8. อาชีพ

- ข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ ค้าขาย รับจ้าง
 พนักงานบริษัท การเกษตร/ประมง นักเรียน/นักศึกษา
 ธุรกิจส่วนตัว

9. รายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน

- น้อยกว่า 10,000 10,001 - 20,000 20,001 - 30,000
 30,001 - 40,000 มากกว่า 40,000

10. ค่าใช้จ่ายของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน

- น้อยกว่า 10,000 10,001 - 20,000 20,001 - 30,000
 30,001 - 40,000 มากกว่า 40,000

11. สถานการณ์ด้านการเงินโดยทั่วไปของท่านและครอบครัว

- รายได้พอดีกับค่าใช้จ่าย รายได้น้อยกว่าค่าใช้จ่าย รายได้มากกว่าค่าใช้จ่าย

12. ระยะเวลาการเป็นสมาชิก ปี

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการรับบริการของผู้ตอบแบบสอบถาม (สมาชิก)

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ในธุรกิจที่ท่านได้ใช้บริการกับสหกรณ์

1. ธุรกิจบริการรับฝากเงิน

- เงินฝากเพื่อรักษาทรัพย์ (เงินฝากวาดิอะฮ์)
เพราะ.....
- เงินฝากเพื่ออัยย์และอุมเราะฮ์
เพราะ.....
- เงินฝากเพื่อการลงทุน (เงินฝากมูฏอระเบฮ์)
เพราะ.....
- เงินฝากหุ้นทุน (เงินฝากมุฆารอะฮ์)
เพราะ.....

2. ธุรกิจบริการสินเชื่อ

- สินเชื่อสินค้าผ่อนชำระ
เพราะ.....
- การร่วมลงทุน
เพราะ.....
- ซื้อขายบวกำไร (มูรอบาสะ)
เพราะ.....
- บริการแพ็คเกจอัยย์
เพราะ.....

3. สวัสดิการแก่สมาชิกและครอบครัว

- เงินกู้ยืมฉุกเฉิน (ก้อรตุล หะซัน)
เพราะ.....
- กองทุนสวัสดิการสมาชิก
เพราะ.....

กองทุนตะกาฟูล

เพราะ.....

กองทุนเพื่อการวาลิมะฮ์ (สร้างครอบครัว)

เพราะ.....

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อธุรกิจสหกรณ์ออมทรัพย์อับนูอ์ฟฟาน จำกัด

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ที่ท่านคิดว่าตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดในแต่ละประเด็นต่อไปนี้

รายการ	เห็น ด้วย มาก ที่สุด	เห็น ด้วย มาก	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย มาก ที่สุด
เงินฝากเพื่อรักษาทรัพย์ (เงินฝากวาดีอะฮ์)					
1. สหกรณ์นำเงินประเภทเงินฝากเพื่อการออมทรัพย์ไปลงทุนและรับผิดชอบการลงทุนเพียงฝ่ายเดียว					
2. สหกรณ์ไม่ให้เงินตอบแทนจากเงินฝากเพื่อรักษาทรัพย์					
3. ไม่มีกฎบังคับให้สมาชิกทุกคนทำการฝากเงินฝากเพื่อการออมทรัพย์					
4. สหกรณ์ไม่กำหนดวงเงินขั้นต่ำคงเหลือในบัญชี (เหลือเท่าไรก็ได้)					
5. สหกรณ์ไม่กำหนดระยะเวลาถอนคืน (สมาชิกสามารถถอนเงินออกได้ตลอดเวลา)					
เงินฝากเพื่ออัญญ์และอุมเราะฮ์					
1. ผู้ฝากต้องฝากสะสมเป็นรายเดือน โดยเงินขั้นต่ำ 100 บาท					

รายการ	เห็น ด้วย มาก ที่สุด	เห็น ด้วย มาก	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย มาก ที่สุด
2. สหกรณ์ให้ผลตอบแทนจากเงินฝากประเภทเงินฝากเพื่ออัญญาและอุมเราะฮ์ในอัตราเดียวกับเงินฝากเพื่อการลงทุน					
3. สหกรณ์นำเงินฝากอัญญาและอุมเราะฮ์ไปลงทุนหากำไรเพิ่มเติม					
4. หากสมาชิกฝากเงินไว้กับสหกรณ์เกินครึ่งหนึ่งของค่าใช้จ่ายที่จะเดินทางไปประกอบพิธีอัญญา สมาชิกสามารถเดินทางไปได้ โดยสหกรณ์จะออกเงินส่วนที่ขาดไว้ก่อน แล้วค่อยผ่อนคืนเมื่อเดินทางกลับมาแล้ว					
5. สหกรณ์จะปิดบัญชีเมื่อขาดการชำระติดต่อกัน 6 เดือน					
เงินฝากเพื่อการลงทุน (เงินฝากมูฏอรอบะฮ์)					
1. สหกรณ์ระบุจำนวนเงินและระยะเวลาในการลงทุนไว้ชัดเจน					
2. ผู้ฝาก/สหกรณ์ ต้องรับผิดชอบในกิจการที่ร่วมลงทุนทั้งกำไรและขาดทุนตามที่ตกลง					
3. เงินขั้นต่ำด้านเงินฝากเพื่อการลงทุน 10,000 บาท					
4. เงินฝากประเภทนี้จะถอนคืนได้เมื่อครบกำหนดระยะเวลาเท่านั้น					
5. สหกรณ์คิดผลกำไรให้แม้ว่าจะถอนทุนก่อนครบกำหนด (ให้ตามข้อตกลงที่ทำไว้)					
6. แปลงจากกล่าวการฝากมูฏอรอบะฮ์ ระหว่างผู้ฝากกับสหกรณ์ออมทรัพย์อับนูอ์ฟาน					
เงินฝากหุ้นทุน (เงินฝากมุฆารอกะฮ์)					
1. ท่านจะได้รับผลตอบแทนจากเงินฝากหุ้นทุนตามจำนวนหุ้นที่มี					

รายการ	เห็น ด้วย มาก ที่สุด	เห็น ด้วย มาก	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย มาก ที่สุด
2. ปัจจุบันสมาชิกใหม่ต้องถือหุ้นอย่างน้อย 30 หุ้น เมื่อก่อนสมาชิกต้องถือหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้น					
3. สมาชิกต้องถือหุ้นอย่างน้อย 10 หุ้น ทุกเดือน					
4. สมาชิกคนหนึ่งๆ จะถือหุ้นในสหกรณ์เกินกว่า หนึ่งในห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดไม่ได้					
5. การขาดชำระหุ้นโดยพลการติดต่อกัน 3 เดือน สหกรณ์จะคสทิษฐ์ต่างๆ ของสมาชิก					
สินเชื่อกับสหกรณ์ 1. ต้องเป็นสมาชิก 12 เดือนขึ้นไปจึงสามารถขอ สินเชื่อกับสหกรณ์					
2. สหกรณ์กำหนดให้ข้าราชการทำการค้ำประกัน สมาชิกที่ต้องการสินเชื่อ					
3. สมาชิกสามารถเลือกรูปแบบการผ่อนชำระหนี้ แบบเท่ากันทุกงวดหรือแบบกำหนดตามส่วนที่ กำหนดได้ตามต้องการ					
4. ไม่มีค่าปรับเมื่อขาดการชำระในแต่ละเดือน					
5. หากมีหนี้ที่ค้างชำระ สมาชิกจะต้องชำระมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 85 % (ของยอดหนี้ทั้งหมด) จึงมีสิทธิขอ สินเชื่อใหม่กับสหกรณ์ (ให้ตามข้อตกลงที่ทำไว้)					
การร่วมลงทุน 1. ต้องเป็นสมาชิก 12 เดือนขึ้นไปจึงสามารถขอ สินเชื่อกับสหกรณ์					
2. สหกรณ์พิจารณาความเสี่ยงของโครงการก่อน อนุมัติการลงทุน					

รายการ	เห็น ด้วย มาก ที่สุด	เห็น ด้วย มาก	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย มาก ที่สุด
3. แต่ละโครงการที่ลงทุน ผลตอบแทนและ ระยะเวลาคืนทุนจะแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับลักษณะ ของกิจกรรมที่ลงทุน					
ซื้อขายบวกรำไร					
1. ต้องเป็นสมาชิก 12 เดือนขึ้นไปจึงสามารถขอ สินเชื่อกับสหกรณ์					
2. สหกรณ์กำหนดให้ข้าราชการทำการค้ำประกัน สมาชิกที่ต้องการสินเชื่อ					
3. ระยะเวลาในการผ่อนไม่เกิน 1 ปี					
จัดบริการแพ็คเกจฮัจญ์					
1. ต้องเป็นสมาชิก 12 เดือนขึ้นไปจึงสามารถขอ สินเชื่อกับสหกรณ์					
2. สมาชิกต้องมีรายได้ประจำหรือมีความสามารถในการ ผ่อนชำระ					
3. สมาชิกต้องชำระก่อนเดินทางครึ่งหนึ่งของจำนวน เงินที่ใช้ในการเดินทาง					
4. ระยะเวลาผ่อนชำระหลังจากเดินทางกลับจากพิธี ฮัจญ์ 24 งวด					
5. รับบุคคลภายนอกที่ต้องการเดินทางไปประกอบ พิธีฮัจญ์กับสหกรณ์ แต่ต้องชำระก่อนเดินทางเต็ม จำนวน					
6. สหกรณ์จัดอบรมบุคคลที่ต้องการเดินทางไป ประกอบพิธีฮัจญ์ 3 ครั้ง					
เงินกู้ยืมฉุกเฉิน (ก้อรดุล หะซัน)					
1. สหกรณ์กำหนดการยืมเงินฉุกเฉินไม่เกินครั้งละ 3,000 บาท					

รายการ	เห็น ด้วย มาก ที่สุด	เห็น ด้วย มาก	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย มาก ที่สุด
2. กำหนดการชำระเงินยืมฉุกเฉินไม่เกิน 3 เดือน					
3. สมาชิกจะต้องไม่อยู่ในสภาพขาดการชำระหนี้ติดต่อกันเกิน 3 เดือน โดยไม่แจ้งเหตุ จึงมีสิทธิ์กู้ยืมเงินฉุกเฉิน					
4. ไม่คิดค่าบริการใดๆ ในการกู้ยืมเงินฉุกเฉิน					
ด้านกองทุนสวัสดิการสมาชิก					
1. เมื่อสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์ สมาชิกสามารถใช้บริการได้ทันที					
2. จำนวนเงินช่วยเหลือไม่เกิน 3,000 บาท					
กองทุนตะกาฟูล					
1. สหกรณ์จ่ายเงินให้สมาชิกกรณีรักษาตัวที่โรงพยาบาลคั่นละ 150 บาท ไม่เกิน 15 คั่นต่อปี					
2. สมาชิกสามารถขอเงินช่วยเหลือเมื่อเข้าโรงพยาบาลจากสหกรณ์ได้ทันทีหลังจากสมัครเข้ากองทุน					
3. เมื่อสมาชิกหรือภรรยาคลอดบุตร สหกรณ์จะให้เงินช่วยเหลือ จำนวนเงิน 500 บาท					
4. กรณีเสียชีวิต ครอบครัวของสมาชิกจะได้รับเงินจำนวน 12,000 บาท					
5. สมาชิกต้องชำระค่ากองทุนปีละ 200 บาท					
6. สหกรณ์นำเงินกองทุนตะกาฟูลไปลงทุนหากกำไรเพิ่มเติม					
กองทุนเพื่อการสวัสดิการ (สร้างครอบครัว)					
1. ต้องเป็นสมาชิก 12 เดือนขึ้นไปจึงสามารถที่จะใช้บริการได้					
2. จำนวนเงินกู้ยืมไม่เกิน 10,000 - 100,000 บาท					

รายการ	เห็น ด้วย มาก ที่สุด	เห็น ด้วย มาก	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย มาก ที่สุด
3. สมาชิกต้องจ่ายเงินเข้ากองทุนเดือนละ 1,000 บาท					
4. สมาชิกจะต้องชำระค่านายหน้าใน 3 ปี หลังใช้บริการ ด้วยจำนวนเงินเท่าไรก็ได้ต่อเดือน					

4. กิจกรรมที่คุณต้องการให้สหกรณ์เปิดให้บริการ (สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- การรับจำนำ
- การให้บริการถอนเงินอัตโนมัติ (ATM)
- การรับชำระสินค้าและบริการ
- ให้บริการกู้ยืมเงิน
- สินเชื่อเพื่อการศึกษา

5. ข้อเสนอแนะที่อยากให้สหกรณ์ปรับปรุง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ญาชาเกาลอสุฐ์คืออรอน.

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

ชื่อ – นามสกุล	นางสาวนิมาเรียม แวดาราแม
วัน เดือน ปี ที่เกิด	วันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ. 2524
สถานที่เกิด	จังหวัดปัตตานี
ประวัติการศึกษา	เศรษฐศาสตรบัณฑิต (การค้ำระหว่างประเทศ) มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

